

BESCHOUWING OVER DEN EERSTEN BRIEF
VAN PAULUS AAN DE KORINTHIËRS.

H.C. Voorhoeve

Zoals verschenen in jaargang 5 (1862) van "De Bode des Heils in Christus"

INLEIDING.

De brief aan de Korinthiërs behandelt verscheidene onderwerpen, geheel verschillend van die, welke ons in den brief aan de Romeinen hebben bezig gehouden. In plaats van de groote heilswaarheden des Christendoms en de rijke zegeningen van het volbragte werk van Christus te bespreken, bepaalt de apostel zich uitsluitend bij den toestand der gemeente, bij de vele gebreken die in haar bestonden. En hoewel de beschouwing van de treurige zwakheid des menschen, die in elke betrekking tot God gefaald heeft, ons hart met droefheid en weemoed moet vervullen, zoo worden wij aan den anderen kant toch weder bemoedigd door de heerlijke getuigenis der onveranderlijke liefde en trouw Gods, die de zijnen nooit - zelfs niet in den beklagenswaardigsten toestand - verlaat, maar hen met geduld en zachtmoedigheid in dingen onderwijst, wier kennis men bij eenen nuchteren en geestelijken christen verwachten zou; en juist deze waarheid geeft aan den voor ons liggenden brief zulk eene groote waarde. Want hoewel hij zich in de eerste plaats met den toestand der gemeente te Korinthe bezig houdt, zoo bevat hij evenwel de gedachten Gods voor alle tijden over de inwendige orde der Gemeente van Christus en over de verschillende betrekkingen en pligten, die de leden tegenover elkander in acht te nemen hebben.

Wat gaf echter aanleiding tot het schrijven van dezen brief? - Na Macedonië doorreisde en Athene bezocht te hebben, was de apostel Paulus ook te Korinthe gekomen, (Hand. 18) eene der rijkste en bloeiendste steden van Achaje; en had in een verblijf van één jaar en zes maanden in deze stad eene gemeente gesticht - God toch had veel volks in Korinthe - in deze stad, waar de rijkdommen en de weelde gepaard gingen met zulk eenen lagen trap van zedelijkheid, dat dit zelfs tot een spreekwoord geworden was. Na Korinthe verlaten te hebben ging hij naar Efeze en van daar naar Palestina, om te Jeruzalem feest te vieren. Van Jeruzalem ging hij naar Antiochië, doorreisde wederom Klein-Azië, en kwam te Efeze, waar hij twee jaren vertoefde. Op het punt staande om door Macedonië reizende de gemeente te Korinthe te bezoeken - zijn plan toch was om door dit land tot hen te komen, in plaats van zooals hij gewoon was door Klein-Azië, en dan hen ten tweeden male door deze streken te bezoeken - vernam hij deels door eene aanzienlijke vrouw Chloë of door personen die van haar huis waren, (Hoofdst. 1 : 11) deels door van elders ingekomen berigten, (Hoofdst. 5 : 1) deels door eenen brief, dien de Korinthiërs hem geschreven hadden om inlichtingen te vragen aangaande eenige zaken, dat er vele verkeerde dingen in hun midden aanwezig waren.

Vooreerst begon de geest der wereldsche wijsheid, die in Korinthe zulk eene hoogte bereikt had, zijnen verderfelijken invloed uit te oefenen, twist en partijschap te voorschijn te roepen en daardoor de gemeente haar waar, hemelsch karakter, hare eenheid in Christus te ontrooven en de eenvoudige, goddelijke waarheid met de heidensche filosofie te vermengen. Reeds was men bezig, verschillende partijen te vormen, waar de een dezen, de ander genen huldigde en hetzij in Paulus of in Apollos of in Cefas of zelfs in Christus het hoofd van zijne partij erkende en vereerde (Hoofdst. 1 : 12). De ontelbare partijen waarin nu de Gemeente Gods op de aarde verscheurd is, leveren het treurige bewijs hoezeer zelfs onder de, ware geloovigen de menschelijke wijsheid gehuldigd wordt, en hoezeer het derhalve den vijand gelukt is zijne verderfelijke werkzaamheid, waartoe hij in de Korinthische gemeente den eersten grond zocht te leggen, eene schrikbarende uitgebreidheid te verschaffen. En helaas! de beginselen der menschelijke wijsheid hebben zoo diep wortel geschoten dat hare treurige gevolgen in de Gemeente Gods slechts weinig erkend en betreurd worden, ja dat men niet zelden deze schadelijke werken des vijands in bescherming neemt, doordien men beweert, dat die verschillende partijen goed zijn om de waarheid van alle kanten te ontwikkelen. Niet alzoo dacht de apostel. Met den grootsten ernst, met de meeste beslistheid bestrijdt hij, voornamelijk in de eerste hoofdstukken van zijnen brief, dit verschrikkelijke kwaad, hetwelk

de gemeente met rassche schreden het verderf te gemoet deed ijlen, en tracht het in zijnen eersten kiem te verstikken; en wanneer hij in Hoofdst. 11 : 19 zegt: "Er moeten ook partijen onder u zijn," dan zegt hij dit voorzeker niet om deze te beschermen maar, gelijk hij zelf er bij voegt, "opdat de opregten onder u openbaar mogen worden," opdat degenen, die zich niet door den geest der heidensche filosofie, maar door den Geest Gods lieten leiden, hunne opregtheid daarin bewezen, dat zij zich van alle partijen verre verwijderd hielden.

Een ander gevaar bedreigde de Korinthische gemeente, namelijk de groote onzedelijkheid, die in Korinthe heerschte. Het weelderige en onzedelijke leven aldaar begon ook in hun midden zijnen verderfelijken invloed uit te oefenen en velen te verontreinigen. Voornamelijk was het de hoererij, die in hun midden was ingeslopen en geduld werd, en de apostel waarschuwt en bestraft dit alles met al den in hem wonenden ernst en met al de kracht des Heiligen Geestes, wiens tempel door deze zonden verontreinigd werd.

Het derde gevaar eindelijk, waaraan de gemeente te Korinthe blootstond, was de invloed der valsche leeraars, en voornamelijk der joodschgezinde. Deze zochten niet alleen Paulus roeping en gezag als apostel, maar ook de zuiverheid zijner drijfveeren in de uitoefening van zijn ambt te ondermijnen en te belasteren, om daardoor zijne gezegende werkzaamheid te vernietigen. Zoodra hun het eerste gelukte, was het tweede er het natuurlijke gevolg van. Indien het aanzien en de zuivere bedoelingen des apostels bij de Korinthiërs verdacht werden, dan was het ook zijn woord en zijn werk. Daarom was de apostel zoo dikwijls genoodzaakt, zoowel in dezen als in zijnen tweeden brief, van zichzelf, van zijn apostolisch ambt en van zijn gedrag onder de Korinthiërs te spreken. Het heerlijke voorregt toch, den geloovigen in later tijd ten deel geworden, ook de schriften des Nieuwen Testaments als gezag en als onbedriegelijke toetsteen der waarheid te bezitten, hadden zij natuurlijk niet, en hoe meer God nu door Paulus met betrekking tot de Gemeente zegeningen openbaarde, die in het Oude Testament slechts duister of in het geheel niet geopenbaard waren, zooveel te meer gelegenheid hadden de joodschgezinde leeraars de zwakke zielen in de war te brengen.

Heidensche filosofie, onzedelijkheid, vooral hoererij en *valsche leerstellingen*, ziedaar de drie hoofdgebreken, die in de Korinthische gemeente bestonden en waardoor de vijand trachtte zijnen verderfelijken invloed uit te oefenen en de gezegende uitwerking der waarheid te verstoren. Dit alles nu hoorende, gaf Paulus zijn voornemen op om Korinthe nu reeds te bezoeken, daar hij het niet van zich kon verkrijgen onder zijne geliefde kinderen met de roede te verschijnen, en schrijft hun eenen brief - en de Heilige Geest gebruikte deze gelegenheid eene onschatbare parel aan het schoone snoer der goddelijke openbaring toe te voegen - om hen ernstig te vermanen, opdat zij daardoor getroffen en zich beterende, hem later met blijdschap zonden kunnen ontvangen.

De onderwerpen nu in dezen eersten brief behandeld laten zich zeer gemakkelijk verdeelen. Voordat de apostel over de gebreken der gemeente spreekt, voordat hij één enkel bestraffend woord uitspreekt, prijst hij het goede, dat nog bij hen gevonden wordt en bovenal de genade Gods, die hun ten deel was gevallen en die bij hen blijven zou tot op den dag van Christus. Daarna behandelt hij de vraag der partijen, van de scholen der geleerdheid en van de inbeelding der menschelijke wijsheid in tegenoverstelling van de openbaring en de goddelijke wijsheid (Hoofdst. 1-4). - In Hoofdst. 5 spreekt hij over het zedenbederf, en over het gedrag tegenover christenen, die in openbare zonden gevallen zijn; in Hoofdst. 6 over het geregeld vervolgen in tijdelijke zaken en behandelt op nieuw de zaak der hoererij. - Hierna begint de beantwoording van hunnen brief. Hoofdst. 7 handelt over het huwelijk, spreekt over de pligten der gehuwden, over het geval dat de man geloovig en de vrouw ongeloovig is, of omgekeerd, en vermaant hoofdzakelijk om in *die* beroeping te blijven, waarin men geroepen is. - In Hoofdst. 8 handelt hij over de vraag of men de dingen aan de afgoden geofferd mag eten, en stelt het algemeene beginsel vast, het zwakke geweten niet te ergeren. - In Hoofdst. 9 spreekt Paulus over zijn apostelambt; in Hoofdst. 10 toont hij aan, hoe men met de Gemeente,

met den doop en het avondmaal in verbinding kan zijn en toch verloren kan gaan. Daarna spreekt hij over het gevaar, waarin zij waren om door de heidensche feesten misleid te worden en komt daardoor van zelf op het avondmaal des Heeren. - In Hoofdst. 11 bepaalt hij het gedrag der christenen in de godsdienst oefeningen, eerst persoonlijk en daarna (van vs. 17) in het algemeen; vervolgens handelt hij van Hoofdst. 12-14 over de uitoefening der gaven, hunne wezenlijke waarde en het doel van hun gebruik, met de waardij der liefde in Hoofdst. 13. - In Hoofdst. 15 bewijst hij uitvoerig de leer der opstanding, die door velen gelochend werd en hare gewigtige gevolgen, en spreekt aan het slot van dat hoofdstuk over de verandering der bij de komst des Heeren nog overgeblevene levenden en van den triomf dergenen, die door de opstanding of verandering des verderfelijken ligchaams van de laatste gevolgen der zonde - den dood - voor eeuwig bevrijd zijn en sluit dan in Hoofdst. 16 zijnen uitvoerigen brief met de aanbeveling der armen in Judea en met vele groetenissen. Ook treffen wij hier nog eenige vermaningen aan om degenen onderdanig te zijn, die zonder menschelijke instelling of roeping alleen door de kracht des Heiligen Geestes in de Gemeente dienden; en wij kunnen den Heer danken, dat Hij ons ook een regtstreeksche aanwijzing gegeven heeft hoe wij ons te gedragen hebben tegenover hen, die ten dienste der heiligen arbeiden. - Na deze korte inleiding kunnen wij nu tot de beschouwing van den brief zelven overgaan; waarbij de Heer ons het licht zijns Geestes schenke om zijne geopenbaarde waarheid regt te verstaan en er onzen wandel naar in te rigten.

HOOFDSTUK I.

Evenals in den brief aan de Romeinen begint de apostel ook hier met zich als een door Jezus Christus geroepen apostel aan de gemeente voor te stellen, aangezien hierin zijn gezag om op zulke wijze tot hen te spreken lag opgesloten. God zelf had hem dit ambt toevertrouwd en hem dit gezag gegeven, en hij kon zich hier op beroemen in tegenoverstelling van de vele valsche leeraars, die zich te Korinthe hadden ingedrongen, en die buiten het bezit dezer goddelijke roeping waren. Sosthenes, de broeder, uit wiens naam mede dezen brief geschreven werd, misschien dezelfde van wien Hand. 18 : 17 gesproken wordt, was waarschijnlijk een dergenen, die Paulus berigten had gebragt van den toestand der gemeente, en hij wordt hier in dit opschrift vermeld om daardoor meerderen klem aan de woorden des apostels bij te zetten, daar hij met de gemeente en met alles wat voorgevallen was goed bekend was.

Als geroepen apostel nu wendt Paulus zich tot de gemeente te Korinthe en toont ons in de woorden, waarmede hij hen aanspreekt de innige betrekking der Gemeente tot God, haar heerlijk standpunt voor Hem in Christus, als ook het hemelsch karakter harer roeping. Tevens wendt hij zich in dezen brief aan alle ware aanbidders van den Heer Jezus Christus, daar de oneindige genade Gods in Hem *allen* in dezelfde innige betrekking met God gebragt heeft, en omdat de leerstellingen en vermaningen in dezen brief in de eerste plaats aan de Korinthiërs gegeven, echter voor *alle* christenen, waar zij zich ook mogen bevinden, van goddelijk gezag zijn en den rigtsnoer voor hunnen wandel bevatten. En reeds in de woorden waarmede hij zijnen brief begint doet de apostel de hoofdbeginselen waarover hij wil spreken - afscheiding van de wereld en van hare beginselen, reiniging van de zonde en bestrijding van menschen vergoding - uitkomen. Als "Gemeente Gods" en "geheiligden in Christus Jezus" zijn wij van de wereld en de zonde afgezonderd en hebben wij ons standpunt voor God in Christus; de titel "geroepene heiligen" drukt het ware karakter van onzen praktischen wandel uit, en eindelijk is, "de naam van onzen Heer Jezus Christus" alleen het voorwerp der aanbidding voor allen.

Hoe treurig en beklagenswaardig de toestand der Korinthische gemeente ook ware, zoo veranderde dit niet in het minst haar heerlijk standpunt voor God, daar dit alleen op het volbragte werk van Christus gebouwd en van niets afhankelijk was. Om echter de christenen

bij eenen slechten wandel alzo te kunnen beschouwen is het noodzakelijk, dat wij zelven in naauwe gemeenschap met den Heer leven. En aangezien dit bij den apostel het geval was zoo kon hij bij de volle wetenschap der in Korinthe bestaande verkeerdheden, die zijn hart met diepe droefheid vervulden de genade Gods prijzen en met volkomene rust en vrijmoedigheid van hunne innige betrekking tot God en van den rijkdom dezer genade spreken, die in Christus Jezus zoo overvloedig was geworden (vs. 4, 5). Niets was in staat hem hierin te verhinderen. Al mogt het den vijand ook gelukken, de heiligen in Korinthe in verwarring te brengen, te verzwakken en te verontreinigen, één ding kon hij niet verontreinigen of verzwakken - de genade Gods in Christus Jezus. Deze genade was tevens de nooit uit gedroogde en reine bron, uit welke de apostel bij het gevoel van den treurigen toestand der Korinthische gemeente steeds moed en vertrouwen kon putten, die Zijn hart met voortdurenden dank aan God vervulde (vs. 4). Deze genade gaf hem gelegenheid zijne liefde, die hij, zooals hij zelf zegt, voornamelijk tot de Korinthiërs had, en die ook in geen der andere brieven zoo duidelijk blijkt, den vrijen loop te laten en alles te zeggen wat hij ten hunnen voordeel zeggen kon; en door deze liefde baande hij zich eenen weg tot het hart der Korinthiërs en bewerkte hij, dat zijne woorden in eene wel toebereide aarde vielen.

"Maar" - zou men kunnen vragen "zal het bewustzijn der onveranderlijke genade Gods niet tot grootere onverschilligheid aanleiding geven?" Voorzeker niet; want indien iets in staat is het heele gewigt der heiligheid Gods aan het geweten voor te stellen, tegenover de zonde schaamte en afzondering te bewerken en onze harten voor de vermaningen toegankelijk te maken, dan is het het bewustzijn der onbeperkte genade Gods in Christus Jezus. Hoe zou het mogelijk zijn om bij het gevoel in zulk eene innige gemeenschap met God te staan en zoo rijk gezegend te zijn nog langer in de zonde voort te leven! En daarom wel verre van hunne zonden te verschoonen, plaatst Paulus hen integendeel in de onmiddelijke tegenwoordigheid Gods, opdat zij zich met hunne zonden zouden bezig houden en zich in het licht Gods beschouwende zouden veroordeelen. Heerlijke aanblik! Paulus zich verheffende boven de droefheid over de zonden der christenen, ziende op die eeuwige trouw Gods, die hen niet alleen riep, maar ten einde toe zou bewaren om onberispelijk te zijn in den dag van Christus!

Christus wordt hier, en zoo ook later, als het eenige voorwerp des geloofs, als het ware middelpunt aller zegeningen voorgesteld. In Hem hadden de Korinthiërs alles ontvangen, "in Hem waren zij in alles rijk geworden, in alle rede en alle kennis." In de verkrijging dezer uiterlijke genadegaven, "rede en kennis," was de getuigenis van Christus door de kracht des Heiligen Geestes onder hen bevestigd geworden (vs. 6). Het ontbrak hun aan geene gave; "verwachtende de openbaring van onzen Heer Jezus Christus: (vs 7). Deze verwachting was nu hun heerlijk voorregt. Met deze openbaring van Christus wordt hier echter niet de opname der Gemeente bedoeld, daar Paulus hun deze verborgenheid eerst in Hoofdst. 15 openbaart, maar de komst van Christus om als Koning over Israël en de wereld te heerschen.

Nadat hij nu met weinige, maar liefelijke woorden de aan de Korinthiërs zoo rijkelijk geschonkene genade had voorgesteld, spreekt hij op eene even eenvoudige en duidelijke wijze over de trouw Gods ten hunnen opzichte. Deze trouw was de grond waarop zijn vertrouwen met betrekking tot hunne volharding en bevestiging tot den einde toe rustte; want hij zegt: "Welke u ook zal bevestigen tot het einde toe, om onstraffelijk te zijn in den dag van onzen Heer Jezus Christus. God is getrouw, door welchen gij geroepen zijt tot de gemeenschap van zijnen Zoon Jezus Christus, onzen Heer" (vs. 8, 9). Het was derhalve de trouw Gods, die de heiligen te Korinthe bevestigde, opdat zij in dezen ernstigen en plegtigen dag zonder vlek voor Hem zouden verschijnen. Hij zelf had hen geroepen in de zegenrijke gemeenschap, van zijnen Zoon Jezus Christus en Hij zelf zou deze roeping ten volle verwezenlijken. - Deze korte, maar heerlijke beschrijving der genade en trouw Gods dient alzo tot grondslag (al kon deze beschrijving van wegen den toestand der gemeente niet zoo uitgebreid zijn als aan de

Efeziërs) aan al de vermaningen en teregtwijzingen, die hij aan hen rigt om hunne wankelende voeten te versterken en hunne trage handen weder op te rigten.

Na deze korte inleiding begint de apostel in vs. 10 met zijne vermaningen, of liever met zijne beden, en stelt hun daarbij den naam desgenen voor, in welken zij, gelijk wij boven opmerkten, alle zegeningen hadden ontvangen; bij bidt hen "door den naam van onzen Heer Jezus Christus." En hetgeen nu in de eerste plaats zijn hart vervulde, was het gevaar hetwelk de eenheid der gemeente bedreigde. Er waren twisten onder hen ontstaan, die wel is waar voor den oogenblik nog niet tot eene bepaalde scheuring hadden aanleiding gegeven, maar toch zeer spoedig daartoe leiden konden; want twisten zijn het begin der scheuring. Op de innerlijke tweedragt volgt spoedig de uiterlijke, gelijk de innerlijke eenheid de uiterlijke bewaart. En daarom bidt de apostel de Korinthiërs zoo dringend om zoowel in de rede, als in den zin en het gevoelen volkomen eensgezind te zijn. Tegenwoordig geschiedt het, helaas! niet zelden, dat men het verschil wenschelijk acht, en men bewijst daardoor, dat men niets van het ware karakter der Gemeente, van hare eenheid als ligchaam van Christus kent, en daarom ook hare ontzettende verscheuring, waartoe de verschillende meeningen de eerste aanleiding hebben gegeven, niet met droefheid beschouwt. Juist het voorbijzien van deze ernstige vermaning des apostels heeft zulk eene groote verwarring en zooveel scheuring in de kerk Gods te voorschijn geroepen, en alle pogingen des menschen om deze breuk te heelen en deze verdeeldheden onder eenen zekeren schijn van eenheid te bedekken zijn geheel en al te vergeefs en leiden hoogstens slechts tot zelfmisleiding. De inwendige breuk blijft bestaan en de verdeeldheden vermeederen, tot dat wij met nuchtere en ootmoedige harten tot de wijsheid Gods terugkeeren en ons onder zijn Woord buigen. Zijne wijsheid vereenigt, doch de menschelijke wijsheid scheurt van één, daar zij de waarheid Gods in verschillende stelsels verdeelt. Het begin van dit kwaad zien wij in de gemeente te Korinthe. "En ik zeg dit, dat een iegelijk van u zegt: Ik ben van Paulus; en ik van Apollos; en ik van Cefas; en ik van Christus" (vs. 12). Zij maakten van de voornaamste dienaars des Heeren, ja van Christus zelven, hoofden van partijen. De partij, die zich naar den naam van Christus noemde, was even sektarisch als de anderen, daar zij met dezen naam eenen scheidsmuur tusschen broeders opwierp. Op deze wijze werd Christus gedeeld, (vs. 13) de eenheid van zijn ligchaam verbroken, zijn werk verloochend en alzoo hield Hij op de bron aller zegeningen en het eenige voorwerp der vereering te zijn.

"Is Christus gedeeld? Is Paulus voor u gekruist? Of zijt gij tot Paulus naam gedoopt?" is de vraag des apostels, waarop het antwoord natuurlijk ontkennend moest zijn. "Ik dank God," zegt hij verder, "dat ik niemand van ulieden gedoopt heb, dan Crispus en Gajus, en het huisgezin van Stefanus;" want daardoor heb ik u de gelegenheid benomen u naar mijnen naam te noemen. Doet gij het toch, zoo is dit niet mijne schuld, daar ik mij gehouden heb aan de roeping mij door den Heer gegeven, die niet bestaat in doopen maar in de verkondiging des evangelies; en deze zending vinden wij in het 26 en 13 Hoofdstuk der Handelingen en niet in Matth. 28 : 19 opgeteekend. Slechts om de reden, die wij opgaven, schreef Paulus deze woorden over den doop ter neder, en niet om, zooals sommigen meenen, daarmede te kennen te geven, dat hij tegen den doop was; hetgeen trouwens reeds genoeg bestreden wordt door de verzen zelven, waarin hij mededeelt, eenigen gedoopt te hebben, niettegenstaande het doopen niet zijne bijzondere roeping was.

Het evangelie nu, hetwelk Paulus geroepen was te prediken, had hij niet naar menschelijke wijsheid verkondigd, want daardoor zou de leer des kruises van hare kracht beroofd zijn geworden en bedolven zijn onder allerlei spitsvondigen redeneringen des menschen. De Korinthiërs, levende te midden der geleerdheid eener Grieksche beschaving, hadden veel op met de menschelijke wijsheid en van daar zijn de woorden van den apostel: "Want het woord des kruises is dengenen, die verloren gaan, dwaasheid; maar ons, die behouden worden, is het Gods kracht" (vs. 18), van zulk eene diepe beteekenis. Zoodra men toch aan het kruis van

Christus, waaraan de kracht Gods geopenbaard is, menselijke gedachten verbindt, dan ontnemt men het zijne kracht, die het op het menselijke geweten uitoefent, en stelt zich tevens met de ongeloovigen gelijk, die, omdat zij het niet begrijpen kunnen, het dwaasheid noemen. Doch God had gezegd: "Ik zal de wijsheid der wijzen doen vergaan, en het verstand der verstandigen zal ik te niet maken" (vs. 19). Al het streven des menschen naar geluk was te vergeefs. Wijzen, schriftgeleerden en onderzoekers dezer eeuw waar zijn zij? zij verdwijnen immers als de rook des vuurs (vs. 20). Het eene stelsel verdrong het andere, doch wat was het resultaat van allen? Alle wijsheid der wijzen en alle verstand der verstandigen openbaarde slechts ijdelheid en dwaasheid! Het menselijke hart bleef onbevredigd en de ware gelukzaligheid bleef verborgen, daar men in zijne wijsheid God niet leerde kennen. Niet in de menselijke wijsheid, maar in de prediking des kruises is de kracht Gods, en God heeft het zwakke, hetgeen niets is, het dwaze naar de wereld uitverkoren om de wijsheid en de kracht des menschen te vernietigen, opdat het duidelijk aan het licht zou treden, dat het evangelie de kracht Gods is. De Joden begeeren een teeken, tot bewijs van de waarheid des evangelies, zich niet vergenoegende met het teeken van Jona den profeet - de Grieken zoeken wijsheid, niet de wijsheid Gods maar hunne eigene om hunne verbeelding te prikkelen, en hun vernuft te doen schitteren - het antwoord Gods is de prediking van den gekruisten Christus, den Joden eene ergernis, den Grieken eene dwaasheid, maar den geroepenen de kracht Gods tot zaligheid. Waar blijft nu uwe wijsheid, o mensch! Verdwijnt zij niet in 't niet? Door de dingen, die niet zijn, vernietigt God hetgeen is, want zijne zwakheid is veel sterker dan de kracht der wereld, zijne dwaasheid veel wijzer dan de wijsheid dezer eeuw; het vleesch kan zich voor Hem niet verheffen. Harde, maar tevens heerlijke en gelukkige waarheid! (vs. 21-29)

Maar bovendien is de christen iets meer dan een bewijs dat God het dwaze, het zwakke, het onedele, het geringe boven het wijze en magtige der wereld verkiest - hij zelf is "uit God in Christus Jezus" (vs. 30); hij is zijner goddelijke natuur deelachtig geworden; hij put zijn leven, zijn bestaan, zijn toestand als christen uit God. En van Hem is ons Christus tot alles gegeven, wat te doen noodig was - "Hij is ons geworden van God wijsheid, gerechtigheid, heiligmaking en verlossing" - alles in lijnrechte tegenspraak met de inbeelding van den menschelijken geest, met de valsche gerechtigheid van den Jood onder de wet, met de middelen, het karakter en de maat der heiligheid door deze aangebragt en eindelijk met de menselijke zwakheid, van welke God de laatste sporen zal uitwischen in de verlossing, die Hij door zijne magt in Jezus zal openbaren op den dag, dat Hij de laatste hand zal leggen aan het werk zijner genade. Het kruis van Christus is de getuigenis zoowel van de waarheid dat alles verloren, als dat alles wedergevonden is. Verloren - ja volkomen; want de mensch had niets meer; hij zelf was niets meer. Wedergevonden - ja volkomen, want God schiep den tweeden mensch, die zijne wijsheid, zijne gerechtigheid en zijne heiligheid bezat en de volkomene verlossing te weeg bragt. En die tweede mensch - Christus Jezus - is dat voor ons geworden en wij zijn door Hem uit God, opdat "die roemt, roeme in den Heer." Alleen de roem in Hem blijft bestaan zelfs bij het verdwijnen van alle menselijke wijsheid en bij het vervliegen van allen aardschen roem; want Hij zelf blijft. En daarom, kostbaar fundament, waarop de ziel al hare hoop bouwt! Heerlijke zekerheid voor het hart, dat God zelf dit fundament gelegd heeft, dat Christus voor ons is van God gegeven!

HOOFDSTUK II.

Het was in dezen geest - de kracht in de goddelijke en niet in de menselijke wijsheid te zoeken - dat Paulus in het begin te midden der Korinthiërs was gekomen, zonder de woordenpraal der grieksche geleerdheid; hij had voorgenomen niets te weten dan Christus, en Christus in zijne nederigste gedaante, als voorwerp van den hoon en de minachting der

menschen - Christus als gekruisigden (vs. 2) Paulus zegt hier niet, zooals men hem menigmaal verkeerdelijk laat zeggen, ik heb niets gewild dan het *kruis* van Christus, maar dan *Christus*, in tegenoverstelling met de filosofie, die bij deze heidenen heerschte, en Christus in de nederigste gedaante, als *gekruisigde*, om den hoogmoed des menschen omver te werpen. Niet zelden is het een uitvloeisel eener valsche ootmoed, welke Christus slechts op het kruis onder den last onzer zonden wenscht te zien en Hem minder als den opgestane uit de dooden, zittende ter rechterhand Gods beschouwt en het gevolg hiervan is, dat het bewustzijn der volkomene rechtvaardiging en der vrijmaking van de zonde zeer zwak is.

Doch niet alleen op het voorwerp, ook op den drager dezer getuigenis, Paulus zelf, was het stempel der nederigheid en der zwakheid gedrukt. Hij gevoelde zich in het prachtige en zedeloze Korinthe in de tegenwoordigheid des vijands en dit had uitwerking op hem; want hij zegt zelf: "En ik was bij ulieden in zwakheid, en in vreeze, en in vele beving" (vs. 3), - in zwakheid, omdat hij niets van zichzelf vermogt; - in vreeze en beving, om de vele moeilijkheden en gevaren, waarmede hij te kampen had. Ook had zijne getuigenis geenen ingang gevonden, noch waren de harten der genot en wijsheid zoekende Korinthiërs medegesleept en gewonnen geworden door de vleeschelijke aantrekkingskracht eener natuurlijke en den menschelijken hoogmoed vleijende welsprekendheid; want wel verre van hieraan toe te geven, had alles wat met zijne getuigenis in verband stond het karakter van nederigheid en smaad. Neen! zijne woorden waren de uitdrukking van de tegenwoordigheid en de werking des Geestes en van de kracht, die dezen vergezelde (vs. 4); en alzoo rustte het geloof der Korinthiërs niet op de schoone en welsprekende woorden des menschen, maar op de kracht Gods (vs. 5). Het had eenen zekeren en vasten grondslag - eenen grondslag, die nooit wankelt.

Tot degenen echter, die het evangelie hadden aangenomen en bevestigd waren in de leer des heils - tot de volmaakten, de mannen in Christus - sprak hij wijsheid, doch niet de wijsheid dezer eeuw¹, noch der oversten dezer eeuw, want én de oversten, én hunne wijsheid, én hunne eeuw, waarin zij hun geluk zoeken, vergaan, maar het einde der wijsheid Gods is onze eeuwige heerlijkheid (vs. 6). Die wijsheid Gods nu was opgesloten in eene verborgenheid, in een geheim raadsbesluit Gods - nu geopenbaard door den Heiligen Geest - verordend in zijnen bepaalden raad, voor dat de wereld was, ons tot heerlijkheid, (vs. 7) - een raadsbesluit, hetwelk den wijzen dezer eeuw, niettegenstaande al hunne wijsheid, onbekend was; want hadden zij het gekend, dan zouden zij den Heer, die deze heerlijkheid aan het licht bragt, ja in zijn eigen persoon bezat en er dus over te beschikken had, om ze te geven aan wien Hij wilde, niet hebben gekruist (vs. 8). De verborgenheid nu, die hier bedoeld wordt, is niet zoo zeer de Gemeente, als wel de verkiezing tot de goddelijke natuur, de aanneming tot kinderen niet bij erfenis, maar door geboorte.

Paulus spreekt hier slechts met enkele woorden over deze verborgenheid, daar hij de Korinthiërs met melk moest voeden, en wil hier alleen de dwaasheid der menschen aan de kaak stellen. Want bij al wat de valsche wijsheid mogt uitgevonden, en bij al wat de oversten dezer eeuw mogten gezien, gehoord of genoten hebben - hier was iets, waarvan naar waarheid kon gezegd worden: "Hetgeen het oog niet gezien en het oor niet gehoord heeft, en in het hart des menschen niet is opgekomen hetgeen God bereid heeft dengenen, die Hem liefhebben" (vs. 9). Zoodra er sprake is van het bezitten der heerlijkheid, dan scheidt God dit nooit van het innerlijke leven: Hij heeft het bereid dengenen, *die Hem liefhebben*.

De wijze, waarop ons deze verborgenheid geopenbaard is, is zeer belangrijk. Hetgeen toch door niemand gezien of gehoord en in 's menschen hart niet opgekomen is - bewijs der grootheid der geopenbaarde genade - heeft God geopenbaard door zijnen Geest: "Want de Geest onderzoekt alle dingen, ook de diepten Gods" (vs. 10). Niemand dan de geest des

---

¹ *aiwu* beteekent niet *wereld*, zooals het in onze vertaling is overgezet, maar *eeuw* of misschien nog juister *wereldperiode*.

menschen kent de geheime gedachten van den mensch, die hij niet wenscht te openbaren; alzoo kent ook niemand de verborgenheden Gods, dan de Geest Gods (vs. 11). Welk eene nauwe vereeniging, ja ineensmelting dezer twee personen drukken deze woorden niet uit! God en de Geest zijn één; en zal er eenige verborgenheid Gods kunnen geopenbaard worden, dan moet de Geest als voertuig dienen, die dit niet doen kan zonder den bepaalden wil Gods. Zonder dien wil, zonder dien Geest geene openbaring. Aan Paulus nu en aan de andere apostelen waren door den Geest de verborgenheden Gods medegedeeld; want, zegt hij, "wij hebben niet ontvangen den geest der wereld, maar den Geest, die uit God is, opdat wij zouden weten de dingen, die ons van God uit genade geschonken zijn" (vs. 12). Hij spreekt hier niet van de inwoning des Geestes in alle christenen, maar van den Geest, die hem was geschonken om verborgenheden te openbaren. De kennis der verborgenheid ontvangen hebbende, zoo was het zijne roeping deze aan anderen mede te deelen, en dat niet met aangename woorden der menschelijke wijsheid, maar door denzelfden Geest, die het voertuig der openbaring geweest was, geestelijke dingen met geestelijke woorden zamenvoegende (vs. 13). Er ontbrak nu nog ééne zaak voor de ziel, die hetgeen medegedeeld werd aanhoorde, zonder welke het voor haar geene vrucht zou dragen, namelijk vatbaarheid om de mededeelingen te ontvangen; en deze vatbaarheid wordt ook door den Geest bewerkt; de natuurlijke mensch toch verstaat niet de dingen die des Geestes Gods zijn; eerst moet hij het vermogen verkrijgen om ze te verstaan door zelf geestelijk te worden (vs. 14). Alles is dus door den Geest naar den wil Gods - de bron, het middel der mededeeling, en de vatbaarheid tot ontvangst.

Zonder den Geest is de mensch derhalve onvatbaar de dingen Gods aan te nemen, daar hij het werktuig en het middel mist, waardoor zij alleen in waarheid kunnen beoordeeld worden. Hij verwerpt ze of als dwaasheid, of zijne kennis, die hij daarvan meent te bezitten, is eene ingebeelde en schijnbare. De geestelijke mensch daarentegen is door de kracht des Heiligen Geestes in staat alle dingen naar waarheid te beoordeelen, en dezelfde Geest werkt in hem goddelijke beginselen en bedoelingen en geeft hem kracht tot eenen wandel, dien niemand kan beoordeelen, die den Geest van Christus niet heeft "Want wie heeft den zin des Heeren gekend, die Hem zou onderrigten?" (vs. 16). Niemand is in staat den zin des Heeren, zijn innerlijk wezen, zijne gedachten en raadsbesluiten te doorgronden en te beoordeelen, om Hem te onderrigten. "Maar wij - dit is in de eerste plaats toepasselijk op de apostelen en hier bijzonder ook op de dienaars van Christus uit Hoofdst. 1 : 12, welke de Korinthiërs tot hoofden hunner stelsels maakten - "wij hebben den zin van Christus;" en met deze woorden verklaart hij hun, dat zij door de menschelijke wijsheid, welker dwaasheid en nietigheid hij in het voorafgaande ten duidelijkste aan het licht had gesteld, onmogelijk konden beoordeeld worden.

HOOFDSTUK III.

Door al hetgeen hij gezegd had, hadden de Korinthiërs ligtelijk kunnen denken, dat zij reeds die hooge geestelijke verlichting, waarvan hij gesproken had, waren deelachtig geworden - doch, helaas! Paulus moest hun zeggen, dat hun toestand zoodanig was, dat hetzij hij onder hen was, hetzij hij nu afwezig was, hij hen met melk moest voeden, d.i. in dingen moest onderwijzen, die eigenlijk alleen voor de zwakke eerst beginnenden in het christendom waren, en niet met vaste spijs waarmede de volwassenen gevoed werden, met eene nadere uiteenzetting van de verborgenheid en eene diepere kennis der gedachten en raadsbesluiten Gods. En waarin bestond dan deze onvatbaarheid om vaste spijs te kunnen verdragen? Zij waren vleeschelijk, niet geestelijk, zij waren onmondigen in Christus (vs. 1, 2). Hoe moest dit oordeel hunnen hoogmoed vernederen! Zij waren geene natuurlijke mensen, o neen! dan ware het zeer natuurlijk geweest dat Paulus aldus gesproken had; zij waren geestelijke mensen, die vleeschelijk gezind waren en naar het vleesch wandelden. Welk eene

tegenspraak! Een kind Gods te zijn, uit Hem geboren, en dan naar het vleesch, naar het Gode vijandige vleesch, te wandelen!

Maar wat gaf Paulus het recht zulk een hard oordeel over de Korinthiërs uit te spreken? Hij zelf geeft het antwoord in vs. 3, 4: "want gij zijt nog vleeschelijk; want dewijl onder u nijd is, en twist, en tweedragt, zijt gij niet vleeschelijk, en wandelt gij niet naar den mensch? want als de een zegt: Ik ben van Paulus, en de ander: Ik ben van Apollos; zijt gij niet vleeschelijk?" Omdat dus nijd en twist en tweedragt in hun midden woonden en het beginsel, niet eens de uitvoering, der scheiding aanwezig was, daarom noemt Paulus, ja de Heilige Geest, hen vleeschelijk. Geen twijfel kan er aan bestaan, daar de woorden eenvoudig genoeg zijn om door het kleinste kind begrepen te worden. Maar wel mag een blos van schaamte ons de wangen kleuren, wanneer wij met deze uitspraak voor ons een blik werpen op den toestand der Gemeente van Christus in onze tegenwoordige dagen. In Korinthe begonnen, is de geest der verdeeldheid meer en meer de Gemeente ingedrongen en heeft eindelijk zulk eene schrikbarende hoogte bereikt, dat men tegenwoordig genoodzaakt zou zijn een lijvig boekdeel zamen te stellen om zoo kort mogelijk de verschillende partijen en sekten te beschrijven. Welk eene vernedering voor de Gemeente, ja voor het Hoofd der Gemeente! Waar toch is het bewustzijn van de eenheid des ligchaams te vinden? Waar die liefelijke eenheid te zien dat het eene lid het andere draagt en teregt wijst met liefde en zachtmoedigheid? Waar, dat men zich eenvoudig in den naam van Jezus vergadert om de zegeningen en voorregten, die Hij ons bereid heeft, te genieten? Ja, Gode zij dank, er zijn er die dit alles hebben ingezien en zich van de sekten hebbende afgezonderd, in eenvoudigheid gezamenlijk den Heer dienen; maar zie op de groote massa - wij spreken niet van ongeloovigen, maar van kinderen Gods - waar is zij? De een in deze, de ander in gene sekte; de meesten in die sekte, die het meest door de wereld wordt erkend. O treurige werkelijkheid! En daarenboven hoort men dezen toestand nog door velen verdedigen, verontschuldigen, als vooruitgang roemen. Maar kunnen dan tijd en omstandigheden slechte grondbeginselen heiligen en wettigen? Wordt dan hetgeen ten tijde van Paulus vleeschelijk was, in onze dagen geestelijk? Of staan het derde en vierde vers van dit Hoofdstuk niet meer voor ons opgeteekend en is het geen oordeel meer over den toestand waarin wij verkeerden? O voorzeker! hoe men er ook over denken moge, hoe men zich ook verontschuldige met het algemeene thema: "de tijden zijn veranderd;" hoe men ook zucht en klaagt over afval, ongeloof en tweedragt en toch met trage handen en slappe knieën blijft zitten - het oordeel Gods, hier door den Heiligen Geest uitgesproken, gij zijt vleeschelijk blijft, en zal allen, die in die partij en sekten zijn gebleven, ook voor den rechterstoel van Christus in de ooren klinken, om dan - maar te laat! - een leven te beklagen, dat tot verheerlijking van God en Christus had kunnen doorgebracht worden.

Het is daarom geen wonder, dat Paulus door op het geweten te werken het kwaad in den aanvang wil stuiten. Wie, vraagt hij met nadruk, wie zijn toch die mannen, naar welke gij u noemt? Zijn zij iets meer dan werktuigen des grooten Meesters? O gij Korinthiërs! zult gij u gelijkvormig maken aan de dwaasheid der wereld door dat heerlijk en schoon zamengesteld gebouw te verdeelen en af te breken? Paulus, Apollos, Cefas, zij prediken allen hetzelfde Evangelie hun door den Heer toebetrouwd, en dat naar de gaven hun verleend - zult gij dan onderscheid in hunne leer gaan maken? (vs. 5) Paulus had zonder twijfel geplant, Apollos nat gemaakt - maar God alleen heeft den wasdom gegeven (vs. 6). Zoo is dan alles van éénen persoon afgedaald en moet ook weder tot dien Éénen terugkeeren. Hij, die plant of hij, die nat maakt, is dus niets; alleen God komt de eer toe. Zoo zijt gij dan *allen* Gods werk, Gods gebouw - en wij zijn slechts medearbeiders. Waarom dan verdeling onder u, indien gij één zijt? Aanbidt denzelfden God, belijdt dezelfde waarheid; erkent uwe eenheid, die niet meer behoeft gemaakt te worden, maar alreede daargesteld is. - In vs. 8 en 9 komen twee belangrijke beginselen voor. Een iegelijk zal loon ontvangen naar zijnen arbeid; niet naar hetgeen van dat werk is gezien, daar God den wasdom geeft, maar naar de getrouwheid,

waarmede hij gearbeid heeft. Er zal voorzeker veel arbeid, die hier de goedkeuring en den lof der menschen heeft ingeooft en eene groote uitgebreidheid heeft verkregen, dáár onbeloond blijven, terwijl menig stil gebed en menig vertroostend woord in het geheim gesproken ten volle zal beloond worden. God, die het hart en niet het gewrochte aanziet, deelt het loon uit. Dan zegt de apostel: "Wij zijn Gods medearbeiders." (vs. 9.) God werkt aan den akker en aan het gebouw, want de Gemeente is het akkerwerk en gebouw Gods, en God gebruikt in dit werk arbeiders, die met Hem mede arbeiden. In plaats van gebeden op te zenden tot God, dat Hij het werk dat *wij* aangevangen hebben, zal zegenen en ons zal helpen het te volbrengen, zij het onze bede dat God ons gebruike in zijnen dienst. God werkt niet met ons mede, maar wij met God, en daarom zal het werk altijd goed gaan en gezegend zijn.

Paulus nu had het fundament van dit gebouw als een wijs bouwmeester te Korinthe gelegd, daar hij geene filosofische of menschelijke wijsheid tot grondslag had gelegd, maar Christus zelve (vs. 10). En met het ernstige: "Een iegelijk zie toe, hoe hij daarop bouwe," (vs. 11), wendt hij zich tot allen, die in den dienst des Heeren, hetzij in de wereld, hetzij in de Gemeente werkzaam zijn. Het fundament was gelegd - Jezus Christus, de uiterste hoeksteen, daaraan kan niemand iets veranderen (vs. 12), wel kan hij versieringen en nieuwe steenen aanbrengen om den bouw te voltooien. Een ieder moet echter op zijne hoede zijn, men kan deugdzaame steenen, maar ook steenen zonder waarde aanbrengen; men kan goed of slecht onderwijzen, de zielen voedsel geven tot hunnen wasdom of versterking, of voedsel, dat hun schadelijk is (vs. 12). Het werk zal echter vroeg of laat door vuur beproefd worden - en dat wel in de eerste plaats door eenen dag van vervolging of strijd hier beneden. Wanneer in een gebouw brand ontstaat, dan verteren hout, hooi en stroo, maar metalen en steenen zijn tegen het vuur bestand. Evenzoo zullen diegenen, wier gebouw goed gegrondvest is in den dag der vervolging, des lijdens of des strijds (het vuur) staande blijven, terwijl de anderen, dezen vuurproef niet kunnende doorstaan, verdwijnen. Hoe menigmaal is de Gemeente van Christus niet reeds getuige geweest van zulke treurige gebeurtenissen. Hoe veler huis, in de dagen van voorspoed zoo schoon opgericht en versierd, is niet, toen de stormwinden en de regenvlagen kwamen, in de diepte gestort. Zoo wordt dan de waarde van eens iegelijks arbeid aan het licht gebracht, bovenal in dien dag waar allen geopenbaard worden voor den regterstoel van Christus. Heeft men goed gebouwd zoo is de arbeid blijvend en zal beloond worden, zoo niet hij zal vernietigd worden, de vrucht van den arbeid is verloren, de tijd daarin doorgebracht is verdwenen en keert niet weder en het loon is verbeurd. De arbeider zelf echter zal behouden worden, daar hij, hoewel verkeerd, op het fundament heeft gebouwd, en een waarachtig geloof in Christus bezat; echter niet zonder veel smart, daar hij, hetgeen hij voor echt hield, ziet vergaan; daar hij de beweegredenen, die hem bij zijnen arbeid leidden, verworpen ziet; - hij zal behouden worden, doch als door vuur (vs. 13-15). Ernstige en treffende waarheid voor iederen arbeider Gods!

Paulus gaat nu nog ééne schrede verder in zijne waarschuwing en stelt daartoe vooraf de groote waardij der Gemeente in de oogen Gods voor, als zijnde het huis, waarin Hij zelf door zijnen Geest woont, om daardoor het geweten te sterker te doen spreken. Want, zegt hij, indien iemand dien tempel Gods schendt door eene leer, die de grondwaarheden des evangelies aantast, in te voeren, zal hij zelf uitgeroeid worden, d.i. verloren gaan (vs. 16, 17). Ernstige bedreiging voor elken ontrouwen dienstknecht! Maar heerlijk voor hem, die een waar en getrouw dienstknecht des Heeren is, te weten, ik ben arbeider in Gods eigen tempel en werk dus aan eene zaak, die niet zal vergaan, maar die blijft tot in alle eeuwigheid.

De christenen als één ligchaam worden hier beschouwd als de tempel Gods, waarin de Geest Gods woont, terwijl in hoofdst. 6 : 19 van iederen christen als van een tempel Gods gesproken wordt. Het is zeer opmerkelijk, dat God niet eer onder de menschen woonde - wel hen bezocht als b.v. Adam, Abraham enz. - dan na de verlossing door Christus. Zelfs onder Israël woonde Hij eerst nadat het volk door het bloed des Paaschlams en door den doortocht door de

Schelfzee uit Egypte verlost was, welke verlossing eene type is van de door Christus aangebrachte. Slechts het kostbare bloed van Christus bewerkt, dat God in zijne heiligheid en gerechtigheid onder ons wonen kan.

In verband met al het gezegde is het terugkomen op de dwaasheid der menschen en op de wijsheid Gods zeer gepast, treffend en schoon. Bedriegt u zelve niet, is de vermaning des apostels, want hetgeen gij denkt met wijsheid te zijn bedacht, voornamelijk uwe verdeling in verschillende stelsels, zal dwaasheid bij God bevonden worden en gij zult u dus zeer teleurgesteld vinden. Daarom laat u terug brengen tot de eenvoudigheid des geloofs, en wordt dwaas - dat toch is de ware wijsheid - opdat God u zijne wijsheid kan openbaren (vs. 18-20). En daarenboven, hoe dwaas was het zich aan den een of den ander aan te sluiten en sommigen te volgen; "want," zegt Paulus, "alles is uw; hetzij Paulus, hetzij Apollos, hetzij Cefas, hetzij leven, hetzij dood, hetzij tegenwoordige, hetzij toekomstige dingen, zij zijn alle uwe" (vs. 22). God had niet één, maar de verschillende dienaars tot hunnen dienst gesteld. Evenzoo was alles, wat in de wereld, in de stoffelijke wereld was, tot hun nut aanwezig. Ook het leven behoorde hun daar Christus hun deel was. Hij was hun leven hier en in eeuwigheid. Zelfs de dood, aan welken zij vroeger onderworpen waren, moest hen nu dienen, want sterven was voor hen gewin; hij verloste hen voor altijd van alle zwakheid, lijden en strijd, en bracht hen in de zalige tegenwoordigheid van Hem, die hen volkomen liefhad. Het tegenwoordige en toekomstige, ja alles was hun ten zegen bereid. O gelukkig allen, die door de genade in Christus tot deze onschatbare zegeningen gekomen zijn! Die allen "zijn van Christus en Christus is van God" (vs. 23). Zij zijn van Christus afhankelijk en behooren Hem toe, en daar Christus van God afhankelijk is, zoo zijn zij door Hem in verbinding met God gebragt, zoodat hier alles teruggebragt is aan - en opgelost is in de eenige bron van alle goede en volmaakte giften, den aanvang, en het einde huns heils - God.

HOOFDSTUK IV.

Wat nu den apostel zelve en zijne medewerkers betreft, zoo moesten de Korinthiërs hen beschouwen als "dienaars van Christus en uitdeelaars der verborgenheden Gods," (vs. 1) niet als hoofden van partijen. De Heer zelf had hen dezen dienst toevertrouwd en daarom waren zij Hem slechts verantwoording schuldig, van Hem afhankelijk en aan zijn oordeel onderworpen, en wat verwachtte de Heer van hen? Hetgeen men van iederen dienstknecht verwachten mag - trouw. "En voorts wordt in de uitdeelaars vereischt, dat elk getrouw bevonden worde" (vs. 2). Het oordeel der menschen bekommerde hem echter zeer weinig, ja hij deed zelfs geen uitspraak over zijne eigene getrouwheid, (vs. 3) want hoewel zijn geweten hem niet van ontrouw beschuldigde, zoo zou hem dat toch niets baten, zoo de Heer hem niet vrijspak, en daarom beriep hij zich alleen op het oordeel Gods (vs. 4). Hij vreesde niet in het volle licht Gods te staan om de gedachten Gods over zijnen persoon en over zijne daden te vernemen. Daarom vermaant hij hen, hun oordeel op te schorten tot dien dag, dat Jezus komen zal om alles te openbaren niet alleen de daden en handelingen, maar ook de beginselen, waaruit deze zijn voortgesproten (vs. 5).

"En deze dingen broeders!" gaat nu de apostel voort, "heb ik op mij zelve en Apollos bij gelijkenis toegepast om uwentwil; opdat gij aan ons zoudt leeren, niet te gevoelen boven hetgeen geschreven is, dat gij niet, de een om eens anders wil, opgeblazen wordt tegen den anderen" (vs. 6). De apostel wilde de Korinthiërs van den hoogmoed hunner menschelijke wijsheid genezen en hen tot de ware eenvoudigheid in Christus terug brengen. De nederigheid, die hij en Apollos bewezen, moest ook hen tot nederigheid stemmen. Terwijl toch bij hen de een zich boven den anderen verhief en zij de namen van de arbeiders des Heeren aan hunne vleeschelijke stelsels hechtten, roept Paulus hun toe: wij zijn niets, want de wasdom komt van God, en wij zijn eenvoudig medewerkers Gods, en zijn in dezen dienst

den Heer verantwoording schuldig. En te gelijkertijd toont hij hun de dwaasheid der menschelijke wijsheid aan, die alles aan het scepstel toeschrijft, den mensch bewondert en beloont, en vergeet dat alle eer en roem alleen den Heer toekomt, van wien alle goede gave afdaalt en die zijne dienaars roept, en hen volkomen goed uitrust. En daarom waren het treurige beginselen, door welke de Korinthiërs zich lieten leiden, daar zij zich op de genadegaven Gods en op hunne eigene kennis beroemden (vs. 7). En deze beginselen verdierven den geheelen toestand der Gemeente, zij deden die treurige scheuring ontstaan en bewerkten dat men een geheel valsch standpunt innam. "Alreede zijt gij verzadigd, alreede zijt gij rijk geworden, zonder ons hebt gij geheerscht; en och of gij heerschtet, opdat wij met u heerschen mogten (vs. 8)! Een ernstig verwijt! Hunne behoeften en wenschen waren reeds gestild en de hoop op de toekomende heerlijkheid had voor hunne harten geene aantrekkingskracht meer. Te midden van pracht en weelde gevoelden zij zich op hun gemak, zij werden geëerbiedigd en bewonderd, ja zij heerschten als koningen; maar helaas! deze heerschappij was niet van God, het was eene valsche en vergankelijke, want Paulus en zijne medearbeiders waren er van uitgesloten. De apostel nu wenschte wel, dat zij reeds heerschen mogten; want hoewel hij met vreugde den smaad en het lijden dezer tegenwoordige eeuw verdroeg, zoo gevoelde hij toch rijkelijk het gewigt en hij verlangde naar den heerlijken tijd, dat zij met Christus op zijnen troon zouden zitten en dan, ja dan was het hun voorregt om met den apostel en zijne medearbeiders, met Christus en met alle heiligen eeuwiglijk te heerschen. Doch dit oogenblik was tot daartoe nog niet gekomen. Hiervan gaf het vele lijden dat de apostelen te verduren hadden, en waarvan de toestand der Korinthiërs zoo hemelsbreed verschilde, de duidelijkste getuigenis. De beschrijving van dit lijden, die wel enigszins ironisch klinkt, was evenwel zoo, dat de Korinthiërs er diep door moesten getroffen worden, indien er tenminste nog enig gevoel in hunne borst leefde. Even als in het theater de menschen ten toon gesteld worden, zoo werden de apostelen in het groote wereldtheater voor engelen en menschen ten toon gesteld en aan de woede en de mishandeling der kinderen dezer wereld prijs gegeven. Met betrekking tot de profeten en andere boden Gods waren zij de laatsten; en gelijk bij deze heidensche schouwspelen de heerlijkste en schoonste acte voor den laatsten dag bewaard bleef, zoo overtroffen ook hun lijden en hunne verzoeken die hunner broederen (vs. 9) ² en terwijl de Korinthiërs voor wijzen, sterken en heerlijken golden (in Christus wordt hier spottender wijze bijgevoegd) waren zij dwazen om Christus wil en waren zwak en veracht (vs. 10). Zij leden tot op deze tegenwoordige ure honger en dorst, waren naakt en werden geslagen; zij hadden geene bepaalde woning en moesten met den arbeid hunner handen hun brood verdienen (vs. 11). Terwijl de Korinthiërs in weelde leefden, waren Paulus en zijne medeapostelen het uitvaagsel der wereld, aller afschrapsel tot nu toe. Allerlei verzoeken, onafgebroken lijden, onophoudelijke strijd was van dag tot dag hun deel hier beneden, en welke waren hunne wapenen? Zachtmoedigheid en geduld. Op welke wijze wreekten zij zich op hunne vijanden? Zij zegenden en verdroegen (vs. 12, 13). Evenwel zeide hij dit alles niet om hen te beschamen maar om hen als zijne lieve kinderen te vermanen. Zij toch waren zijne kinderen in Christus, hij had hun het eerst het evangelie verkondigd en wie kon beter dan een vader spreken? Wel konden anderen hen berispen, maar waar werd die liefde des harten, dat teedere gevoel gevonden, nog verhoogd door de diepe smart over hunnen treurigen toestand, dan bij eenen vader, die met christelijken toegenegenheid aan zijne kinderen verbonden was?

Ja, in deze gansche voorstelling blijkt op eene treffende wijze de zelfverloochende liefde van een edel hart; - eene liefde goddelijk in haar karakter, van welke het Nieuwe Testament ons op meer dan eene plaats zulke heerlijke proeven levert. Het is de Heilige Geest, die haar

---

² Het negende vers moet aldus vertaald worden: want ik denk, dat God ons, de apostelen, als de laatsten heeft ten toon gesteld, als tot den dood verwezen; daar wij een schouwspel geworden zijn der wereld, en den engelen en den menschen.

bewerkt. Hij is in het midden der Gemeente, Hij neemt deel aan hare droefheid en moeilijkheden, en vervult het hart van hem, die in haar belang stelt, met eene liefde, die gevoelt wat rondom haar gebeurt, hoewel altijd met een menschelijk hart. Wie toch zou eenen mensch zulk een gevoel voor hen, die hem uitwendig vreemd zijn, kunnen geven, dan de H. Geest? Wie zou met al de volmaaktheden der wijsheid Gods in de omstandigheden kunnen ingaan, om op het hart te werken, het geweten te reinigen, dan de H. Geest? Ja, Hij was het, die het hart des apostels met droefheid vervulde en tevens met goddelijke wijsheid in hem werkte om de Korinthiërs met al het gevoel eens vaders toe te spreken; ja, Hij was het, die op deze wijze den band tusschen den apostel en de Gemeente nauwer en vaster toehaalde en de harten onder elkander vereenigde. Daarom kon hij hen ook toeroepen: "zijt mijne navolgers!" (vs. 16)

Paulus had Timotheüs, zijn lieven en getrouwen zoon in den Heer, deelgenoot zijner droefheid gemaakt; en zond hem nu tot hen om hun zijne wegen, wat hij deed en sprak, te herinneren en hen in de leer te bevestigen (vs. 17). Hij had echter ook het voornemen om zelf te komen, niettegenstaande sommigen van zijne afwezigheid gebruik makende, zeiden dat hij bang was om te komen. (vs 18) Haast zal ik tot u komen, zegt hij, maar dan zal ik niet naar de woorden der opgeblazenen hooren, maar onderzoeken waar de kracht bij hen is, want dat is het voornaamste; (vs. 19) want het koningrijk Gods heeft met de ijdele en nietige woorden niets te maken, het bestaat in kracht. (vs. 20) Doch hoe zou hij komen? "Met de roede?" - zou hij, wanneer hij tot hen kwam, van zijn apostolische magt gebruik moeten maken en hen kastijden? - "of in liefde en in de geest der zachtmoedigheid?" (vs 21) Wat de wensch van Paulus te dezen opzichte was zou voor de Korinthiërs gemakkelijk uit het voorgaande opgemaakt kunnen worden. Een vader toch verschijnt, al heeft hij er de magt toe, niet gaarne met de roede onder zijne kinderen, en daarom was ook de apostel tot nu toe nog niet tot hen gekomen.

Hiermede is het eerste gedeelte van deze brief besloten, waarin wij het apostolisch gezag en de teederheid eens vaders op zulk eene wonderbare en roerende wijze met elkander zien vereenigd. Juist in de volle zekerheid van dit gezag is Paulus in staat met volkomene teederheid en liefde hen die zijn hart dierbaar zijn te behandelen, en tevens de hoop te koesteren, dat het niet noodzakelijk zal zijn hetzelfde op eene andere wijze uit te oefenen.

HOOFDSTUK V.

Met dit hoofdstuk begint de apostel het tweede onderwerp van zijnen brief, namelijk het zedenbederf, te bespreken. En waarlijk hij behoefde geene moeite te doen zijn beweren te bewijzen daar er één feit in hun midden openbaar was geworden, hetwelk getuigenis gaf van de groote verharding des gewetens en van de magt, die de Satan heeft, zoodra God wordt verlaten. De zonde der hoerij was namelijk tot zulk eene hoogte gestegen, dat er zelfs een - wat bij de heidenen ongehoord was - zijns vaders huisvrouw had (vs. 1). En de harten der Korinthiërs waren zoo weinig geestelijk en zoo weinig van de tegenwoordigheid des Heiligen Geestes doordrongen, dat zij niet eens de slechtheid en verderfelijkeit dezer zaak gevoelden. Het kan zijn, dat zij aangaande het weg doen of het uitsluiten van zulk een zondaar tot hiertoe niet onderwezen waren en ook niet wisten dat zij de magt daartoe hadden ontvangen; doch wanneer zij door een juist zedelijk gevoel over het booze waren geleid geworden, dan zouden zij zich daarover voor God verootmoedigd en gemeenschappelijk leed gedragen hebben en dan zou voorzeker zulk een zondaar verwijderd zijn geworden. Doch in plaats van zich diep te schamen, dat zulk eene zonde in hun midden openbaar was geworden, waren zij opgeblazen en met zich zelven ingenomen. Zoover kunnen kinderen Gods door den Satan medegesleept worden. Zoodra toch de gemeenschapsoefening met God verbroken is en men daardoor het

juiste onderscheid tusschen goed en kwaad verloren heeft, staat het hart open voor de werkzaamheid des duivels, die er terstond een gretig gebruik van maakt het hart te bedwelmen, de oogen te sluiten en ons aan Zijn doel dienstbaar te maken. En eenmaal onder zijnen invloed gebragt, gaat het van kwaad tot erger, zoodat men eindelijk de zonde kan dulden, niet alleen zonder gevoel van hare afschuwelijkheid, maar zelfs roemende op den goeden toestand, waarin men verkeert. De toestand der korinthische gemeente kan ons daarom tot waarschuwing zijn en ons de noodzakelijkheid doen gevoelen van het wederstaan van den duivel opdat hij van ons vliede.

De woorden des apostels nu in vers 2: "En gij zijt nog opgeblazen en hebt niet veel meer leed gedragen," leveren een treffend bewijs van de wezenlijke eenheid der Gemeente. Hoewel slechts één lid der gemeente deze zonde had begaan, zoo beschouwt Paulus hen toch allen met de zonde vereenigd. De gemeente kon zichzelf niet verontschuldigen, want gelijk een zweer aan een der leden van ons ligchaam den ziekelijken toestand van dat ligchaam openbaart, zoo openbaart ook zulk eene zondige daad den ziekelijken toestand der Gemeente. En het is noodzakelijk, dat dit door de gemeente erkend wordt wil zij in waarheid van het kwaad gereinigd worden.

Zij zal nooit de tucht kunnen uitoefenen, indien zij zich niet in de eerste plaats één gemaakt heeft met de zonde des broeders; hetzij in dankbaarheid jegens God, omdat haar toestand geestelijk is, hoewel er gebrek aan waakzaamheid was geweest; hetzij in het belijden der zonde als de hare, indien haar toestand niet zedelijk beter is.

Dit beginsel werd door den apostel in beoefening gebragt. Zijn hart was bedroefd over de ontheiliging van het huis Gods en over de schandelijke zonde die gepleegd was, en hij tracht in de eerste plaats schaamte in de harten der Korinthiërs te bewerken, door hen op het vreeselijke der zonde, *hunner* zonde, opmerkzaam te maken en dan gaat hij over om met ernst over de uitoefening der tucht te spreken. Hierbij scheidt hij zich echter niet van de Gemeente, noch handelt hij alleen op eigen gezag; want zegt hij: "Ik, wel met het ligchaam afwezend, maar tegenwoordig in den geest, heb alreeds als of ik tegenwoordig ware besloten, dengene die dit bedreven heeft, in den naam van onzen Heer Jezus Christus, als gijlieden en mijn geest met de magt van onzen Heer Jezus Christus vergaderd zullen zijn, den zoodanigen den Satan over te geven, tot verderf des vleesches, opdat de geest behouden moge worden in den dag van onzen Heer Jezus," (vs. 3-5) Hier zijn dus drie partijen vertegenwoordigd, Paulus, de Gemeente en Jezus. Paulus alleen kon niet uitsluiten; ook de Gemeente alleen niet; het moest altijd in gemeenschap met Jezus zijn. Is dit het geval niet - en dat zal zoo zijn indien de genade in gerechtigheid werkende wordt vergeten - dan zal de uitsluiting zonder vrucht zijn én voor den schuldige, én voor de Gemeente.

Genade en liefde gepaard met eenen afschuw van de zonde moeten iedere handeling der Gemeente kenmerken. Niets moest verder van ons verwijderd zijn dan de gedachte dat men in het Huis Gods zaken op eene regterlijke wijze kan behandelen. En toch hoe dikwijls is dit het geval en heeft de Gemeente meer van een tribunaal, dan van de woonstede van Hem, die nederig en zachtmoedig van hart is. Indien er in ons huis een schandelijk en onteerend feit voorvalt, zou dan het geheele huis er niet door onteerd zijn? Zou een van de leden der familie onverschillig omtrent dit voorval kunnen zijn en zou hij kunnen zeggen, dat gaat mij niet aan? Het zou kunnen gebeuren, dat, ter liefde der anderen, een ondeugende zoon uit het huis werd verwijderd, alle pogingen om hem tot berouw te brengen zijn mislukt, hij is onverbeterlijk; hij bederft de familie. Er blijft dus niets anders over dan het uiterste te beproeven. Men is in de noodzakelijkheid hem te zeggen: "Wij kunnen niet langer toelaten dat gij door uwe verkeerdheden en misdaden eenen noodlottigen invloed op de anderen uitoefent, en daarom moeten wij u verwijderen." Zou dit niet een onderwerp van tranen, van rouw, van smart en van schande voor het gansche huisgezin zijn. Wie zal er aan twijfelen! En nu dit is de schilderij van hetgeen in de Gemeente van Christus moet plaats vinden. Eerst dan wanneer

alle vermaningen vruchteloos zijn, wanneer niets meer helpt *moet* de tucht uitgeoefend worden; en met welk doel oefent men ze dan nog uit? Om den schuldige te straffen? O neen! in tegendeel om hem teregt te brengen, en te behouden. Ook de uitoefening der tucht is eene daad der liefde met gerechtigheid uitgevoerd. Men geeft hem over aan den Satan tot verderf des vleesches - ziedaar de gerechtigheid - maar opdat de geest behouden worde in den dag van Christus - ziedaar de liefde en genade.

En wat is de beteekenis van dat overgeven aan den Satan tot verderf des vleesches? De wereld is de schouwplaats van de magt des Satans, - de Gemeente, van deze magt vrijgemaakt, is de woonstede Gods in den Geest. De vijand is steeds bezig het een of het ander lid door het vleesch van Christus af te trekken, en is hem dit gelukt, onteert dit lid den Heer door eenen wandel naar het vleesch of naar de wereld, dan wordt het door de magt des Geestes afgesneden en den Satan overgegeven, die tegen zijnen wil, gelijk wij dit duidelijk bij Job zien, een dienaar der raadslagen Gods moest zijn. Zulk een christen was niet in staat het vleesch voor dood te houden en daarom bracht het hem zedelijk onder de magt des Satans, opdat het door hem praktisch of uiterlijk - misschien door ziekte, of door eenig ander kwaad - zou verbroken worden. Op deze wijze zal hij van de misleiding, in welke het vleesch hem gebragt had, vrijgemaakt worden. Hij moet het onderscheid tusschen goed en kwaad praktisch leeren kennen en tevens ervaren wat de zonde voor God is. Het oordeel Gods over hem is alzo voltrokken en behoeft derhalve niet meer in den dag van Christus te geschieden, in welchen het oordeel ter verdoemenis over hen, die verloren gaan, zal voltrokken worden. Dit tijdelijke oordeel is daarom een groote zegen, hoewel de vorm verschrikkelijk is. Het is een treffend voorbeeld der regering Gods, die de vijandschap des vijands tegen de heiligen tot hunnen geestelijken zegen doet omkeeren. Wij zien hier dus duidelijk hoe de tucht, de uitsluiting van een lid, de liefde tot beweegreden heeft. En hiermede wordt tevens het schadelijk en verwerpelijk beginsel veroordeeld dat men *regt* heeft om aan de uitoefening der tucht deel te nemen; Zou het niet verschrikkelijk zijn, wanneer de kinderen tot een vader, die een ondeugenden zoon buiten de deur moet zetten, zeiden: "Wij hebben het *regt* u te helpen als onze broeder uit huis verwijderd word?" Neen, de ware toestand is deze dat wij door de liefde gedrongen er naauwelijks toe kunnen komen tot dezen laatsten maatregel over te gaan, en alleen het gevoel onzer verantwoordelijkheid voor de handhaving der heiligheid Gods ons noopt alzo te handelen, en ook dan nog moet het de vurige liefde zijn voor den broeder om hem daardoor te behouden.

Waar nu zulke dingen waren en op zulk eene ernstige wijze moest gesproken worden, daar was toch wel geene oorzaak van roemen, maar veeleer van beschaming. En toch was dit bij hen het geval. "Uw roem is niet goed." zegt Paulus, "weet gij niet, dat een weinig zuurdeesem het geheele deeg zuur maakt." (vs. 6) Wederom een nieuw bewijs, dat de Heilige Geest de geheele Gemeente voor de zonde door één lid begaan aansprakelijk stelt. Want even als het zuurdeesem niet slechts een gedeelte, maar het geheele deeg doorzuurt, zoo verontreinigt ook ééne zonde de geheele Gemeente. En indien dit geschied was, zoo moest zij weder gereinigd worden, de oude zuurdeesem moest uitgezuiverd worden, hetzij door de verootmoediging des schuldigen of door zijne uitsluiting, in beide gevallen gepaard met de verootmoediging der geheele Gemeente: Als Gemeente en slechts beschouwd in den geest, zijn wij ongezuurd, (vs. 7) wij zijn geheiligden in Christus Jezus. God ziet de Gemeente voor zich in hare nieuwe natuur in Christus; maar door de kracht des Heiligen Geestes moet zij ook in de praktijk alzo zijn. Ondanks de aanwezigheid des vleesches moet zij door het geloof het vleesch voor dood houden en in den wandel niets veroorloven wat eenigzins in strijd is met haar standpunt als opgewekte met Christus. Het indringen der zonde tast dit standpunt niet aan; het blijft ongezuurd, maar juist dit bewustzijn moest de beslistheid bewerken zich van den ouden zuurdeeg te reinigen. "Want ons Pascha, Christus, is voor ons geslagt." Het Paaschlam geslagt - en den zuurdeesem niet uitgezuiverd, welk eene tegenspraak! Bij de Israëlieten toch werd

den avond voor het Paaschfeest het geheele huis doorzocht of er ook zuurdeeg te vinden was, en hoeveel te meer moest dan de Gemeente van Christus, die Christus zelven tot Paaschlam had zichzelf niet van elke besmetting reinigen. Zoo dan laat ons feest houden, niet in den ouden zuurdeesem, noch in den zuurdeesem der kwaadheid en der boosheid, maar in de ongezuurde brooden der opregtheid en waarheid." (vs. 8) Om op de rechte wijze feest te houden en in van Christus, ons Pascha, te eten, moet de Gemeente zich eerst van den ouden zuurdeesem reinigen, en praktisch ongezuurd zijn. En gelijk het Pascha des Ouden Testaments slechts met ongezuurde brooden mogt gegeten worden, zoo moet ook de Gemeente met ongezuurde brooden, d. i. met een hart en met eenen zin van opregtheid en waarheid, van Christus, het Pascha des Nieuwen Testaments, genieten. En daarom was het ten hoogste noodzakelijk zich van al wat onrein was en van de onreinen af te scheiden. Daarom had Paulus hen reeds vroeger - misschien in eenen vorigen brief - geschreven, dat zij geene gemeenschap met hoereersers zouden hebben. (vs. 9) Hij had hiermede evenwel niet bedoeld, dat zij het gewone en noodzakelijke verkeer met de in allerlei zonden en ondeugden wandelende kinderen der wereld moesten afbreken, want dan zouden zij uit de wereld moeten gaan (vs. 10)³; maar zij zouden zich afscheiden van dengene, die, hoewel een broeder genaamd, nogtans in openbare zonden leefde. Met zoodanig eenen zouden zij geen omgang hebben, ja zelfs niet met hem eten, noch aan de tafel des Heeren, noch bij andere broederlijke of gemeenschappelijke maaltijden (vs 11) "Want wat heb ik ook die buiten zijn te oordeelen? Oordeelt gij niet die binnen zijn? Maar die buiten zijn oordeelt God. En doet gij den booze uit uw midden weg" (vs. 12, 13)! Het is derhalve de roeping der Gemeente degenen, die binnen - leden der Gemeente - zijn, te oordeelen, maar het oordeel over degenen die buiten zijn aan God over te laten. Zij is verplicht iederen booze, die in openbare zonden leeft, uit haar midden weg te doen;⁴ doch daarbij steeds voor oogen te houden, dat alleen het behoud des broeders bij alle vermaningen en ook bij zijne uitsluiting haar op het hart moet wegen.

HOOFDSTUK VI.

In de elf eerste verzen van dit hoofdstuk spreekt Paulus over het behandelen van regtszaken. Er waren, zooals hier blijkt, in de korinthische gemeente vele twisten ook over tijdelijke zaken, die door hen voor den wereldlijken regter gebragt werden om van hem uitspraak te vragen. De apostel is hierover met regt zeer verontwaardigd, en drukt dit uit in de woorden: "Durft iemand van u, die eene zaak heeft tegen den ander, te regt gaan voor de onregtvaardigen en niet voor de heiligen!?" Welk eene schande voor den naam van Christus, welk eene verloochening van hunne heerlijke voorrechten! "Weet gij niet, dat de heiligen de wereld zullen oordeelen? en indien door u de wereld zal geoordeeld worden, zijt gij dan onbekwaam voor de minste gerechtszaken? Weet gij niet, dat wij engelen zullen oordeelen? - En dan niet de zaken van het dagelijksch leven?" (vs. 2, 3) Wanneer de Heer zal komen om over de wereld te oordeelen en de opperheerschappij over de engelen te aanvaarden, dan zal zijne Gemeente met Hem vereenigd zijn en met Hem deelnemen aan dit gerigt; want zij heeft zijn leven en zijnen Geest. Hoe beschamend derhalve voor de korinthische gemeente, dat zij bestemd zijnde om over wereld en engelen te oordeelen, niet eens bekwaam was om de nietige dingen van het dagelijksch leven te beoordeelen - dingen, die zoo weinig geestelijke bekwaamheid vereischten dat zelfs de minst geachten in de gemeente, de zwaksten onder hen,

---

³ Vers 10 vertalen wij aldus: Nogtans niet ten aanzien der hoereersers in de wereld, noch der gierigaards, of roovers of afgodendienaars; - want dan zoudt gij uit de wereld moeten gaan.

⁴ Het zal wel niet overbodig zijn op het onderscheid opmerkzaam te maken, hetwelk er tusschen dit bevel des apostels en dat van Jezus in Matth. 13 bestaat. Paulus zegt met betrekking tot de Gemeente: *Doet den booze uit uw midden weg* - Jezus met betrekking tot het koninkrijk, waarvan de wereld de akker is: *Laat ze te zamen opwassen tot den oogst.*

bekwaam genoeg waren daarover te oordeelen (vs. 4, 5). Doch dubbel beschamend voor hen, dat zij met elkander gingen pleiten voor ongelooften. Wanneer de gedachte aan het heerlijke standpunt der Gemeente hun hart had vervuld, dan zouden zij liever schade geleden hebben, dan zich aan het oordeel der wereld te onderwerpen. Doch nog beter ware het indien zij zich allen door den Geest van Christus lieten leiden en in het geheel geene regtszaken met elkander hadden. "Waarom lijdt gij niet veel liever ongelijk? Waarom lijdt gij niet liever schade?" Het is nu voor de Gemeente de tijd van lijden en verdragen, daar Christus den heerschersstaf nog niet heeft aanvaard. *Nu* is haar deel lijden en onderdrukking – *dan* heerlijkheid en magt. Nu is zij geroepen te gehoorzamen en niet te heerschen – dan te heerschen en niet te gehoorzamen. Nu staat zij onder – dan boven de wereld Matth. 5 : 39; Rom. 12 : 17; 1 Thess. 5 : 15; 1 Petr. 3 : 9. En daarom is het geheel en al in strijd met het karakter der Gemeente zich in regtszaken te begeven. Zij wordt geroepen haren Heer en Bruidegom te volgen, die in plaats van zijn regt te zoeken alles overgaf in de handen van zijnen Vader. O hoe gelukkig wanneer de Gemeente hier het kruis van Christus wil dragen, wanneer zij hier onderworpen is in alles, om eenmaal als het hemelsche Jeruzalem met heerlijkheid en eer gekroond te worden!

En daar zulke verkeerde beginselen bij hen in toepassing werden gebracht, is de herinnering aan hunne verantwoordelijkheid, die door de onbeperkte genade Gods niet opgeheven wordt, hier zeer gepast. "Weet gij niet dat de onregtvaardigen het koninkrijk Gods niet zullen beërven?" (vs. 9) Het oordeel Gods over de zonde blijft altijd hetzelfde, en zoodra de geloovigen omtrent dit oordeel onverschillig beginnen te worden, dan wordt het hun in al zijne uitgestrektheid wederom voorgesteld en hen met grooten ernst toegeroepen: Dwaalt niet. Hoe vrij en onbeperkt Gods genade ook is, zoo zal toch de onregtvaardige het koninkrijk Gods niet beërven en de verantwoordelijkheid voor den wandel niet opgeheven worden. Allen, die de ongerechtigheid doen, kunnen onmogelijk den hemel binnegaan; en daarom is het voor iederen christen noodzakelijk in een heilig ontzag voor God te wandelen. Doch hoe groot ook de zonden waren, waarin de Korinthiërs gewandeld hadden – zonden die hun ter herinnering nogmaals genoemd worden – zegt Paulus evenwel met volle vrijmoedigheid "gij zijt nu afgewasschen, maar gij zijt geheiligd, maar gij zijt geregtvaardigd, in den naam van den Heer Jezus, en door den Geest onzes Gods" (vs. 11). Door de kracht des Heiligen Geestes in den naam van Jezus waren zij afgewasschen van deze zonden, geheiligd, Gode gewijd en der gerechtigheid Gods deelachtig geworden. Welk eene dure verplichting rustte daarom niet op hen om in afscheiding van alle werkers der ongerechtigheid God in getrouwheid en reinheid te dienen!

Paulus behandelt nu in dit hoofdstuk nog twee noodlottige beginselen welke in de gemeente te Korinthe werkten: de geest der wettisch gezindheid of het Judaïsme, en de geest der losbandigheid of der wereld. Gene verleidde hen hun heil in uiterlijke vormen, in eene heiligheid des vleesches te zoeken en deze om onverschillig omtrent de zonde te zijn en de begeerten den vrijen loop te laten. Door deze twee verkeerdheden heeft de duivel ten allen tijde getracht de christenen aan alle plaatsen te verderven. Met betrekking tot de eerste zegt de apostel: "Alle dingen zijn mij geoorloofd, maar alle dingen zijn niet nuttig; alle dingen zijn mij geoorloofd, maar ik zal mij door geen daarvan laten overheerschen. De spijzen zijn voor den buik, en de buik voor de spijzen, maar God zal beide dezen en die te niet doen." (vs. 12, 13) Wat de spijzen betreft zoo heb ik volkomene vrijheid, daar alles mij geoorloofd is; doch ik wandel eerst dan in de ware vrijheid, wanneer ik mij door geen dezer dingen laat dienstbaar maken. De spijzen en de buik staan met elkaar in verband en worden te zamen vernietigd. En daarom was het groote dwaasheid, wanneer men zich op het zich onthouden van spijzen liet voorstaan, en dacht daarmede Gode eenen dienst te bewijzen. God wil in geest en in waarheid aanbeden en gediend worden, en geenszins door het onderhouden van feesten en sabbatten, en door het zich onthouden van spijs en drank. Deze leer des geestes stond vlak tegenover de leer der joodsche leeraars, die reeds zooveel invloed te Korinthe hadden. Maar hoewel deze

dingen – de spijzen en de buik – vergingen, had het ligchaam echter eene hogere bestemming; want, zegt hij: Het ligchaam is niet voor de hoererij, maar voor den Heer en de Heer voor het ligchaam,” en met deze waarheid gaat hij over om van het tweede gevaar te spreken. Het bloed van Christus is ook de losprijs voor ons ligchaam, en zijne opstanding zal het gevolg er van zijn. Ons ligchaam – ditzelfde ligchaam, wat wij nu omdragen – zal het sterfelijke afleggen en het onsterfelijke aandoen. "En God heeft ook den Heer opgewekt, en zal ons opwekken door zijne kracht." (vs. 14) En met het oog op deze vereeniging met Christus voegt de apostel hierbij: "Weet gij niet, dat uwe lichamen leden van Christus zijn? Zal ik dan de leden van Christus nemen en maken ze leden eener hoer? Dat zij verre." (vs. 15) Ziedaar het hoogste voorregt en de ernstige verantwoordelijkheid des ligchaams met elkander vereenigd. Onze lichamen zijn leden van Christus, zij zijn een deel van Hem en hoe verschrikkelijk en schandelijk is het, wanneer ik - niet enkel mijn ligchaam, maar - de leden van Christus neem en ze tot leden eener *hoer* maak. Dit toont ons het ware karakter en de afschuwelijkheid dezer zonde. Het zou ons kunnen verwonderen, dat de H. Geest met eene gemeente Gods over zulk eene verschrikkelijke zonde tot in alle bijzonderheden moet spreken, indien wij niet wisten, dat de hoererij die in onze dagen tot de maatschappelijke zonden behoort, in Korinthe zelfs door de godsdienstige plegtigheden gewettigd was en als het ware in het volksbestaan was ingeworteld. En daarom was het noodzakelijk met den meest mogelijken ernst dezelfde te bestraffen en niets was daartoe meer geschikt, dan de waarheid, dat onze lichamen Christus toebehooren. In verband nu met deze waarheid, ontwikkelt de apostel ons in vs. 16, 17 eene andere: dat, gelijk door de vereeniging naar het vleesch twee tot één ligchaam worden, alzoo ook hij, die den Heer aanhangt, één geest met Hem is⁵. De Geest, die in Christus zonder maat in volkomene volheid woonde, is dezelfde Geest, die ook in ons woont en ons met Hem vereenigt. - Er zijn vele zonden, die met den buik, welke aan de verderfenis onderhevig is, in verband staan, doch de hoererij is de eenige zonde, waardoor wij tegen ons eigen ligchaam zondigen. (vs. 18) Wij geven dan het ligchaam, hetwelk den Heer toebehoort, aan eene hoer en verontreinigen zijn eigendom. Ernstige waarheid!

De Heilige Geest gaat echter nog eene schrede verder. Onze lichamen zijn tempelen des Heiligen Geestes; Hij woont daarin als in zijn huis; en daarom is het ons niet geoorloofd hetzelfde aan een ander te geven; ja iedere verontreiniging en bevuiling des ligchaams door de zonde is eene ontheiliging van den tempel Gods, eene verkrachting zijner eer en van de heiligheid van zijn huis. Wij behooren ook ons zelve niet meer toe; maar zijn duur gekocht, tot den prijs van 's Heeren bloed, die zich voor ons heeft opgeofferd. (vs. 19, 20) Zoo behooren dan beiden geest en ligchaam aan God en deze waarheid moet ons gansche gedrag besturen. De tempel des H. Geestes moet volkomen rein blijven, evenals de tempel te Jeruzalem, elke onreinheid moet met gestrengheid geweerd worden. Onze ware vrijheid bestaat in het dienen van God en in het Hem toebehooren. Leven wij voor ons zelve, dan ontrooven wij Hem zijne regten, die ons voor eenen duren prijs heeft gekocht. Een slaaf is het volle eigendom zijns meesters, hij is geen heer over zich zelve; evenzoo is de christen het eigendom Gods; alles wat wij zijn en hebben behoort Hem alleen toe. Buiten deze betrekking zijn wij slaven des Satans, worden wij door onze eigenliefde bestuurd en vinden ons einde in de eeuwige verbanning buiten de eenige bron aller liefde. Verschrikkelijke gedachte! In Christus Jezus echter zijn wij het bijzondere voorwerp en het heerlijke vat der liefde Gods.

---

⁵ Men lette op het onderscheid in vs. 16, 17. Wanneer er van man of vrouw gesproken wordt, die tot één vleesch worden, dan lezen wij: "Want die twee zullen tot één vleesch worden" () omdat vrouw en man als afzonderlijke personen, door hunne vereeniging tot één vleesch worden; terwijl wij wanneer er van ons en de Heer gesproken wordt, lezen: "Die den Heer aanhangt is één geest met Hem" (). Wij zijn werkelijk één geest met den Heer, niet twee, en daarom staat er niet: "Hij zal één geest worden, maar hij is één geest."

HOOFDSTUK VII.

Behalve de berigten over den toestand der gemeente had Paulus ook een' brief van haar ontvangen, waarin men hem zijn gevoelen over sommige bijzonderheden vraagde, en in dit hoofdstuk geeft hij hierop het antwoord. En hoewel hij hier verscheidene punten behandelt, zoo ligt de grondslag van alles in de woorden van vers 17: "Gelijk God aan een iegelijk heeft uitgedeeld, gelijk de Heer een iegelijk geroepen heeft, alzoo wandele hij."

Wat nu in de eerste plaats het trouwen of niet trouwen betreft, zoo zegt de apostel: "Het is eenen mensch goed geene vrouw aan te raken" (vs. 1). Het is buiten allen twijfel, dat God zelf de verhouding tusschen man en vrouw heeft geschapen, en Hij zal het voorzeker niet ongestraft laten, wanneer deze ontheiligd of veracht wordt; doch de zonde is hier tusschenbeide gekomen en heeft alles, wat de natuur, wat het schepsel toebehoort, verdorven. God heeft echter eene andere magt ingevoerd - eene magt, die buiten en boven de natuur staat - de magt des Geestes, en het beste is naar deze magt te wandelen. Hij, die vrij van de aanspraken der natuur zich in deze wereld aan den dienst des Heeren kan wijden, doet wel, indien hij deze gave gebruikt. Het is echter eene gave, die slechts weinigen bezitten, en niet zelden heeft het staan buiten deze verhouding, die God naar de natuur verordend heeft, geheime of openbare zonden ten gevolge. Om deze reden is het dan ook beter getrouwd te zijn (vs. 2). En zoodra er eene huwelijksverbindtenis bestaat, zijn er wederkeerige pligten te vervullen. "De man betale de vrouw de schuldige verpligting, en desgelijks ook de vrouw aan den man" (vs. 3). Geen van beiden kan in dit opzigt meer eigenwillig over zijn eigen ligchaam beschikken; de man is het eigendom der vrouw en de vrouw het eigendom van haren man (vs. 4). Zij konden zich wel is waar met beider toestemming een tijd lang onthouden, om zich op eene bijzondere wijze met het gebed en den omgang met God bezig te houden, doch daarna zouden zij met erkenning van den wederkeerigen band weder te zamen komen, opdat zij van wege hunne onmagt zich te onthouden niet door den Satan zouden verzocht worden (vs. 5). Wanneer zij geene kracht meer hadden zich langer te onthouden, zoo kon de duivel dit gebrek aan onthouding zeer ligt gebruiken om in hunne harten allerlei twijfel op te wekken en hun vertrouwen op de liefde Gods te verzwakken.

Deze toelating of deze verordening des apostels met betrekking tot het huwelijk was echter geen bevel des Heeren, hem door inspiratie, door eene ingeving des Heiligen Geestes gegeven, maar eene vrucht zijner ervaring. Wij vinden over het algemeen in dit hoofdstuk, welk eene naauwkeurige onderscheiding de apostel maakt tusschen hetgeen hij op de ingeving des Geestes, en hetgeen hij naar zijne eigene geestelijke ervaring mededeelt, naar de wijsheid, die hij wel is waar door den Geest, maar in verband met de ervaringen van zijn eigen persoonlijk leven verkregen had. In ondergeschikte punten gaf hij, indien hij geen bepaald gebod des Heeren ontvangen had, aanwijzingen, deelde hij raad mede, welke het resultaat waren van de ondervindingen, die hij in een leven vol zelfverloochenende getrouwheid door de kracht en de hulp des Geestes had opgedaan. Evenwel moest men dit onderscheiden van hetgeen hij als gebod des Heeren door inspiratie ontving (verg. hoofdst. 14: 37). Op deze wijze werd tevens de ingeving zijner schriften door den H. Geest zeer bepaaldelijk bevestigd, en in de enkele gevallen, waar deze niet aanwezig was, deelt hij het ons uitdrukkelijk mede. Hij zelf maakt dus het onderscheid tusschen ervaring en inspiratie. Evenwel was hetgeen hem door inspiratie werd medegedeeld hem niet duister, maar in tegenoverstelling van de profeten des Ouden Testaments, die in hunne eigene schriften onderzochten hetgeen zij door de ingeving des Geestes hadden uitgesproken (1 Petr. 1: 10, 11) wist Paulus en de andere apostelen volkomen goed de beteekenis van hetgeen zij schreven, en was dat geschrevene in overeenstemming met hunne ervaring.

Paulus wensch nu met betrekking tot het huwelijk is, dat alle menschen zoo waren als hij; "maar," voegt hij er bij, "een iegelijk heeft zijne eigene genadegave van God, de een aldus, de

ander alzo" (vs. 7); en dit bewustzijn zal ons voor iedere verheffing in deze zaak met betrekking tot ons zelve, en van iedere geringachting met betrekking tot anderen, bewaren.

Wat nu de ongetrouwen en de weduwen betreft, zoo zegt de apostel, dat het hun goed is te blijven, zoo als hij (vs. 8). Wanneer zij zich evenwel niet kunnen onthouden, wanneer zij niet in staat waren hunne natuur in onderwerping te houden en hun hart in kuisheid te bewaren, dan was het beter te trouwen. Het niet onderdrukken der begeerte oefent op het christelijk leven, eenen verderfelijken invloed uit, en in dit geval is de band des huwelijks verre te verkiezen (vs. 9). - De getrouwen mogen evenwel niet scheiden. Dit was het bepaalde bevel des Heeren en niet de raad der christelijke ervaring (vs. 10). De vrouw zou niet van den man scheiden, noch de man de vrouw verlaten. Leefden zij echter gescheiden, zoo was de band des huwelijks daardoor nog niet opgeheven; zij zouden alsdan òf ongetrouwd blijven, óf zich weder met elkander verzoenen (vs. 11). Dit had namelijk betrekking op zulke gevallen waar man en vrouw beiden geloovig waren.

Er bestonden echter ook zulke huwelijken waar de man geloovig en de vrouw ongeloovig was, of omgekeerd. Was nu de ongeloovige partij tevreden bij de geloovige te blijven wonen, dan zouden zij niet scheiden (vs. 12,13). De wet des Ouden Testaments - en deze hadden de Korinthiërs zeker in hunnen brief aangehaald - verklaarde wel is waar, dat de man zich door de verbindtenis met eene heidensche vrouw verontreinigde en hij werd daarom genoodzaakt, haar met hare kinderen weg te zenden, doch onder de genade was het met deze verbindtenis niet alzo gelegen. "Want de ongeloovige man is geheiligd door de vrouw, en de ongeloovige vrouw is geheiligd door den man." Indien dus de ongeloovige partij in deze verbindtenis door de geloovige werd geheiligd, dan werd deze dus niet meer door gene verontreinigd en konden zij dus in gemeenschap met elkander blijven leven. Het geheiligd zijn der ongeloovige vrouw, had het geloovig zijn van den man tot oorzaak. "Anders," zegt Paulus, "waren uwe kinderen onrein, maar nu zijn zij heilig." Uit dit niet onrein, tot de onheilige wereld behoorend, maar heilig zijn der christen kinderen bewijst Paulus dat de ongeloovige vrouw door haren geloovigen man geheiligd is. Hij wil den Korinthiërs zeggen: "Gelijk gij allen uwe ⁶ kinderen niet voor Onrein, maar voor heilig houdt, en hen daarom bij u laat wonen en met hen gemeenschap hebt, even zoo kan ook de geloovige vrouw bij haren ongeloovigen man blijven, want zij staat tot hem in dezelfde betrekking als gij tot uwe kinderen." Het spreekt van zelf, dat dit geheiligd zijn van den onreinen man of van de onreine vrouw geen innerlijk was of de persoonlijke bekeering niet buitensloot, gelijk wij ook duidelijk in vers 16 zien. Het had alleen betrekking op de echtelijke verbindtenis. De geloovige partij werd daarin niet verontreinigd, en de ongeloovige zoo wel als de kinderen bevonden zich door hunne vereeniging met gene uiterlijk op den bodem der zegeningen en in zooverre niet uitgesloten zoo als zij, die onder de wet waren; doch slechts het persoonlijk geloof liet haar in werkelijkheid aan deze voorregten deelnemen. De geloovige man mogt alzo zijne ongeloovige vrouw niet wegzenden, noch de geloovige vrouw haren ongeloovigen man verlaten. Wanneer echter de ongeloovige, hetzij man of vrouw, vrijwillig scheidde, zoo kon de geloovige deze scheiding erkennen. Hij was vrij en niet meer gebonden zich met dengenen, die zich had gescheiden, nog verder in eene huwelijksverbindtenis te beschouwen (vs. 15). Evenwel had God hen tot vrede geroepen, en dit bewustzijn zoude hen bewaren om op eenigerlei wijze zulk eene scheiding te zoeken of te voorschijn te roepen. "Want wat weet gij, vrouw! of gij den man zult behouden? of wat weet gij, man! of gij de vrouw zult behouden" (vs. 16). Dit was eene voldoende reden, om te trachten alle scheiding te vermijden. Overigens

---

⁶ Het woord "uwe" (?μ??) kan onmogelijk alleen op de kinderen uit gemengde huwelijken zien, daar Paulus dan noodzakelijk "hunne" had moeten schrijven, maar ziet, gelijk hij zelf door de verandering der personen zeker maakt, op de kinderen der geheele Gemeente. - Indien toen reeds de doop van christen-kinderen had plaats gehad, dan zou het geheele bewijs van Paulus in het water zijn gevallen, daar hun heilig zijn dan eenen geheel *anderen* grond zou gehad hebben.

had een iegelijk te wandelen naar het hem door den Heer verleende deel, en gelijk God een iegelijk geroepen had.

Dezen algemeenen regel past de apostel nu in vs. 18-27 toe op de verschillende betrekkingen en verhoudingen in deze wereld. Wilde de een daarin een bijzonder voorregt zien, dat hij als heiden of de ander, dat hij als Jood door God geroepen was en indien dit niet geschied was zich door het aantrekken eener voorhuid of door besnijdenis dit voorregt deelachtig maken (vs. 18) dan zegt de apostel, dat noch het een noch het ander voor God waarde had; en alleen het onderhouden der geboden Gods den Heere welbehagelijk was (vs. 19). Even zoo weinig ligt er ook aan den uiterlijken stand of het beroep, waarin wij zijn, gelegen. Wij moeten in den stand blijven, waarin God ons bij zijne roeping vond, hetzij dan, dat wij er met geen goed geweten voor God in blijven kunnen. Het is alzoo niet de vraag welke bezigheid of zaak wij hebben, maar of wij daarin met God wandelen en er Hem in verheerlijken. De dienstknecht zou zich troosten een vrijgelatene des Heeren te zijn, doch met het oog op de moeilijkheid om den wil van zijnen heidenschen, ongeestelijken heer met den wil Gods in overeenstemming te brengen, zou hij de gelegenheid om vrij te worden gebruiken; daarentegen moest de vrijgelatene niet vergeten, dat hij een dienstknecht van Christus was, die hem tot eenen duren prijs had gekocht en moest deze zijne vrijheid behouden en niet de dienstknecht eens menschen worden (vs. 21-24).

Paulus had tot nu toe met betrekking tot het huwelijk over de ongetrouwden, weduwen en getrouwden gesproken en komt nu op dezulken, die nog nooit in eene echtelijke verbindtenis geweest waren. In dit opzigt had hij geen bepaald gebod van den Heer en kon slechts als een, die door den Heer begenadigd was trouw te zijn, zijne meening mededeelen (vs. 25). Reeds met het oog op de tegenwoordige omstandigheden hield hij het voor goed, wanneer zij bleven gelijk zij waren (vs. 26). "Zijt gij aan eene vrouw verbonden, zoek geene ontbinding, zijt gij ongebonden van eene vrouw, zoek geene vrouw" (vs. 27). Het was beter niet te trouwen; wie echter trouwde, zondigde niet, maar dezulken, zegt de apostel, zullen verdrukking in het vleesch hebben (vs. 28). Dit is zeer nuttig voor hen, die buiten het huwelijk niet in staat waren hunne natuur in onderwerping te houden; daar hij hen evenwel wilde sparen, raadde hij hen ongehuwd te blijven, doch liet hen tevens volkomene vrijheid naar hun goedvinden te handelen. En nu met het oog op de tegenwoordige moeilijkheden, die tot de komst des Heeren voortduren en niet veroorloven in uitwendige rust voor den Heer te leven voegt hij hier de ernstige en behartigingswaardige woorden bij: "Maar dit zeg ik, broeders! de tijd is kort; ⁷ - overigens, dat ook zij, die vrouwen hebben, zijn zouden, als niet hebbende; en de weenenden, als niet weenende; en de zich verblijdenden, als zich niet verblijdende; en de koopenden, als niet bezittende; en die deze wereld gebruiken, als niet gebruikende; want de gedaante dezer wereld gaat voorbij" (vs. 29-31). Onder de tegenwoordige omstandigheden te midden der zonde en te midden der ijdele en vergankelijke wereld, waar de christen geen eigendom heeft, is het noodig in alles de natuur ten onder te houden en zich zelve te verloochenen. Het was de wensch van den apostel, dat de Korinthiërs zonder zorgen hunne pelgrimsreis volbrengen en onverdeeld den Heer dienen mogten (vs. 32).

En daarom was het naar zijne meening veel beter ongetrouwd te blijven, daar de ongehuwde het voorregt had om onverdeeld voor de dingen des Heeren bezorgd te zijn; hij leefde naar den Geest en niet naar de natuur, zelfs in die dingen, welke God van wege de natuur als goed had verordend. De gehuwde daarentegen moest zich met de dingen des levens bezighouden, daar de huwelijksband hem verplichtingen tegenover vrouw en kinderen oplegde (vs. 33, 34). Hij kan evenwel met een rustig hart daarin wandelen, daar de begeerten zijner natuur tot zwijgen zijn gebragt, en hem niet meer verhinderen God door eenen heiligen en Hem welbehagelijken wandel te verheerlijken.

---

⁷ Letterlijk vertaald: "De tijd is kort in een gedrongen." Fransch *resserré*, duitsch *gedrängt*.

De apostel zeide dit evenwel niet om den Korinthiërs hunne vrijheid te ontnemen, maar tot hun nut. Het staat den christen goed van het huwelijksleven volkomen afstand te doen om onverdeeld den Heer te kunnen dienen (vs. 35). "Maar zoo iemand acht, dat hij ongevoegelijk handelt met zijnen maagdom, wanneer deze over den jeugdigen tijd gaat, en het alzoo moet geschieden, - die doe wat hij wil; hij zondigt niet; zij mogen trouwen. Doch die vast staat in zijn hart, geene noodzaak hebbende, maar magt heeft over zijnen eigenen wil, en dit in zijn hart besloten heeft, zijnen maagdom te bewaren, die doet wel. Alzoo, die trouwt, doet wel, en die niet trouwt, doet beter" (vs. 36-38). Wanneer iemand het alzoo goedvond te trouwen, dan had hij de vrijheid om dit te doen - hij zondigde niet; had hij echter magt over zichzelf en was hij in zijn hart besloten het niet te doen, dan was het beter. - Diezelfde vrijheid had ook eene vrouw wier man gestorven is. "Zij is vrij om te trouwen dien zij wil, alleenlijk in den Heer" (vs. 39), d.i. in gemeenschap met Hem. "Maar zij is gelukkiger, indien zij alzoo blijft, naar mijn gevoelen; en ik meen ook den Geest Gods te hebben" (vs. 40). Al was het ook de meening des apostels, die hij hier uitsprak, zoo was zij toch op den Heiligen Geest, die in hem was, gegrondvest, en wanneer iemand zeggen kon: "Ook ik heb den Geest Gods," dan was het Paulus. En het is inderdaad zeer bewonderingswaardig de heiligheid te zien, die ons in alle deze verordeningen tegenkomt. Want hoewel hier over dingen gesproken wordt, die in zulk een naauw verband staan met de lusten des vleesches en die om hunne uitvoerige bespreking zoo ligt de vleeschelijke begeerlijkheid konden opwekken, zoo wordt alles zoo rein en kuisch behandeld, dat men duidelijk bemerken kan, dat dit alles uit de pen gevloeid is van eenen man, die vol des Heiligen Geestes was. Het is eene heerlijke getuigenis van de groote liefde en bezorgdheid Gods over ons, doordien Hij zich bezig houdt ons ook in deze dingen te onderwijzen.

HOOFDSTUK VIII.

De vraag omtrent het eten van offervleesch gaf Paulus aanleiding enkele woorden te zeggen over de waarde der kennis als wetenschap beschouwd. Als zoodanig nu had zij geene waarde; maar maakt hem die ze bezit, opgeblazen en brengt anderen geen zegen, terwijl de liefde sticht en alzoo den naasten nuttig is (vs. 1). Inbeelding en opgeblazen kennis bewijzen altijd, dat de kennis slechts eene uitwendige en oppervlakkige is (vs. 2) dat ik de zaak niet naar hare ware en wezenlijke beteekenis heb opgevat, en dat ik iets in *mij*, *mijne* kennis, vind. De ware christelijke kennis openbaart ons iets van hetgeen in God is en hoe meer God zelf gekend wordt, des te grooter wordt hij voor de ziel; terwijl ik door de kennis, die ik als mijn eigendom beschouw, mij zelve grooter maak. God is de liefde, en slechts hij, die lief heeft, wordt van Hem gekend (vs. 3). Zij die kennis zonder liefde hebben, denken slechts aan zichzelf, en oordeelen anderen, wier kennis of wetenschap zwak is; de liefde echter sticht anderen, en zij alleen was in staat om in de zaak der spijzen op eene gezegende wijze te handelen.

Dat het noodig was over het eten van offervleesch te spreken bewees duidelijk, dat niet allen door eene geestelijke kennis tot het volle licht gebragt waren. Op de meest krachtige wijze stelt de apostel nu voor, dat een afgod niets is in de wereld. Er is slechts één God en daarom is al het andere niets dan een stuk hout of steen, zoo was dan ook het vleesch aan hen geofferd niets dan gemeen vleesch. De heidenen hadden verschillende goden en heeren, dat wil zeggen, als tusschenpersonen; en de apostel bevestigt ook zelf, dat er zulke overheden en geweldhebbers zijn (verg. Ef. 6 : 11), - wezens, die met den mensch in betrekking waren en in zekeren zin boven hem stonden (vs. 4, 5). De christen echter heeft slechts éénen God, den Vader uit wien alles zijnen oorsprong heeft en wij tot Hem, niet alleen *uit* Hem, maar tot Hem om tot zijne eer te leven en tot Hem weder te keeren - en slechts éénen Heer, Jezus Christus,

die alle dingen had geschapen en wij door Hem, om eerstelingen zijner schepselen te zijn (vs. 6).

Evenwel was deze kennis niet aller (vs. 7); iedereen was niet bevrijd van den invloed dezer afgoden op zijne verbeelding. Zij waren voor sommige christenen nog altijd, misschien ondanks zichzelf, iets waard; zij hadden een geweten des afgods en daarom, wanneer zij het vleesch aan zulk een afgod geofferd, aten, dan was dat vleesch voor hen niet eenvoudig een door God gegeven voedsel, maar hunne verbeelding spiegelde hen het bestaan van zulk een wezen voor oogen en het geweten was bevlakt. De spijs nu maakt ons voor God niet aangenaam, en daarom was het in zulk een geval veel beter niet te eten, dan het geweten te bezoedelen (vs. 8). De vrijheid tot eten werd echter belangrijk, zoodra er sprake was van het zwakke geweten eens broeders; aangezien hij hem daardoor een struikelblok in den weg wierp, en de apostel vermaant: "Maar ziet toe, dat deze uwe magt niet eenigerwijze een aanstoot worde dengenen, die zwak zijn" (vs. 9). Wanneer hij, wiens geweten vrij was om in den afgodstempel te eten, door zijne vrijheid denzulken, die geen licht genoeg had, aanmoedigde hetzelfde te doen, dan werd diens geweten ontrouw en bevlakt. Hij deed het niet uit het geloof en al wat niet uit het geloof is, is zonde (vs. 10). Op deze wijze verlok ik denzulke tot zonde, en geef aanleiding, zooveel het van mij afhangt, dat door mijne kennis een broeder ontrouw wordt en zich van God afkeert, ja zich misschien geheel tot de heidenen wendt. En al komt ook God in zijne genade tusschenbeide om hem van deze ontrouw te reinigen, zoo verkleinde dit in geen deele de zonde desgenen, die den zwakke verleid had tegen zijn geweten te handelen. Met betrekking tot zijne verantwoordelijkheid gaat hij door dengene verloren, die hem verleidde. Welk een onderscheid is er dan niet tusschen zulk eenen en Christus; hij verderft door eene spijs dengene, dien Christus door zijnen dood behouden heeft; hij kan voor eenen *broeder* niet eens zijne vrijheid met betrekking tot eene spijs opgeven, terwijl Christus voor hem, toen hij nog een *zondaar* was, zijn leven heeft overgegeven (vs. 11). Tevens zondigt hij ook tegen Christus zelve, daar hij dien verderft, dien Hij door de overgave van zijn eigen leven behouden en zich ten eigendom verworven heeft (vs. 12). Daarom zal hij, die de liefde van Christus in zijn hart heeft, liever geen vleesch eten, dan daardoor zijnen broeder te ergeren en hem te doen struikelen (vs. 13).

HOOFDSTUK IX.

Paulus werd, zooals uit dit geheele hoofdstuk blijkt, door de valsche leeraars heftig beschuldigd, die beweerden, dat hij bij zijnen arbeid slechts zijn eigen voordeel bedoelde en van de onderworpenheid der christenen gebruik maakte om zich met tijdelijke goederen te verrijken. Op eene waardige en treffende wijze beantwoordt hij deze beschuldigingen. In de eerste plaats spreekt hij over zijn apostelschap. Hij verklaart ronduit een apostel te zijn, daar hij ooggetuige van de heerlijkheid des Heeren was geweest; daar hij Jezus gezien had en wel op eene heerlijker en verhevener wijze dan de overige apostelen, want de hemel was voor hem geopend geworden (vs. 1). Doch al zou er ook bij anderen eenigen twijfel bestaan, dit moest bij hen toch geen plaats hebben, daar hij het middel tot hunne bekeering was geweest (vs. 2); wilden zij een bewijs hebben voor zijn apostelschap zoo behoefden zij slechts zichzelf aan te zien.

Zijne verantwoording nu aan zijne tegenstanders was deze. Het was de wil Gods, dat zij die het evangelie verkondigden ook van hetzelfde zouden leven. Daarom had hij ook magt om op kosten der gemeente te eten en te drinken (vs. 3, 4). Evenzoo had hij de vrijheid om, gelijk de andere apostelen, Petrus en de broeders des Heeren, eene zuster, als vrouw met zich om te

voeren⁸ (vs. 5). Doch hij had van deze vrijheid geen gebruik gemaakt. Was dan alleen hem en Barnabas de verpligting opgelegd te werken (vs. 6). Neen, zegt Paulus, evenals in het natuurlijke, zoo is het ook in het geestelijke - die werkt moet loon ontvangen, en dit zeide hij niet om zichzelf te verdedigen, neen de wet sprak ook alzoo. Want het woord: "Eenen dorschenden os zult gij niet muilbanden," zal toch wel eene diepere beteekenis hebben, dan alleen barmhartigheid omtrent de ossen te prediken. Gelijk men dus door ploegen en dorschen vrucht hoopt te verkrijgen, zoo was het ook bij hen, die het evangelie verkondigden; zij gaven geestelijke goederen en konden dus natuurlijke terug verwachten (vs. 7-11). Anderen doen zulks en hoewel wij er bij u de magt toe hadden, daar wij de gemeente gegrondvest hebben, zoo hebben wij het evangelie om niet verkondigd, om alle gelegenheid tot beschuldiging weg te nemen en dus vrij te staan - en dit was zijn roem (vs. 12-15). Hij had de magt - doch had ze niet gebruikt. Zijn roem nu bestond juist daarin, dat hij het om niet had verkondigd; want de verkondiging des evangelies zelve was zijne roeping; dit was zijn pligt hem door den Heer opgelegd; hij kon niet anders - de wijze alleen, waarop hij het deed zou zijnen roem en zijn loon bepalen. Deed hij het gewillig zoo had hij loon, deed hij het onwillig, zoo was zijn loon weg, niettegenstaande zijne roeping bleef (vs. 16, 17). Wat was nu echter het loon zijner vrijwillige verkondiging om niet (vs. 18)? Het antwoord vinden wij in vs. 23: "En dit doe ik om des evangelies wil, opdat ik hetzelfde mede deelachtig zou worden." Aldus van allen vrij zijnde, behoevende niemand te ontzien of zich om de gaven aangenaam te maken, had hij zich aan allen dienstbaar gemaakt om te winnen, wie gewonnen kon worden. Als apostel gewende hij zich aan de gebruiken van allen, zoowel Joden als Heidenen, hoewel hij voor zichzelf die gebruiken niet had aangenomen en dus vrij was. Hij voegde zich echter niet naar den mensch in de prediking des kruises; hij plaatste in tegendeel het kruis in het helderste daglicht; maar het predikende voegde hij zich naar de vatbaarheid der menschen en naar de verschillende gedachten, die zij zich vormden, zoodat hij den een het evangelie van dezen, den anderen van genen kant voorstelde om de waarheid in hunne harten wortel te doen schieten. Het was de magt der teedere liefde, die zich in alles verloochent om de dienstknecht van allen te zijn en niet de zelfzucht, die onder voorwendsel anderen te winnen, zichzelf met de grootste versooning behandelt. Hij werd den Joden een Jood, die onder de wet waren als onder de wet, die zonder wet waren, als zonder wet, hoewel hij voor God niet wetteloos maar aan Christus onderworpen was - Christus was het model, waarnaar hij zich vormde, dus kon hij niet doen, wat hij goedvond, maar wat Jezus behaagde (vs. 19-23). Schoone tegenstelling - ware vrijheid! Den zwakken werd hij een zwakke. Hij nam het onvrije en zwakke geweten in aanmerking; hij verloochende zijne eigene vrijheid en wilde liever in eeuwigheid geen vleesch eten, dan zijnen broeder te ergeren. Allen werd hij alles, om op de eene of andere wijze eenigen te redden, en dit alles deed hij alleen om den wille des evangelies, opdat hij een deelhebber deszelfs zou worden (vs. 22, 23). Hij stelt met deze woorden het evangelie als een persoon voor, die het werk der liefde Gods in de wereld uitoefent.

Hierna moedigt de apostel onder het beeld van eenen aardschen loopbaan de Korinthiërs aan om met ijver en volharding voorwaarts te loopen, opdat zij den kampprijs mogten verkrijgen (vs. 24). Deze kampprijs was niet eene verwelkelijke maar eene onverwelkelijke kroon, en wanneer het tot de verkrijging van deze noodig was om zich van alles te onthouden, zoo was het voorzeker tot verkrijging der hemelsche kroon noodig van alles afstand te doen en zich geheel te verloochenen (vs. 25). Dit deed Paulus - hij verloochende zichzelf, de zelfzucht was bij hem verdwenen. Hij liep niet met onzekere schreden, zoo als iemand die het ware doel niet voor oogen heeft - neen! hij wist waarheen hij moest komen en hij vervolgde dat doel op eene wijze die aan de natuur van het doel beantwoordde. Ieder kon zijnen wandel

---

⁸ Het eerste gedeelte van vs. 5 moet vertaald worden: Hebben wij niet het regt om eene zuster als vrouw met ons om te voeren?

beoordeelen; zoekende hetgeen heilig en heerlijk was, speelde hij niet als een man die de lucht slaat, streed hij niet op eene onverschillige en gemakkelijke wijze; maar, wetende welke moeielijkheden hij te overwinnen had, welke vijanden hem in den weg stonden, stond hij daar als een magtige strijder, bekleed met de wapenrusting Gods, te midden van zonde, wereld en duivel, en bedwong zijn ligchaam, het als zijn slaaf behandelende, opdat het hem noch in zijnen loop, noch in zijnen strijd zou hinderen. De werkelijkheid stond hem voor oogen, de schoone glans der hemelsche kroon blonk hem toe, de heerlijkheid van Jezus bekoorde hem en hij haastte zich aan het einde te komen en daarom predikte hij niet alleen anderen, maar bragt het zelf in beoefening, want anders kon hij alles doen en toch verworpen worden - daarom was hij christen vóór leeraar te zijn, hij was een goed leeraar, omdat hij in de eerste plaats een goed christen was - en alzoo loopende en strijdende verwachtte hij met geduld en volharding het zalige oogenblik, dat hij aan de voeten van Jezus geknielend zich de kroon der heerlijkheid op het hoofd voelde drukken om haar terstond neder te werpen voor Hem, die hem kocht met zijn bloed, en wiens genade hem tot zulk een goed strijder had gemaakt.

HOOFDSTUK X.

Hetgeen de apostel in het vorige hoofdstuk gezegd heeft over het dingen naar den prijs voert hem van zelf op den weg om eenige toestanden uit de Israëlitische geschiedenis te beschrijven, die aantoonen, dat men vele geestelijke zegeningen kan deelachtig zijn, en die nogtans weder kan verbeuren en verliezen door aan de verzoeken geen weerstand te bieden. Men merke hierbij op, dat niet Israël, maar hetgeen met Israël gebeurd is, de wegen Gods met dit volk, ons ten voorbeeld worden gesteld. Verder wachte men zich om, door op eene echt filosofische, maar daarom ongodelijke wijze van alles in één afgerond stelsel te willen samenvatten, de kracht der waarheid te ontzenuwen. Paulus spreekt hier over *verantwoordelijkheid* en niemand is gerechtigd deze waarheid te bestrijden met de leer der *onveranderlijke* trouw Gods. Beiden zijn waar, beiden hebben kracht, de een tot bestraffing, de ander tot vertroosting - doch waar de eene noodig is, is de andere overtollig, soms schadelijk. Is een christen van den rechten weg afgeweken en leeft hij in de zonde, dan wandelt hij op den weg der zonde en het einde van dezen weg is de dood. En de Heilige Geest zelf geeft ons hier het voorbeeld om hem daarop met allen ernst te wijzen, en hem het hoogst gevaarlijke van zijnen toestand voor te stellen en hem elke geruststelling, als b.v. ja ik weet toch dat ik bekeerd ben en God zal het werk zijner handen niet laten varen, te ontnemen. Is een christen daarentegen uit ongelooftwifelhoedigheid, dan kan men hem de vertroostende woorden van Jezus toeroepen: "Mijne schapen zullen niet verloren gaan in der eeuwigheid, en niemand zal hen uit mijne hand rukken."

Paulus, de voorregten van Israël opsommende, noemt in de eerste plaats: Onze vaders waren allen onder de wolk (vs. 1); de wolk toch, die de Israëlieten voorging, strekte tevens om hen te overdekken en te beschaduwen. 2. De doortocht door de Schelfzee, waardoor zij van hunne vijanden, die hen achterna jaagden, volkomen werden bevrijd en aan welks oever zij hun verlossingslied zongen. 3. De doop tot Mozes in de wolk en in de zee (vs. 2). Gelijk de doop der christenen de scheiding is tusschen den ouden en nieuwen mensch, tusschen het aardsche en het hemelsche, zoo was de doortocht door de zee en het zijn onder de wolkkolom voor Israël de scheiding tusschen het land der slavernij en het land der belofte, tusschen Egypte en Kanaän. En daar Mozes de aanvoerder van Israël en de profeet Gods was, zoo wordt dit de doop tot Mozes genoemd. 4. Het eten van geestelijke spijs (vs. 3). Het manna, hoewel eene ligchamelijke spijs, wordt hier geestelijk genoemd, omdat het onmiddellijk van God afdaalde en geen aardschen oorsprong had. 5. Het drinken van geestelijken drank (vs. 4). Het water uit de rots ontsprongen, was evenzeer een geestelijke drank als het manna eene geestelijke spijs was. In eenen tusschenzin voegt Paulus hierbij: "Want zij dronken uit de geestelijke steenrots,

die volgde. De steenrots nu was Christus." Het is duidelijk dat hij hiermede niet wil zeggen, dat de Israëlieten wisten dat die steenrots Christus voorstelde, aangezien hun nog niets van eenen gezalfden was geopenbaard, maar dat hij, als christen, van wien het deksel was weggeschoven, in dien steenrots eene type zag van Christus. De uitdrukking: de steenrots die volgde, laat zich het best aldus verklaren. Het was in dien tijd het gevoelen der Joden dat de rots, door Mozes geslagen en waaruit het water vloeide, de Israëlieten bij hun doortrekken door de woestijn, overal vergezeld heeft; of dat ten minste een stroom van water, uit de rots gevloeid, overal het leger gevolgd is ⁹. Paulus verklaart dit in geestelijken zin, niet de rots maar Christus, de engel van Gods aangezicht, is overal met de Israëlieten medegereisd en heeft overal in hunne behoeften voorzien. - Dit waren dus Israëls voorregten, doch in het bezit van allen gesteld, heeft het volk Jehovah verworpen en daarom is het meerendeel van hen omgekomen in de woestijn en slechts eenige weinigen zijn Kanaän binnen gegaan (vs. 5). En nu, deze dingen zijn geschied ons tot voorbeeld, opdat wij geen lust tot het kwaad zouden hebben, geene afgodendienaars noch hoereerders zouden worden, opdat wij Christus ¹⁰ niet zouden verzoeken, en aan hen zouden gelijkvormig worden - ons, op dewelke de einden der eeuwen gekomen zijn, dat wil zeggen, die aan het einde van al de wegen Gods in betrekking tot de verantwoordelijkheid van den mensch gekomen zijn. (vs. 6-11). Ernstige en behartigingswaardige vermaning! Men kan christen genoemd worden, de wereld verlaten hebben, gedoopt zijn en avondmaal vieren, ja zelfs onder kinderen Gods verkeer en toch niet in het hemelsche Kanaän aanlanden, omdat men het wezen der zaak mist of omdat men den weg der zonde en der ongehoorzaamheid bewandelt.

"Zoo dan die meent te staan, zie toe dat hij niet valle" (vs. 12); wees op uwe hoede, loop niet vertrouwend op eigene kracht en bekwaamheid zelf in de verzoeking; want dan is de val nabij. Hiertegen zou men echter hebben kunnen zeggen: Maar het is geen wonder, dat wij vallen, daar zoovele onbekende en geduchte verzoeking op ons aankomen. O neen! zegt Paulus, "ulieden heeft geene verzoeking bevangen dan menschelijke," de verzoeking, die u overkomen zijn, zijn niet te zwaar voor u, maar zijn vergezeld van de kracht Gods, geheel berekend voor uwe menschelijke natuur; en bovendien kan ik u de verzekering geven, dat "God getrouw is, die u niet zal laten verzocht worden boven hetgeen gij vermoogt, maar Hij zal met de verzoeking ook de uitkomst geven, opdat gij ze kunt verdragen" (vs 13). Is de verzoeking aanwezig dan verschaft God, daar Hij getrouw is en ons nooit verlaat, ons een middel om te ontkomen. Ook wanneer de beproevingen op verlangen van den duivel ons worden toegezonden, zoals bij Job, is het toch altijd God, die het den duivel toelaat en die hem niet verder laat gaan dan Hij zelf weet dat noodig voor ons is. Daarom kunnen onze harten in de beproevingen volkomen gerust zijn, zoo wij ons slechts op de liefde en trouw Gods verlaten, die niets over ons laat komen, dan om ons meer aan het beeld van Jezus gelijkvormig te maken, en die wanneer de beproevingen hun doel bereikt hebben ons zekerlijk zal verlossen.

Natuurlijkerwijze vermaant de apostel hen nu van de afgoderij, die bron en aanleiding van zooveel ondeugd en afdwaling, te vlieden en zichzelf niet in verzoeking te brengen (vs. 14). Door het gaan toch in den afgodstempel en het zich vereenigen met de heidenen - beoordeel gij als verstandigen, die dit kunt begrijpen, hetgeen ik zeg - oefende men gemeenschap met hen. Dit bewijst hij in de eerste plaats uit het broodbreken, en dit doet deze

---

⁹ Tegen deze verklaring strijdt geenszins het gebeurde te Kades, wanneer men zich de zaak aldus voorstelt: Te Rafidim (Ex. 17) deed God voor de eerste maal water uit eene rots komen, hetwelk als eene beek achter het leger volgde, tot dat zij te Kades (Num. 20) kwamen, waar het ophield om het geloof des volks te beproeven, zoodat aldaar wederom gebrek aan water was, waarop God ten tweeden maal eene steenrots opende, waarvan het water hen volgde, tot dat zij in het bewoonde land der Edomieten kwamen, kort voor het einde van hunne woestijnreis.

¹⁰ Paulus zegt niet: "Laat ons Christus niet verzoeken, gelijk ook sommigen van hen *Hem* verzocht hebben;" maar zonder *Hem* geheel in het algemeen.

plaats in belangrijkheid toenemen, daar hetgeen hij hier zegt als eene aangenomene waarheid bij de Korinthiërs vaststond, anders zou zijn bewijs niets gebaat hebben. Zij toch, die van hetzelfde brood aten en uit denzelfden beker dronken betuigden daardoor gemeenschap te oefenen, ja *hadden* gemeenschap aan het ligchaam en bloed desgenen, tot wiens eer die tafel was aangerigt. Was het dan niet hetzelfde als men aan den afgodsdisch aanzat? Doch er is nog meer. Door één brood te breken verklaart men met allen, die aanzitten, één ligchaam te zijn, hetzelfde te bedoelen en te belijden (vs. 15-17). Paulus gebruikt dit bewijs slechts om de tegenstrijdigheid van het aanzitten aan de afgodsmaaltijden aan te toonen - doch tevens maakt de H. Geest hiervan gebruik om ons een diepen blik in de beteekenis van het broodbreken te doen slaan. De beker is de gemeenschap aan het vergoten bloed van Christus, het brood aan het ligchaam van Christus en dus te zamen de gemeenschap aan den gekruisigden Christus. Bij de behandeling van het volgende hoofdstuk, waar wij nog meerdere bijzonderheden hierover vinden, komen wij hierop terug. Hier nog enkele woorden over de onderlinge gemeenschap aan de tafel des Heeren. "Want één brood - één ligchaam zijn wij, de velen¹¹; dewijl wij allen ééns broods deelachtig zijn" (vs 17). De velen, dat is degenen, die aan de tafel des Heeren aanzitten, verklaren door het eten van één brood met elkander één, leden van één ligchaam te zijn; want gelijk dat brood uit vele deelen bestaande één is, zoo zijn ook zij, hoewel vele personen, toch één. En door deze innige eenheid, die nergens zoo geopenbaard wordt of geopenbaard kan worden dan aan de tafel des Heeren, oefenen zij eene innige gemeenschap met elkander, die haren oorsprong aan de gemeenschap met het hoofd des ligchaams te danken heeft.

In de tweede plaats neemt Paulus Israël tot voorbeeld om de Korinthiërs het verkeerde van het aanzitten aan afgodische maaltijden aan te toonen. Hebben niet zij, die het offervleesch eten, gemeenschap met het altaar? (vs 18). Men had nu op dit alles kunnen zeggen: maar daar een afgod niets is zoo kan men er ook geene gemeenschap mede hebben. Ja, zegt de apostel, dit is oppervlakkig beschouwd waar, maar aan wien offeren de heidenen eigenlijk? Aan de duivelen, en daar deze bestaan, kan men gemeenschap met hen hebben. De tafel waaraan de afgodendienaars aanzaten was de tafel der duivelen en de beker, waaruit zij dronken, was de beker der duivelen - belangrijk beginsel voor de Gemeente des Heeren! Of zijn alleen heidenen afgodendienaars? (vs. 19-22).

De apostel komt nu terug op het geoorloofde van spijzen eten en handhaaft hier zijne vroeger geuite meening. Hij was vrij ten opzichte van alles - maar hij wilde zich onder de magt van geen dier dingen plaatsen; hij wilde zijne vrijheid geene wet laten worden, hij gebruikte ze tot voordeel van allen (vs. 23, 24). Hij die vrij is, kan ook nalaten iets te doen, wat een ander ergert. Zie hier de regel, die hij daarvoor aangeeft: Men kan eten al wat in het vleeschhuis verkocht wordt zonder gewetensvraag (vs. 25). Want al wat strekt tot vervulling onzer nooddrift is een schepsel van God, dat is, is door God gegeven om gebruikt te worden, gelijk ook in Ps 24 : 1 gezegd wordt (vs. 26). Indien men nu bij eenen ongelovige genood wordt, zoo kan men vrijelijk alles eten wat voorgezet wordt; doch indien iemand zegt: "Dit is afgodenvleesch," zoo was dit een bewijs dat hij er eene gewetenszaak van maakte, en dan moest de christen er niet van eten ter oorzaak van het geweten desgenen, die de opmerking gemaakt had. Wat echter de vrijheid betrof van dengenen, die vrij was, zoo kon deze niet geoordeeld worden naar het geweten eens anderen, want als leer erkende de apostel een afgod voor niets; het schepsel is eenvoudig een schepsel Gods (vs. 27-29). Voor hem zelve was het noodig alles te vermijden wat Gode niet behagelijk was, zelfs tot in de kleinste bijzonderheden en hiertoe is niet de wet onze maatstaf, maar de liefde en de eere Gods, zoodat ik in alles te vragen heb, niet is dit of dat *zonde*, maar is het ter eere Gods. Het is mogelijk dat

---

¹¹ ?? p?????de velen; door de vertaling *velen* denken sommigen dat daarmee de geloovigen bedoeld worden, die aan de tafel des Heeren aanzitten. De zin in het grieksch is echter *de velen* d. i. allen die aanzitten, zijn één ligchaam.

iets op zich zelf geene zonde is, maar dat het òf Joden òf Grieken òf der gemeente Gods aanstoot geeft; en dan moet ik het laten, niet omdat het zonde is, maar omdat het niet ter eere Gods is (vs. 30-33). Daarbij komt het dan te pas zichzelven te verloochenen met het heerlijke doel om anderen te behouden dat zij niet voor den dienst des Heeren zouden terugschrikken, hun geweten niet zou geërgerd of bevlekt worden. In dit alles wordt het ons duidelijk hoezeer de goddelijke beginsels des levens bij Paulus doorgedrongen waren. Van allen en alles vrij wilde hij om velen te behouden alles doen wat hij doen kon om hen aangenaam te zijn. En even als zijn Heer zoo oefende ook hij zich in die, schoonste aller deugden - zelfverloochening uit liefde.

HOOFDSTUK XI.

Na al hetgeen de apostel gezegd had kon hij met volle vrijmoedigheid zich zelve ten voorbeeld stellen als iemand, die zich in alles verloochend had om anderen te behouden, evenals de Heer Jezus zulks gedaan had, die zijn leven had gesteld om ons te verlossen. Een zeer gewichtig beginsel ligt hierin opgesloten. Niet alleen Jezus, maar ook Paulus, een mensch van gelijke bewegingen als wij, kan zich zelve ten voorbeeld stellen; zoodat alle verontschuldigen des menschen worden weggenomen, daar dezelfde genade, die in Paulus dit alles gewerkt heeft, ook ons deel is.

Hierna gaat de apostel over tot het behandelen van de inrigting der christelijke vergaderingen en tot het geven van verschillende regels, die men daarbij in acht had te nemen. Tot grondslag dezer inrigting legt hij de leer van de tegenwoordigheid en de werkzaamheid des Heiligen Geestes in de Gemeente, welke leer ten allen tijde voor haar van het grootste gewicht is. In de eerste plaats nu prijst hij de Korinthiërs, dat zij hem in alles gedachtig waren en aan de door hem gegevene voorschriften zich vasthielden (vs. 2). Daarna geeft hij voorschriften over het gedrag en de houding der vrouwen in de vergadering. Om dit naar eisch te kunnen doen, moest hij ten grondslag zijner bewijsvoering de verhevenste beginselen des christendoms kiezen. Daarom stelt hij de Gemeente met God zelve in betrekking en toont de verbinding aan, die er tusschen den mensch, als de drager der heerlijkheid Gods, en God zelve bestaat. "Doch ik wil, dat gij weet, dat Christus het hoofd is eens iegelijken mans, en de man het hoofd der vrouw, en God het hoofd van Christus" (vs. 3). In deze orde klimt alles op tot God, van wiens welbehagen alles afhangt. Zijne eer moet de eenige beweegreden zijn, die ons bij ons doen en laten leidt. Indien nu de man met gedekten hoofde voor anderen bad, dan onteerde hij zijn hoofd, en indien de vrouw met ongedekten hoofde bad, dan onteerde zij haar hoofd (vs. 4, 5). En bovendien was het bidden met ongedekten hoofde voor eene vrouw onbetamelijk. "Want indien eene vrouw niet gedekt is, dat zij ook geschoren worde; maar indien het leelijk is voor eene vrouw geschoren te zijn, of het haar afgesneden te hebben, dat zij zich dekke" (vs. 6). De man moet echter het hoofd niet bedekken, omdat hij eene magt is, en op dit standpunt met de heerlijkheid Gods als diens beeld bekleed is. Geene magt op aarde is boven hem en daarom mag hij ook geene magt op zijn hoofd hebben. De vrouw moet echter haar hoofd bedekken als bewijs harer onderwerping aan den man; haar deksel is een teeken van de magt, aan welke zij onderworpen is, als zijnde de eer en de heerlijkheid des mans (vs. 7).

Het is van groot belang de gedachten Gods over de betrekking tusschen man en vrouw te kennen. Bij de schepping zien wij zeer duidelijk dat de man zoo wel het hoofd der vrouw, als dat der schepping is. De vrouw is uit den man en niet de man uit de vrouw, zoodat de vrouw dus onder den man staat en de tweede orde onder de redelijke wezens uitmaakt (vs. 8). De man was door God heer der schepping gemaakt, en hoe diep de mensch ook gevallen is, zoo blijven de gedachten Gods met betrekking tot de orde in de schepping altijd dezelfde. Volgens Jacobus (hoofdst. 3 : 9) is de mensch ook nu nog naar het beeld Gods geschapen, en hoewel

hij wat zijnen zedelijken toestand betreft op nieuw moet geboren worden, zoo blijft hij toch altijd met betrekking tot zijn standpunt in de wereld, als hoofd en middelpunt aller dingen - wat geen engel ooit geweest is - het beeld Gods. De vrouw neemt hieraan deel; zij is aan den man onderworpen. Deze gedachte Gods zal heerlijk vervuld worden in Christus, als de tweede man, die eenmaal alles onder zijne heerschappij zal brengen en alsdan zal de man wederom in den vollen zin des woords heer en meester over al het geschapene zijn, terwijl de Gemeente die door de vrouw wordt afgebeeld, in deze heerschappij met Hem zal deelen. Evenwel bleef die orde ook nu bestaan, en daarom zou de vrouw eene magt op het hoofd hebben "om der engelen wil" (vs. 10), aangezien deze hemelsche wezens, de toeschouwers der menigvuldige wijsheid Gods (Ef. 3 : 10), verlangen de gedachten Gods in de Gemeente in beoefening te zien gebracht, en het hunnen reinen oogen pijnlijk aandoet, indien zij in haar iets, al is het ook nog zoo gering, vinden, wat met die gedachten in strijd is. Om nu echter den man voor zelfverheffing en de vrouw voor moedeloosheid te bewaren, voegt de apostel hierbij: "Nogtans is noch de man zonder de vrouw, noch de vrouw zonder den man, in den Heer. Want gelijkerwijs de vrouw uit den man is, alzoo is ook de man door de vrouw; doch alle dingen zijn uit God" (vs. 11 , 12). Beiden zijn in Christus één; de een kan niet buiten den ander; beiden hebben elkander naar de bepaling Gods noodig; beiden komen van Hem, en moeten zich, niettegenstaande de onderwerping der vrouw, als schepselen van God beschouwen, die in Christus volkomen één zijn. Hier wordt eenvoudig de vraag gesteld of het betamelijk is, dat eene vrouw ongedekt God bidde (vs. 13); en hierbij beroept de apostel zich op de orde der natuur. Het lange haar is eene schande voor den man, daarentegen is het voor de vrouw eene eer en een sieraad. Haar lange haar nu gaf reeds duidelijk te verstaan, dat zij eene magt op haar hoofd moest hebben, en dat het haar niet geoorloofd is zich met de vrijmoedigheid des mans voor aller oog te openbaren. Haar haar tot een sluijer gegeven, geeft deze bescheidenheid en onderwerping te kennen, openbaart haar waar standpunt en bewijst, dat hierin hare bijzondere eer bestaat (vs. 15).

Wij hebben in de uitvoerige behandeling dezer zaak een treffend bewijs van de liefde en langmoedigheid Gods, waarmede Hij zelfs in de ondergeschikte zaken bezig is den zwakken geloovige hier beneden te leiden en te onderwijzen, en daarom is het zoo bedroevend, wanneer deze bemoeijingen van God voorbij gezien en zijne liefderijke en langmoedige onderwijzingen niet behartigd worden, en wij integendeel naar onze eigene gedachten handelen of zelfs de gedachten Gods beoordeelen en aanmerkingen daarop maken. Alles wat voor onzen wandel zoowel als voor de inrigting der christelijke Gemeente noodig is vinden wij in zijn woord, het rigtsoer van al onze handelingen. De apostel nu wist zeer goed, dat het de neiging van het menschelijk hart is om de gedachten Gods tegen te spreken, en daarom voegt hij er hier reeds van te voren bij: "Doch indien iemand schijnt twistgierig te zijn, wij hebben zulke gewoonte niet, noch de gemeenten Gods" (vs. 16).

Paulus gaat zich nu uitsluitend met de christelijke vergadering bezig houden; en wanneer hij hen ook over hunne volgzzaamheid met betrekking tot de ontvangene inzettingen kon prijzen (vs. 2), zoo kon hij dit met betrekking tot hunne vergaderingen onmogelijk doen, daar zij "niet tot beter, maar tot erger" zamen kwamen (vs. 17). Er openbaarde zich in hunne bijeenkomsten een geest van tweedragt, die den band der eenheid geheel dreigde te verscheuren, en die wanneer hij niet verdween, de gemeente zekerlijk in openlijke sekten of partijen zou verdeelen. En hoe treurig het ook was, dat zulke dingen openbaar werden, zoo waren zij evenwel noodzakelijk om de opregten onder hen te openbaren en hun de gelegenheid te geven zich van de anderen af te zonderen (vs. 18, 19).

Deze tweedragt nu openbaarde zich vooral aan het avondmaal, bij de gedachtenisviering van den dood des Heeren, zoodat de apostel tot hen moest zeggen: "Als gij dan bijeen zamenkomt, dat is niet des Heeren avondmaal eten. Want in het eten neemt een iegelijk te voren zijn eigen avondmaal, en deze is hongerig en de andere is dronken" (vs. 20, 21). Juist het avondmaal,

hetwelk op eene bijzondere wijze de eenheid des ligchaams, d.i. der Gemeente, uitdrukt, openbaarde in de korintische gemeente de treurigste tweedragt. Velen dachten slechts aan zich zelve en niet aan de gemeente. Door zelfzucht gedreven kwamen zij op de plaats hunner bijeenkomsten, wachtten niet op de overigen, maar namen ieder hun eigen avondmaal en dronken zich dronken, terwijl de later komenden hongerig bleven. Welk eene oneer voor den Heer en welk eene verachting voor het feest zijns Zoons! Zulk eene zamenkomst had geheel en al het karakter eener gemeente Gods verloren. Zelfzucht en tweedragt vervulden de harten van hen, die te zamen waren gekomen om den dood van Hem te vieren, die de liefde is, die zichzelf vernietigd en zich voor allen prijs gegeven had. De dood, dien zij verkondigen wilden en waarvan de teekenen voor hen stonden, was het hoogste bewijs dezer liefde en overgave. O hoe onwaardig was het daar aan zich zelve te denken, den partijgeest te voeden, geene liefde voor de Gemeente Gods te bezitten, voor wie Christus zijn kostbaar bloed had vergoten - ja hoe onwaardig daar de ligchamelijke behoeften en zelfs de begeerten des vleesches te bevredigen! Dat was inderdaad niet des Heeren avondmaal eten. Zij maakten den disch des Heeren tot eenen disch tot stilling van den honger en daarom ontwijdden zij hem. Want de Heer had zijn avondmaal niet ingesteld om aldaar verzadiging des ligchaams te vinden, maar om zijne gedachtenis te vieren. Niet in de hoeveelheid der spijs, maar in het doel waarmede en de wijze waarop het genuttigd werd, lag de kracht. Eéne bete broods en één teug wijns was voldoende. Zoo had de Heer het ingesteld zoo wordt het hier door Paulus gehandhaafd. Op bestraffenden toon zegt hij dan ook tot de geheele gemeente: - "Hebt gij dan geene huizen om er te eten en te drinken? of veracht gij de gemeente Gods, en beschaamt gij degenen die niet ¹² hebben?" (vs. 22) Hij zegt deze woorden tot de geheele gemeente en niet alleen tot sommigen, daar de geheele gemeente van den eenvoudigen vorm des avondmaals was afgeweken. En hij keurt het niet alleen af dat men dronken aan de tafel des Heeren zat, maar ook dat men er hongerig kwam, en daarom wil hij dat allen vooraf te huis zouden eten, zoodat dan niemand hongerig behoefde te zijn en alles geregeld zou toegaan. Hij vermaant hen dan ook in vs. 33: "Zoo dan, mijne broeders! als gij zamenkomt om te eten, verwacht elkander." Zij zouden wachten totdat de geheele gemeente bijeen was, aangezien het avondmaal de uitdrukking was van de eenheid der leden van Christus.

Daar de eenvoudige avondmaalsviering te Korinthe dus geheel uit het oog verloren werd, zoo herinnert Paulus hun in vs. 23-26 aan de instelling des Heeren, die hij door eene bijzondere openbaring van den Heer had ontvangen, hetwelk ons aantoonde, hoeveel waarde de Heer ook na zijne hemelvaart aan de viering des avondmaals hechtte. Dit wordt ook daaruit zoo duidelijk, dat de verachting van de tafel des Heeren en de wanorde, die daaraan plaats had, zulke ernstige straffen na zich sleepten. En voorzeker bij de vreugde der christelijke vrijheid

---

¹² Wij gelooven, dat de meening alsof hier van armen en rijken wordt gesproken slechts eene veronderstelling is, want de woorden "de een is hongerig en de andere dronken" (vs. 21) kunnen om het verband onmogelijk gerigt zijn tot de armen, die hongerig zijn, en de rijken, die overvloed hebben. Eerst zegt de apostel vs. 20 "als gij dan zamenkomt," dit zal toch wel de geheele gemeente zijn, dan zegt hij "want in het eten neemt *eene iegelijk* te voren zijn eigen avondmaal" ook dit is tot allen gerigt of ten minste geheel onbepaald. En in vs. 22 vraagt hij aan allen: "Hebt gij geene huizen om er te eten en te drinken?" Zoodat de daar tusschen staande woorden slechts de wanorde duidelijk maken, die aan de tafel des Heeren heerschte en geenszins eene vermaning in zich bevatten voor den rijke om den arme geen honger te laten lijden. De vraag: "Hebt gij geene huizen om er te eten?" bewijst, dat Paulus niet wil dat men aan de tafel des Heeren zal komen om den honger te stillen, en daarom kan ook het vorige geene vermaning aan de rijken zijn om de armen te laten mede eten. Wilde men eten, dan moest men het te huis doen, zoowel de armen als de rijken. En tot wie is de vraag in vs. 22 gerigt? Aan de armen? Maar die kwamen aan den liefdemaaltijd, omdat zij te huis gebrek leden. Aan de rijken? Maar is het te gelooven, dat deze, daar zij te huis konden eten, zich liever aan den liefdemaaltijd verzadigden? Dit is hoogst onwaarschijnlijk. En Paulus zelf zegt: "Indien iemand hongert, dat hij te huis ete" (vs. 34). Er is derhalve geene spraak van het afschaffen van misbruiken aan den liefdemaaltijd, maar aan het avondmaal. *De niet hebbenden* in vs. 22 zijn dus niet de armen, maar degenen, die niets meer aan de tafel des Heeren vonden, daar de anderen alles hadden verslonden.

te midden der magtige uitwerking van de tegenwoordigheid des Geestes, bij de uitoefening der gaven in de Gemeente, is de dood van Christus, zijn verbroken ligchaam en zijn vergoten bloed, tegenwoordig voor het geloof, het fundament van alle gedachten en van den geheelen eeredienst. In den nacht in welken Jezus verraden werd, was het zijne eigene vreugde, het verlangen zijns harten om bij het laatste Paaschmaal dit feest met zijne discipelen te vieren, opdat zij uit zijnen eigenen mond deze heerlijke woorden zouden hooren: "Dit is mijn ligchaam - voor u verbroken, en dit is mijn bloed - voor u vergoten." Hoe gewichtig ook ieder ander doel onzer bijeenkomst moge zijn, aan het vieren des avondmaals moet de eerste plaats gegeven worden. Daar verdwijnen alle gedachten aan ons zelve, aan onze zonden, aan onze onwaardigheid; daar is het alleen de plaats aan de eeuwige liefde van Hem te denken, die in staat was om in den nacht van het bangste lijden, waar Hij door al zijne discipelen verlaten en door één verraden zou worden, in het volkomen bewustzijn dat Hij de straf der zonde en den toorn Gods moest dragen, het oordeel Gods moest ondergaan, van God verlaten moest worden en den dood des zondaars moest sterven, zichzelf geheel te vergeten en alleen aan het geluk, de versterking, en den wasdom der zijnen te denken. Daarom is het ook een feest der dankzegging en der vreugde, en niet, van zuchten en klagen. De innigste gevoelens der liefde en der aanbidding worden daar opgewekt.

Het avondmaal toch is een feest ter gedachtenis des Heeren, "Doet dat tot mijne *gedachtenis*" zeide Hij zelf tot zijne discipelen en zegt Hij door Paulus tot ons. "Ik noem u niet meer dienstknechten, maar ik heb u vrienden genoemd" - is de heerlijke betuiging die wij uit zijnen mond hooren, en daar wij de grootheid zijner liefde in de volkomene vergeving onzer schuld en in de wegneming der zonde ervaren hebben, is ons hart overtuigd dat Hij in waarheid onze vriend is. Die vriend is echter niet persoonlijk bij ons, Hij is ingegaan in het hemelsche heiligdom om zijn bloed ter verzoening onzer zonden bij God te brengen en dáár onze plaats te bekleeden, en daarom vieren wij feest tot zijne gedachtenis. Hij zelf heeft ons dien feestdich bereid, daar hij wist hoe noodig het was dat wij ons telkens als één ligchaam rondom dezelfde teekenen - de onderpanden zijner volkomene liefde zouden vergaderen, opdat daardoor ons geloof steeds meer gesterkt zou worden en wij meer en meer ons zouden bezig houden met Hem - het eenig ware voorwerp des geloofs. Indien zijne liefde ons vervult, dan zal het ons een heerlijk voorrecht zijn zoo dikmaals mogelijk aan dien feestdich aan te zitten en dáár zijne liefde te gedenken. Aan dien disch nu wordt ons het grootste bewijs van Jezus liefde voor oogen gesteld - de overgave van zijn leven aan het kruis. Zijn verbroken ligchaam en zijn vergoten bloed wordt ons daar aan de aandacht voorgesteld en in dezelve ontvangen wij de panden zijner liefde. Jezus zelf is nu in de heerlijkheid en als zoodanig wordt Hij ons aan het avondmaal niet voorgesteld; dit zou geene gedachtenis zijn, daar niemand Hem daar gezien heeft. Het avondmaal is eene herinnering aan hetgeen Jezus op het kruis was; het voorwerp des geloofs, is het verbroken en niet het heerlijke ligchaam; men denkt aan Christus hangende aan het kruis, men drinkt den drinkbeker ter gedachtenis aan zijn bloed, hetwelk vergoten is. Met één woord, het avondmaal stelt ons Christus als gestorven voor, een Christus zooals Hij nu niet bestaat. En wij zullen niet alleen aan dat verbroken ligchaam en dat vergoten bloed denken, maar aan den Heer zelve: "doet dit tot *mijne* gedachtenis." Hetgeen ons in het avondmaal voorgesteld wordt verbindt ons aan Hem, het herinnert ons niet alleen de waardij van zijne offerande, maar verbindt ons aan Hem zelve; het is de herinnering die de Heer ons geeft van zichzelf in den oogenblik, waar zijne liefde op de treffendste en volmaakste wijze is geopenbaard.

En indien ons nu in het voorgaande hoofdstuk vs. 14 gesproken wordt van de gemeenschap aan het ligchaam en bloed des Heeren, dan is daar dus sprake, in verband met het hier geopenbaarde, van het ligchaam van Jezus, dat gegeven werd als een offer voor de zonde en doordien het stierf verbrijzeld werd, gelijk Jesaja profeteerde, en van het bloed van Christus, dat als offerbloed gestort of geplengd is. Het is dus de uitdrukking der gemeenschap aan eene

gebeurde zaak. De Heer zelf verklaart ons aan zijnen disch door ons de onderpanden zijner liefde te geven, dat wij gemeenschap hebben aan zijn verbroken ligchaam en aan zijn vergoten bloed. Door het geloof zijn wij met Hem verbonden geworden en hebben wij deel ontvangen aan zijn werk voor ons volbragt, en daarna vernamen wij uit zijnen mond: "Gij zijt mijne vrienden," en als zoodanig aan zijnen disch verschenen om zijne gedachtenis te vieren, ontvangen wij van Hem de onderpanden zijner liefde, waarin ons telkens op nieuw verkondigd wordt "mijn ligchaam is voor u verbroken, mijn bloed is voor u vergoten." Het geloof ziet aan de tafel des Heeren van het zichtbare op het onzichtbare; het ziet in plaats van brood en wijn, het verbroken ligchaam en vergoten bloed van Jezus, waaraan wij gemeenschap hebben. Het brood blijft brood en de wijn blijft wijn, maar het geloof houdt zich met deze zichtbare dingen niet bezig, het viert de gedachtenis van den lijdenden en gestorvenen Heer en Heiland, geniet de gemeenschap aan zijn ligchaam en bloed en wordt daardoor gesterkt om op nieuw de reis door de woestijn der wereld voort te zetten en door smaad en vervolging Jezus na te volgen ¹³.

Doch er is nog meer. Men viert niet alleen feest ter gedachtenis des Heeren; men verkondigt tevens, zoo dikwijls als men het brood breekt, den dood des Heeren. Het is onmogelijk eene meer belangrijke verbinding te vinden dan die, welke in deze twee woorden opgesloten ligt: de *dood des Heeren*. - Hoeveel ligt er niet in dit feit opgesloten, dat Hij die zich Heer noemt gestorven is! Welk eene liefde, welk eene volmaaktheid, welke gevolgen! De Heer is gestorven, welk eene gedachte! en deze verkondigen wij aan elkander en aan de wereld. De dood des Heeren is het einde van de betrekkingen Gods met de wereld op den voet der verantwoordelijkheid des menschen - uitgenomen het oordeel. Deze dood heeft iederen band verbroken, heeft de onmogelijkheid van het bestaan eener verbinding tusschen God en den mensch, als kind van den eersten Adam, aangetoond. Wij nu verkondigen dezen dood, die ons het leven bragt, die ons van het verderf verlost en al onze zonden voor eeuwig wegnam; wij vieren hem als de overwinning over wereld, zonde, dood en duivel, tot dat de verworpene Heer terugkomt en ons tot zich opneemt in den hemel, om daar ons volkomen deel te geven aan de betrekking die er tusschen Hem en God bestaat.

Aan de tafel des Heeren worden ons dus verschillende zaken voorgesteld:

1. Wij vieren daar de gedachtenis aan de liefde des Heeren, die zijn leven voor ons gaf.
2. Wij hebben daar gemeenschap aan zijn verbroken ligchaam en aan zijn vergoten bloed.
3. Wij verkondigen daar zijnen dood.
4. Wij verkondigen daar de eenheid van het ligchaam van Christus en oefenen gemeenschap met degenen die mede aanzitten, en
5. Wij denken aan zijne wederkomst.

Het is daarom zeer natuurlijk, dat men zich schuldig maakt aan de verachting dezer heerlijke zaken, zoo men daaraan op eene onwaardige wijze deel neemt (vs. 27). Er is hier geen spraak, wie er aan de tafel des Heeren verschijnen kan, maar van de wijze waarop men er aan deel neemt. Ieder christen, behalve wanneer hij eene zonde begaan heeft die hem buitensluit, heeft het voorregt aan de tafel des Heeren te mogen verschijnen, omdat hij christen is, en het is een bewijs van eigene gerechtigheid, indien men zich om de een of andere reden van de tafel des Heeren verwijderd houdt. Wanneer een christen echter op eene ligtzinnige wijze aan de tafel

---

¹³ Hetgeen de Heer in Joh. 6 zegt over zijn vleesch en bloed staat niet in het verband met het avondmaal, hoewel het waar is, dat men als zoodanig geene gemeenschap met Jezus kan oefenen indien Hij niet gestorven was. Vooreerst kon de Heer daar onmogelijk aan het avondmaal denken, daar Hij tot ongeloovigen sprak, dan spreekt Hij van zijn *vleesch* en *bloed*, en niet van zijn *ligchaam* en *bloed*. Ook denkt Hij bij de instelling des avondmaals aan zijn reeds verbroken ligchaam en aan zijn reeds vergoten bloed. In Joh. 6 wil de Heer de noodzakelijkheid voorstellen van de gemeenschap met Hem om het eeuwige leven deelachtig te worden en van de dagelijksche gemeenschap met Hem, om gevoed en gesterkt te worden.

des Heeren deel neemt, zonder waarde te hechten aan hetgeen het avondmaal voorstelt en hetgeen Christus er aan verbonden heeft, en alzoo tusschen den disch des Heeren en een gewonen maaltijd geen onderscheid maakt, dan veracht en onteert hij het gebroken ligchaam en vergoten bloed des Heeren en Hij wordt gekastijd. Daarom zegt de apostel: "Maar de mensch beproeve zichzelf, en ete alzoo van het brood en drinke van den drinkbeker. Want die op onwaardige wijze eet en drinkt, die eet en drinkt zichzelf een oordeel, niet onderscheidende het ligchaam des Heeren" (vs. 28, 29). De Heer kan onmogelijk toegeven, dat die zaak, welke den dood dien Hij voor de zonde stierf voorstelt, door zonde en nalatigheid ontwijd wordt. Dit zou hetzelfde zijn als het ligchaam des Heeren te onteeren. En hoe verschrikkelijk en onwaardig zou het zijn, indien wij met zijnen dood, waardoor Hij al onze zonden uitdelgde, de zonde vereenigden! Indien dit geschiedt, dan onderscheiden wij het ligchaam des Heeren niet, dan nemen wij aan het avondmaal des Heeren op eene onwaardige en lichtzinnige wijze deel en God zal ons daarvoor kastijden. Hij waakt met een heiligen ijver voor zijne eer. Om deze reden waren er dan ook te Korinthe vele zwakken en zieken en velen waren ontslapen ¹⁴ (vs. 30). (Verg. 1 Joh. 5 : 16; Joh. 5 : 14, 15).

Het is derhalve noodzakelijk zich zelve te oordeelen; en dit oordeel over ons zelve bestaat niet alleen in het belijden van de begane zonden, maar tevens in de veroordeeling van den toestand des harten en van alles waaruit het kwaad voortkomt. Men zal dit alleen dan kunnen doen wanneer men zich in het licht Gods bevindt. Eene zonde te belijden, die voor de hand ligt, gaat soms vrij gemakkelijk, maar de bron dier zonde te zien om daardoor tot een oordeel over zichzelf te komen, daartoe is het noodig in het licht te wandelen. Indien men zichzelf evenwel niet oordeelt, dan wordt men door God geoordeeld, en dit oordeel bestaat in kastijding - zooals het krank en zwak zijn en het vroeg sterven - uitgeoefend met het doel om het voorwerp dier kastijding niet met de wereld te doen verloren gaan (vs. 32). Welk een heerlijk woord te midden der kastijding! De Heer is steeds ten beste der zijnen werkzaam en daarom kan Hij hen ook niet in eenen onreinen toestand laten voortgaan; wij kunnen evenwel niet met de wereld verloren gaan, daar Christus voor ons is gestorven en al onze zonden heeft uitgedelgd. Zijn dood is het fundament, waarop wij voor altijd vast staan. Dit neemt evenwel niet weg, dat God ons moet kastijden. Hij kan onmogelijk het kwaad in zijn huis dulden, daar zijne heiligheid dit niet gedoogen kan en daarom moet Hij, zoodra het kwaad zich openbaart, dit op de eene of andere wijze doen ophouden en zijn huis daarvan reinigen. Helpt de vermaning des Geestes of van broeders niet, dan bezigt Hij daartoe kastijdingen, opdat wij niet hoe langer hoe verder van den regten weg zouden afdwalen en ons einde niet gelijk zou worden aan het vreeselijk einde der wereld. Evenwel blijft de liefde de drijfveer van alle handelingen Gods met ons, zelfs de kastijding. Al is hare uitoefening ook eene daad van gerechtigheid, zoo is zij toch een bewijs van zijne onveranderlijke trouw en zorg voor de zijnen. Zijn naam zij daarvoor geprezen!

HOOFDSTUK XII.

De dood van Christus was dus, zooals wij gezien hebben, het middelpunt van de gemeenschap in de Gemeente; en in het avondmaal vinden wij de uitdrukking dezer waarheid. Doch de Gemeente heeft zoolang zij hier op aarde is, nog meer noodig dan de herinnering en de gemeenschap aan den dood des Heeren, en dat is de tegenwoordigheid en de gaven des Heiligen Geestes. En deze tegenwoordigheid en deze gaven, zoowel als het avondmaal

---

¹⁴ Het grieksche werkwoord *κοιμάω* wordt in het N. T. nooit van een geestelijk slapen gebezigd, maar in de meeste gevallen voor sterven, als in Matth. 27 : 52; Joh. 11 : 11, Hand. 7 : 60; 13 : 36; 1 Kor. 7 : 39; 11 : 30; 15 : 6, 18, 20, 51; 1 Thess. 4 : 13, 14, 15 en 2 Petr. 3:4, of van het gewone slapen in Matth. 28:13; Luk. 22:45; Joh. 11 :12; Hand. 12:6.

verkondigen de eenheid des ligchaams. In deze hoofdstukken nu handelt Paulus over deze twee zaken en stelt ons de uitgestrektheid, de waarde en de kracht dezer waarheden duidelijk voor oogen.

Voordat hij echter overgaat dit onderwerp te behandelen geeft hij eerst de kenmerken op, waaraan men den Geest Gods van dien des duivels kan onderscheiden. Er waren te Korinthe valsche geesten, die zich in het midden der christenen zochten in te dringen door te spreken en te handelen alsof zij door den Geest geleid werden, en die alzoo anderen in verwarring bragten. Evenzoo is het nog in onze dagen en misschien nog veel erger; er zijn velen, die, als door den Geest geleid, spreken en handelen en door anderen als dienaars van Christus worden aangezien, terwijl zij toch geen enkel kenmerk met hen gemeen hebben; die de ligtgeloovige menigte door hun talent medeslepen, en van de zuivere waarheid aftrekken. Dit is dan ook door den Geest zelven reeds voorspeld: "En er zijn ook valsche profeten onder het volk geweest, gelijk ook onder u valsche leeraars *zijn zullen*," (2 Petr. 2 : 1) en daarom is het hoog noodzakelijk de vermaning des apostels in acht te nemen en nauwkeurig te letten op het onderscheid der valsche en der goede leeraars.

In de Gemeente nu ten tijde der apostelen openbaarde de Geest te midden der christenen de bewijzen zijner magt, die de aandacht der wereld tot zich trokken. De vijand bootste deze na, en daar de christenen te Korinthe meest heidenen geweest waren, die dus geheel zonder gave van onderscheid jaren lang onder de leiding van den duivel verkeerd hadden, zoo waren zij aan groot gevaar blootgesteld om door deze nabootsingen der geestelijke magt bedrogen te worden. Is men niet vervuld met den Heiligen Geest, die de kracht der waarheid in het hart uitstort, dan is het ligt mogelijk dat men verblind door de magt des vijands niet in staat is te onderscheiden of de gaven van den duivel of van den Geest komen. - Het kenmerk nu van de echtheid der gaven lag in den persoon van Christus. De duivelsche magt had zulk eenen invloed, dat men den naam van Jezus vergat. De satan verandert zich wel is waar in de gedaante van een engel des lichts, maar hij erkent nimmer in waarheid Jezus als Heer; hij loochent de opstanding, hij zal van Paulus, enz. spreken, maar Christus erkent hij niet; en zoodra men hem gehoor verleent is verval en ontzenuwing het noodwendig gevolg. Een onreine geest zal niet zeggen: "Heer Jezus;" en de Geest Gods kan niet zeggen: "Vervloekt zij Jezus."¹⁵ Door dit onderscheid zal men derhalve de valsche van de goede geesten onderscheiden.

Na deze noodzakelijke opmerking kan de apostel nu de werkzaamheid des Geestes beschrijven en niets is belangrijker, duidelijker en heerlijker dan de tegenwoordigheid des Geestes hier beneden te midden der christenen. Zij is de vrucht van het volbrachte werk van Jezus, want toen Jezus in de hoogte opgevaren was en de gevangenis had gevangen genomen, heeft Hij den menschen gaven gegeven (Ef. 4). Deze gaven nu worden uitgedeeld door den H. Geest, die na Jezus' hemelvaart als de Trooster in de Gemeente is gezonden om zoolang zij hier beneden vertoeft bij haar te blijven. Zijne tegenwoordigheid in de Gemeente op aarde doet ons deelen in de tegenwoordigheid Gods en in al de geestelijke zegeningen in den hemel in Christus. Hij brengt ons in gemeenschap met den Vader en den Zoon en deze wonen door Hem in ons. Door deze tegenwoordigheid des Geestes is de Gemeente het vat waarin zich de magt en de kracht Gods openbaart, zoowel om de leden op te bouwen, te vertroosten en te vermanen, als om de wereld met Jezus bekend te maken. Het bewijs zijner tegenwoordigheid zijn de verschillende gaven, die Hij in de leden der Gemeente mededeelt en de kracht, die Hij door de prediking op de onbekeerden uitoefent. Wordt zijne tegenwoordigheid vergeten of verloochend dan worden de gaven begraven en lijdt het ligchaam groote schade. Wanneer men in plaats van zijne werkzaamheid te zien en te erkennen zelf aan het werk gaat en verschillende personen aanstelt, die met de leiding der godsdienstoefeningen belast zijn, dan

---

¹⁵ Vers 3 vertalen wij aldus: Daarom maak ik u bekend, dat niemand, die door den Geest Gods spreekt zegt: Vervloekt zij Jezus! en niemand zeggen kan: Heer Jezus! dan door den Heiligen Geest.

onderdrukt men de openbaring der verschillende gaven, die door den Geest geschonken zijn en men verhindert dus zijne werkzaamheid. Hij wil geheel en al vrij zijn in zijne werking en door elke hinderpaal, die men Hem in den weg stelt, bedreeft en wederstaat men Hem; want hoewel er verscheidenheid der gaven is, zoo is het toch dezelfde Geest (vs. 4), die aan den een deze aan den ander gene gave mededeelt. En die ééne Geest werkt in één ligchaam, de Gemeente. Eene andere werkplaats kent Hij niet; Hij werkt niet in partijen of sekten, daar Hij die als strijdig met den wil Gods beschouwt. Wel kan Hij in leden van eene partij of sekte werken, daar Hij zoowel in ieder lid van het ligchaam van Christus woont als in de Gemeente als zoodanig; doch nooit kan Hij die partij zelve als zijne werkplaats beschouwen, daar zij de eenheid des ligchaams - zijn grootste wensch - verscheurt. Eenheid in wezen en in openbaring, maar tevens verscheidenheid van gaven - ziedaar de heerlijke en zegenrijke wil van God.

Dit geeft den apostel aanleiding om over de verschillende betrekkingen te spreken, waarin de mensch met den Geest vervuld tot God en Christus geplaatst is. Dezelfde Geest werkt in hem door verschillende openbaringen, maar in de uitoefening van deze verschillende gaven zijn de geloovigen rentmeesters, en er is één Heer. Hetgeen derhalve in hen werkt is geene onafhankelijke en vrijwillige magt. Hoe groot de kracht des Geestes ook in hen is, zoo houden zij niet op dienaars van Christus te zijn en moeten daarom in dit karakter handelen, in hunnen dienst de heerschappij van Christus erkennende. Doch hoewel de gave eene magt is in een mensch en het bijgevolg de mensch is, die handelt, daar hij dienstknecht is; - en hoewel een mensch het hoofd is wien men in de gave dient, zoo is het evenwel God, die werkt, dezelfde God, die alles in allen werkt (vs. 5, 6). De gaven zijn alzoo de openbaring van de kracht des Geestes aan de menschen toevertrouwd onder Christus als hoofd en heer, en zij moeten dus hunne gaven gebruiken om Christus te dienen en God als den Gever van alle goede gaven te loven en te aanbidden.

In de volgende verzen worden nu eenige gaven of bedieningen¹⁶ opgenoemd, die door de openbaring des Geestes aan een iegelijk tot zijn nut gegeven worden (vs. 7).

De wijsheid (vs. 8) is de toepassing van het goddelijk licht op de omstandigheden waarin wij leven; en deze strekt zich uit over alle dingen, waarover wij ons oordeel moeten uitspreken. Sommigen ontvangen van den H. Geest eene buitengewone mate dier gave, die anders allen in beginsel dienen te bezitten. Door haar leert men de zaken kennen en tevens hoe men zich in dezelve moet gedragen. - De kennis is het verstaan der gedachten Gods, zooals zij geopenbaard zijn. - Het geloof (vs. 9) is niet het geloof aan het evangelie, want dat is geene bijzondere gave aan sommigen, maar is het eigendom van allen. Het geloof waarvan hier gesproken wordt is de door God geschonkene kracht, die te midden der vervolgingen vol vertrouwen het oog op den Heer gevestigd houdt. - Gaven der gezondmaking zijn de genezing van zieken door aanraking of gebed, terwijl de wonderkrachten (vs. 10) meer de genezing op gezag en de verschillende teekenen zooals het opnemen van slangen enz., beduidt. - Profetie is met kracht of geestvervoering getuigenis geven van de waarheid Gods, met of zonder het voorzeggen van toekomstige dingen. Onderscheiding der geesten is niet het onderscheiden van den toestand eener ziel, maar het onderscheiden van ware en valsche leeraars, van den geest van Christus en den geest des duivels, en de beoordeeling van echte of bedriegelijke geestvervoering. - Talen, het spreken in vreemde talen, die men vroeger niet had geleerd, als een bewijs van de kracht des Geestes bleef na den Pinksterdag in de Gemeente aanwezig. Evenals de wonderen waren zij eene versiering der Gemeente voor het oog der wereld, later verdwenen door den afval en de vereeniging met de wereld. - Uitlegging der talen, ook dit was eene afzonderlijke gave daar hij die in eene vreemde taal gesproken had, soms zelf niet in staat was uit te leggen wat hij gezegd had (zie hoofdst. 14 : 13).

---

¹⁶ Bediening of dienst wordt geheel in het algemeen gebezigd voor elke soort van dienst; zoo wordt er ook hier onder verstaan elke verrigting, waardoor men de heiligen en in de heiligen Jezus dient.

De apostel komt nu nogmaals terug op de eenheid des Geestes, doch voegt er nu eene bijzonderheid van zeer groot gewigt bij (vs. 11). Die Geest is niet enkel een kracht of invloed, het is een persoon, een zichzelf volkomen bewust wezen, die wil. God gaf Hem de magt de gaven uit te deelen en Hij in het ligchaam wonende is dus de eenige die vrijmagtig de gaven mag uitdeelen, gelijk Hij wil. Niemand kan in deze magt deelen. De Geest is volkomen vrij en onafhankelijk, en niemand is bij magte iets toe te brengen aan hetgeen Hij werkt. Door opleiding iemand voor zulke gaven geschikt te maken is niets anders dan eene erbarmelijke navolging van de werkzaamheid des Geestes en zal evenzoo weinig gelukken als wanneer een kunstenaar een mensch wil formeren. Hij kan het mogelijk ver brengen, door mechaniek hem spraak en beweging geven, maar de ziel ontbreekt. - Aangezien nu de Geest één is, zoo is ook het ligchaam één, want hoewel Christus vele leden heeft, die allen verschillende diensten te verrigten hebben, zoo maken zij toch te zamen één ligchaam uit: "Wij allen zijn door éénen Geest tot één ligchaam gedoopt" (vs. 13). De eenheid des ligchaams is dus daargesteld door den doop, d. i. door de uitstorting des H. Geestes; het verschillend karakter van Jood en heiden heeft opgehouden, het onderscheid tusschen dienstknecht en vrije is verdwenen, de verschillende leden, allen gelijkelijk met denzelfden Geest beziel, vormen te zamen dat harmonisch geheel, waarvan Christus, de Heer der heerlijkheid, het Hoofd is, en waarin geen enkel lid niet op zijne plaats of niet met de noodige gave toegerust is. Even als het menschelijk ligchaam uit vele leden bestaat, en al die leden hunne bijzondere plaats innemen en ieder een bijzonderen dienst hebben te verrigten, zoo is het ook in het ligchaam van Christus. Alle leden van Christus hebben eene gave ontvangen, die noodig en nuttig is voor de opbouw en versterking van het ligchaam. Evenals de voet tot de hand niet kan zeggen ik heb u niet van noode, zoo kan ook de rijkst begaafde christen tot den minst begaafde niet zeggen: ik heb u niet van noode; wij hebben allen elkander noodig en het eene lid is niet meer dan het andere, zij zijn allen één en worden allen door het hoofd bestuurd (vs. 14-25). Door de ontrouw der Gemeente ziet men tegenwoordig zeer weinig van de verschillende gaven openbaar worden; evenwel blijft het waar dat ieder lid eene gave bezit, waarvoor hij verantwoordelijk is; hij kan haar gebruiken of haar begraven. Nooit kan men ook te midden van het grootste verval zeggen dat God zijne belofte niet houdt. Hij blijft getrouw en geeft wat de Gemeente noodig heeft, doch laat het daarna aan haar over of zij van de haar geschonkene gaven gebruik wil maken. Zoodra de leden van Christus hunne eenheid erkennen en zich in den naam van Jezus, afgezonderd van de wereld en van de partijen en sekten, vergaderen al is het ook met twee of drie, dan zullen zij ondervinden dat het hun aan geen zegen en ook aan geene gave zal ontbreken. De Heer zal zekerlijk geven wat zij noodig hebben, Hij kan zichzelf niet verloochenen, Hij heeft ons lief en zijn vurige wensch is onze wasdom in kennis en genade.

Ook de onderlinge gemeenschap en belangstelling is een gevolg van de eenheid des ligchaams. "Hetzij dat één lid lijdt, zoo lijden al de leden mede; hetzij dat één lid verheerlijkt wordt, zoo verblijden zich al de leden mede" (vs. 26). Dit is een natuurlijk gevolg van de eenheid des Geestes, want deze eenheid in lijden en in blijdschap hangt van den éénen Geest af, die de christenen vereenigt en bezielt, en in hen de genegenheden Gods bewerkt. Hoe innig is dus de gemeenschap die er tusschen de geloovigen bestaat. De Heilige Geest bewerkt in hen dezelfde gevoelens en doet hen met elkander deelen in lijden en vreugde; en dit is omdat zij het ligchaam van Christus zijn. Het ligchaam van Christus moet dezelfde gevoelens openbaren als Christus zelf en daarom voegt Paulus er hier zoo ernstig bij: "En gijlieden zijt het ligchaam van Christus, en leden in het bijzonder," (vs. 27) als wil hij zeggen, bedenk welk eene gewigtige verantwoordelijkheid er op u rust! Het is opmerkelijk, dat, hoewel de gemeente te Korinthe slechts een gedeelte van het geheele ligchaam was, Paulus toch van het geheele ligchaam spreekt. Dit kon hij doen, omdat de gemeente in die stad naar het beginsel, volgens hetwelk zij vergaderd was, het ligchaam van Christus was. De christenen, die de

gemeente op eene bepaalde plaats vormden, leefden en handelden als leden van het ligchaam van Christus, zij beschouwden de gemeente als het ligchaam van Christus aan die plaats en vormden inderdaad dat ligchaam, daar ieder christen op die plaats komende deel der Gemeente uitmaakte. In het Nieuwe Testament is er alleen sprake van leden des ligchaams van Christus, nooit van leden eener bijzondere gemeente; vooral niet in den modernen zin des woords.

In dat ligchaam van Christus nu heeft God apostelen, profeten, leeraars enz. gesteld. Men merke op, dat Hij ze gaf aan *de* Gemeente en niet aan *eene* gemeente; en dat *God* ze gaf en niet de *Gemeente* aan zichzelf. Daar de H. Geest de gaven geeft tot opbouwning des ligchaams zoo moeten die gaven openbaar en gebruikt worden ten dienste des ligchaams. De Gemeente heeft zich derhalve geheel aan de leiding van haren Trooster over te geven en slechts af te wachten dat Hij de gaven, die haar noodig zijn, in hare leden openbaart, en heeft wanneer zij ze openbaar ziet worden hen met dankbare blijdschap te ontvangen en van hen gebruik te maken. In geen geval wordt zij geroepen iets meer te doen dan de erkenning en gebruikmaking der gaven; al wat er verder is, is eene belemmering voor de vrije werking des Geestes.

In vs. 28-30 noemt Paulus eenige gaven op, niet om eene volledige lijst daarvan te geven, maar om aan te duiden hoe de gaven zich in rang opvolgen. De vreemde talen nu, waarop de Korinthiërs zoo trotsch waren, staan het laatste - hoe vernederend voor hunnen hoogmoed! Het onderscheid nu in de belangrijkheid der gaven hing af van de maat die zij toebragt aan de opbouwning des ligchaams. Hiertoe bragten de talen het minste bij, en daarom was het goed om die gaven te begeeren, die de Gemeente het meest stichtten. Doch boven al die heerlijke gaven was er iets te verkrijgen wat kostelijker was in de oogen van God, omdat het zijne natuur is - de liefde. De liefde, die heerlijke hemelplant, zoo vertroostend en balsemend voor het gewonde hart, zoo zalig voor het bekommerd gemoed - de liefde, die ons aan God verbindt omdat Hij *de liefde* is, die ons in hare armen het lijden, den strijd, de twist en de scheiding in deze wereld doet vergeten om ons hart te verkwikken door eene eensgezindheid en volmaaktheid als alleen het kuis des Vaders zal vertoonen.

HOOFDSTUK XIII.

De liefde, ja zij maakt de natuur Gods uit - God is liefde. Hoe liefelijk klinkt het in de ooren van den met schuld beladenen zondaar, wanneer hem ingefluisterd wordt: "Alzoo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij zijnen eeniggeboren Zoon niet gespaard heeft." - Hoe springt het hart van het met zorgen beladen kind Gods van vreugde op, wanneer hij uit den mond zijns Vaders verneemt: "Ik zorg voor u." - Hoe is zijn hart met blijdschap vervuld wanneer hij bij de belijdenis zijner schuld de vertroostende woorden hoort: "Ik ben getrouw en regtvaardig dat ik u de zonden vergeef!" God is liefde! O heerlijke volzalige waarheid!

Hij, die dus de liefde bezit, is der goddelijke natuur deelachtig, hij is aan God verbonden, hij zal, indien hij ook door die liefde wandelt, vruchten voortbrengen, die hunne frischheid en hunnen geur niet zullen verliezen, daar al wat van God komt ook tot God weêrkeert. Doch hij, die de liefde niet bezit, is niets dan een klinkend metaal of luidende schel, hij moge vrij alle talen der menschen en der engelen spreken, alle profetie bezitten, alle verborgenheden en wetenschappen kennen, al het geloof hebben, dat in staat was bergen te verzetten, al zijne goederen onder de armen uitdeelen, ja zelfs zijn ligchaam tot verbranding overgeven! Al is het ook dat bij om al deze dingen door de wereld, of door de christenen geprezen en hooggeschat wordt, wat zal het hem baten, wanneer God op den bodem des harten geene gelijkvormigheid aan zijne natuur gewaar wordt, door welke het alleen mogelijk is het hemelrijk binnen te treden (vs. 1-3). Eenmaal voor den regterstoel van Christus zal alles openbaar worden, ook de beginselen der schitterendste daden en der welsprekendste

redevoeringen, en zoo de liefde Gods niet de grond van dat alles uitmaakt dan is het slechts klatergoud en niet bestand tegen den vuurproef.

En waarin bestaat dan de natuur dier liefde? O lees met aandacht, met ernst en met gebed de volgende verzen, en eene onnavolgbare schilderij ligt voor uwe oogen; hoe langer gij er op staart des te heerlijker zal zij u worden, des te schooner zullen u de kleuren voorkomen, tot dat gij met een onuitsprekelijk zalig gevoel u in stille aanbidding nederwerpt voor de voeten van Hem, die al deze hoedanigheden volmaakt in zich vereenigt. En wilt gij om uwe zaligheid nog grooter te doen worden, deze liefde in plaats van op het papier in een levend persoon aanschouwen - sla dan de evangeliën op en aanschouw den Zoon des menschen, Jezus Christus, hoe Hij als de zachtmoedige en nederige van hart Palestina doorwandelde, overal goed doende, hoe zwaar de strijd, hoe groot het lijden, hoe ontzettend de haat, die Hem ontmoette, ook was. Bij Hem zult gij alle hier beschrevene karaktertrekken der liefde vinden, en daar wij door het geloof met Hem vereenigd zijn, zijn leven en zijne natuur zijn deelachtig geworden zoo is het mogelijk dat zij ook in ons gevonden worden, daar wij in gemeenschap met de bron zijn waaruit zij voortvloeijen. De liefde nu is langmoedig, zij houdt lang moed, geeft niet spoedig op, is niet ligt geraakt, maar traag tot toorn; - zij is goedertieren, genegen om wel te doen, goedhartig; - de liefde is niet afgunstig omtrent het geluk of den roem van anderen; - de liefde handelt niet ligtvaardig, zij bedenkt voor zij begint, vraagt God om hulp en handelt in het gevoel van eigene onbekwaamheid; - Zij is niet opgeblazen, laat zich op niets voorstaan (vs. 4); - zij handelt niet ongeschiktelijk, zij behandelt alle dingen, die zij doet, op eene aangename en bescheidene wijze, zoodat de goede daad met eene goede uitvoering gepaard gaat; - zij zoekt zichzelf niet, niet eigen maar anderer eer, nut en voordeel, zij verliest zichzelf uit het oog voor het welzijn van anderen; - zij wordt niet verbitterd, ook waar zij beleedigd wordt vergeeft zij gaarne (vs. 15). Deze acht karaktertrekken zijn de uitdrukking der zelfverloochening, terwijl de volgende drie bewijzen, hoe de liefde verheugd is in het goede en tevens de neiging der menschelijke natuur vermijdt om het kwade te veronderstellen. De liefde denkt geen kwaad, zonder bewijs, alleen op vermoeden spreekt zij geen oordeel uit, ja verbant zelfs de gedachte; - zij verblijdt zich niet in de ongerechtigheid, maar zij verblijdt zich in de waarheid (vs. 6), daar zij het welzijn van anderen wil, zoo houdt zij hen den spiegel der waarheid voor de oogen en rukt den sluijer der geveinsdheid van het aangezicht. Doch tevens wordt in de vier volgende karaktertrekken den innigsten wensch der liefde aangeduid om het kwade te openbaren, niet omdat haar dit aangenaam is, maar om het welzijn van anderen. Daarom zoodra men het kwaad aan den persoon zelven geopenbaard heeft, bedekt,¹⁷ gelooft, hoopt en verdraagt de liefde alle dingen (vs. 7). Niet alleen dat zij niet verbreidt, hetgeen niet mag geweten worden, maar zij zoekt het ook te verbergen.

Deze liefde nu is, daar zij de natuur Gods uitmaakt, eeuwig; zij vergaat nimmermeer. De mededeelingen der gedachten Gods, de middelen dier mededeeling, de kennis hier beneden, naar welke wij de waarheid ten deele omvatten, dit alles houdt op; alleen de liefde blijft (vs. 8). Hier beneden kennen wij de waarheid slechts ten deele, aangezien wij ons nooit het geheel der waarheid op eenmaal kunnen voorstellen; het karakter onzer kennis is verschillende waarheden op zichzelf, afzonderlijk, te omvatten en daarom is onze kennis onvolmaakt (vs. 9, 10). Gelijk het bevattingsvermogen van een kind zeer verschilt met dat van den man, even groot is het verschil tusschen den christen hier beneden en den christen in den hemel. Welk een onderscheid de zaken in te zien, te beoordeelen en den indruk te ontvangen! (vs. 11). Nu zien wij door eenen spiegel in raadselen - maar dan zullen wij zien van aangezicht tot aangezicht; dan zullen wij kennen, gelijk wij gekend zijn, dan zal men de waarheid als één geheel kunnen omvatten en de liefde en genade Gods volkomen kunnen verstaan en doorgronden; dan zullen wij volmaakt kunnen loven en aanbidden, en zal ons geluk niet meer

---

¹⁷ Men kan ook vertalen: zij duldt alle dingen.

kunnen beneveld worden door de schaduwen van dit aardsche leven. Daarom zullen geloof en hoop verdwijnen, terwijl de liefde blijft, niettegenstaande hier beneden niemand zonder geloof en zonder hoop kan wandelen. Doch als het geloof be kroond en de hoop verwezenlijkt is, dan blijft de liefde, die eeuwige band der volmaaktheid, die den geestelijken mensch aan den Oneindige vaststoort.

HOOFDSTUK XIV.

De liefde, het hoogste en eeuwig blijvende goed, na te jagen en haar steeds meer te betrachten mag dus wel het streven van den christen zijn; door haar toch zal hij het beeld van zijnen Verlosser meer en meer gelijkvormig worden. Evenwel is het geoorloofd naar de gaven des Geestes te ijveren; echter minder naar die van in vreemde talen te spreken, dan wel van te profeteren, daar dit laatste de Gemeente stichtte; en de stichting der Gemeente moest men in de eerste plaats zoeken. De liefde verlangde daarnaar, aangezien de Heer haar in kennis en in genade wilde doen opwassen.

Hij nu, die in vreemde talen sprak, sprak niet den menschen, daar niemand hem kon verstaan en dus niemand gesticht werd, maar hij sprak Gode. Hij was het orgaan des H. Geestes en gevoelde dat hij in gemeenschap met God was en de woorden Gods sprak; doch deze woorden deden geen nut. Hij sprak voor zich en voor anderen verborgenheden (vs. 12.) Die echter profeteert spreekt den menschen "stichting, en vermaning, en vertroosting" (vs. 3.) De profetie is dus niet alleen de voorspelling van toekomstige dingen hoewel de profeten deze hebben verkondigd, maar is de mededeeling der gedachten Gods door hem die in gemeenschap met God is. Daardoor werd de Gemeente gesticht en hiernaar moest men trachten, opdat men alzoo niet alleen zich zelve, maar de Gemeente zou stichten (vs. 4.) Daarom was ook de profeet meer dan hij, die in vreemde talen sprak, omdat hij de Gemeente stichtte en dit was zeer hard voor den hoogmoed der Korinthiërs, die zooveel waarde hechtten aan het spreken in vreemde talen (vs. 5.) Alleen dan konden de vreemde talen tot stichting bijbrengen, wanneer zij door een ander werden uitgelegd.

"En nu broeders!" zegt Paulus, "indien ik tot u kwam en sprak vreemde talen, wat nuttigheid zou ik u doen, zoo ik tot u niet sprak, of in openbaring, of in kennis, of in profetie, of in leering?" Onder openbaring wordt hier verstaan het mededeelen van tot dus verre verborgene waarheden, terwijl de profetie meer bestaat in het toepassen van die waarheden op het hart en geweten, of ook in het aan het licht brengen van moeilijke dingen in de reeds geopenbaarde waarheid. Kennis en leering bestaat in het kennen der geopenbaarde waarheid en in het uitleggen derzelve; het is daarbij echter niet noodzakelijk dat er eene regtstreeksche werking des Heiligen Geestes plaats heeft. Wanneer men leert dan zal hij die geestelijk is door het gesprokene gezegd worden; wanneer men profeteert dan zal ook hij, die niet geestelijk is, de kracht van het woord gevoelen; zijn geweten wordt aangetast en geoordeeld. Het spreken nu in vreemde talen is gelijk aan eene fluit en eene citer zoo zij beiden denzelfden toon geven of aan eene bazuin, die een onzeker geluid geeft. Wie zal er onderscheid kunnen hooren of wie zal zich tot den krijg bereiden? even zoo wie zal er gesticht worden? Want als men eene onverstaanbare taal spreekt zoo zal het zijn alsof men in de lucht spreekt, gelijk het ook is met de verschillende stemmen die er in de wereld zijn. (vs. 7-12).

De apostel wil dus hebben dat men verstaanbaar zal spreken, opdat de gemeente zou gesticht worden. Zoowel in het spreken, als in het bidden en zingen moet men het verstand gebruiken, dat wil zeggen men moet weten wat men zegt en niet alleen in geestvervoering zijn. Paulus ontkende niet dat men vreemde talen kon spreken zonder dat het verstand er bij gebruikt werd, maar hij schatte de gave om duidelijk met het verstand te spreken veel hooger. Het is een zeer gewigtig beginsel dat hij hier mededeelt. Men kan met den geest bidden, met God spreken zonder dat de anderen verstaan wat men zegt; doch wat heeft dit voor nuttigheid!

Daarom is het beter met het verstand te bidden opdat allen amen zouden kunnen zeggen op de dankzegging (vs. 13-16). En hoewel het gezegde hier bepaaldelijk ziet op het spreken in vreemde talen in die dagen in zwang, zoo ligt er toch een ernstige wenk ook voor onzen tijd in. Men hoort dikwijls onder de christenen bidden en danken, dat de vraag zich onwillekeurig opdoet, zou hij zelf wel verstaan wat hij zegt? Het gevoel is soms zoo overheerschend werkzaam, dat het verstand in het geheel niet gebruikt wordt en wat zal zulk een gebed voor zegen geven aan de toehoorders? Laat ons steeds bedenken, dat waar wij in eene vergadering bidden of dankzeggen het door allen moet kunnen verstaan worden, opdat allen amen op de dankzegging zouden kunnen zeggen.

De apostel nu wilde verstaan worden, wanneer hij sprak. Hij zeide dit evenwel niet omdat hij jaloersch was op de vele talen, die de Korinthiërs spraken, o neen! want wanneer het daarop aankwam dan sprak hij meer vreemde talen dan zij allen, maar zijn hart wenschte zich verstandig met de anderen te onderhouden en daarom wilde hij liever vijf woorden met het verstand spreken opdat de anderen mogten onderwezen worden, dan tienduizend woorden in eene vreemde taal. (vs. 17-19) Welk een merkwaardig bewijs waren deze gaven van de magt en de tegenwoordigheid Gods! Hoe waardig met de grootste opmerkzaamheid beschouwd te worden! Tevens toont ons deze redenering aan hoezeer de apostel verheven was boven alle vleeschelijke ijdelheid en boven de bewondering van anderen over het aanschouwen dier gaven. Zijn eenige wensch was om anderen te dienen en te stichten - niet om zelf te schitteren, en hierin bewees hij, dat de liefde, welke hij anderen aanpreeft, bij hem zelve praktisch gevonden werd. En nu hij dit naar waarheid van zichzelf getuigd had kon hij de anderen vermanen geene kinderen in het verstand te zijn, want te pronken met hetgeen schittert en het nuttige daarvoor te verwaarloozen, is waarlijk kinderachtig. Kinderen te zijn was zeer goed, maar dan in de boosheid, niet in het verstand (vs. 20). Hij dringt dit nog nader aan door de aanhaling eener plaats uit Jes. 28 : 11, 12, waar het spreken tot Israël in vreemde talen als een oordeel wordt aangekondigd; zoodat hij hiermede den Korinthiërs wil zeggen: Verhoovaardigt u niet op het spreken van talen, want het is door den Heer niet aangezien als zulk eene begeerlijke zaak (vs. 21). Daarenboven was het spreken in talen geen teken voor de geloovigen maar voor de ongeloovigen, dat wil zeggen: de gave der talen is niet door God gegeven als een middel tot stichting der Gemeente om in de vergaderingen gebruikt te worden, maar tot bewondering en overtuiging der ongeloovigen, terwijl de profetie voor de Gemeente was; hetgeen ook blijkt uit de aangehaalde plaats, daar God tot zijn volk in hunne eigene taal sprak en het spreken in vreemde talen voor hen een bewijs van Gods ongenoegen was.

En nu gaat Paulus over om in verband met het voorafgaande de gedachten Gods over de inrigting der vergadering mede te deelen. In de eerste plaats dan geeft hij door het geschrevene in vs. 23-25 te kennen, dat de vergadering der Gemeente alleen uit christenen bestond, daar hij de vergaderden van de ongeloovigen scheidt, maar tevens dat deze vergadering vrij door ongeloovigen moest kunnen bezocht worden, niet om aan haar deel te nemen, maar om haar bij te wonen. Indien nu zulk een ongeloovige binnenkwam en hij hoorde niets dan vreemde talen spreken zoo zou hij denken dat zij uitzinnig waren, indien hij hen echter allen hoorde profeteren, zoo zou hij overtuigd worden, dat de Heer in hun midden was en geoordeeld in zijn hart zou hij God aanbidden.

In de tweede plaats regelt hij het gebruik der verschillende gaven. Er waren in de korinthische gemeente eene menigte gaven aanwezig, en door hunnen hoogmoed op deze gaven was er groote verwarring in hunne vergadering ontstaan, daar de een vóór den ander en soms te gelijk met den ander wilde spreken. Tegen dit misbruik waarschuwt hij met ernst. "Wat is het dan broeders! wanneer gij zamenkomt, en een iegelijk van u heeft eenen psalm, heeft eene leer, heeft eene vreemde taal, heeft eene openbaring, heeft eene uitlegging; - laat alles tot stichting geschieden!" (vs. 26) Paulus wil hier zeggen: indien gij u vergadert dan komen allen

om het een of ander mede te deelen, en daar dan de een voor den ander spreken wil ontstaat er wanorde en ontstichting. Het laatste keurt hij af, niet het eerste, hoewel hij ook hier bepalingen stelt. De vrijheid der gaven wordt door hem volkomen erkent en door deze verzen op eene treffende wijze bevestigd, doch de Heilige Geest wil niet dat deze vrijheid losbandigheid wordt en daardoor de orde Gods veronachtzaamd wordt. Een ieder is volkomen vrij om te spreken hetgeen de Geest hem te spreken geeft, doch wanneer hij eene taal spreekt dan moet er een uitlegger zijn opdat de gemeente gesticht worde, daar dit het hoofddoel der vergadering is. Ook was het niet goed indien er meer dan twee of drie in talen spraken (vs. 27, 28). Evenzoo konden er twee of drie profeten de een na den ander spreken, en de anderen moesten dan oordeelen. Indien eenen anderen evenwel iets geopenbaard was, dan moest de eerste zwijgen, want zij konden allen, de een na den ander profeteren, opdat zij allen zouden leeren en allen zouden getroost worden; en de geesten der profeten, d. i. de werkzaamheid der medegedeelde gaven, zijn den profeten onderworpen (vs. 29-32). Zij moesten niet gelijk zijn aan geestdrijvers, die voorgaven niet te kunnen zwijgen, maar den behoorlijken tijd afwachten om te spreken. Tot in de kleinste bijzonderheden wordt dus hier de orde, waarnaar men zich in de vergadering te gedragen heeft beschreven. Bij de meest mogelijke vrijheid van gaven en bij de vrije werkzaamheid des Heiligen Geestes moet men zich evenwel aan de orde Gods onderwerpen: "want God is geen God van verwarring, maar van vrede, gelijk in al de gemeenten der heiligen" (vs. 33). En daar God een God van vrede of orde is, zoo heeft Hij zelf geopenbaard wat Hij onder orde verstaat en derhalve is elke afwijking van die orde wanorde bij Hem. Men kan een zeer schoon stelsel van bepalingen invoeren om de gebreken, die te Korinthe ontstaan waren, te voorkomen; men kan allen het zwijgen opleggen en slechts één persoon de magt van spreken geven; men kan een president verkiezen om de vergadering te besturen - dit alles is menschelijk gezien zeer schoon, doch voor God is het de grootst mogelijke wanorde, ja nog grooter wanorde, dan die er te Korinthe heerschte, aangezien daar het hoofdbeginsel der christelijke vergadering - vrijheid van spreken - bestond, terwijl dit hier verloochend wordt. Men bedenke dat de Heilige Geest niet te vergeefs zijne verschillende gaven uitdeelt en dat men verantwoordelijk is voor de handhaving der orde *Gods*, niet voor die der menschen.

De vrouwen nu moeten in de vergaderingen zwijgen; het is haar verboden te spreken; zij moeten ondergeschikt blijven; hetgeen ook door de wet gezegd wordt (vs. 34, 35). Het staat leelijk voor eene vrouw om in het openbaar te spreken en indien zij iets te vragen heeft, dan kan zij het te huis haren man vragen. Want hoe talrijk de gaven te Korinthe ook waren, zoo was toch het woord Gods van hen niet uitgegaan, noch was het alleen tot hen gekomen, en daarom moesten zij zich aan de algemeene orde in de Gemeente onderwerpen (vs. 36). Indien zij beweerden door den Heiligen Geest geleid te worden, welnu dat zij dan erkenden, dat hetgeen Paulus schreef, "des Heeren geboden" waren (vs. 37). De aanneming van deze woorden zou het bewijs zijn dat zij door den Geest geleid werden. Deze verklaring nu des apostels is voor ons van het hoogste gewigt, daar zij ons onder de verantwoordelijkheid dezer geboden plaatst. Het zal wel onnoodig zijn te herinneren, dat hier niet van geboden in den zin van wet gesproken wordt, maar van den wil van God, die door zijne kinderen kan volbragt worden. Paulus schreef door den Geest, hiervan was hij zichzelve bewust en indien men dus hetgeen hij schrijft niet opvolgt, dan verwerpt men niet zijn woord maar des Heeren woord. Wist men het niet, dat hij door den Geest schreef, of geloofde men het niet, welnu zegt hij dat men dan in zijne onwetendheid blijve (vs. 38). De geestelijke en eenvoudige christenen zouden hem verstaan en erkennen, dat hetgeen hij schreef regtstreeks van God afdaalde en de uitdrukking der wijsheid Gods was, en dan zouden zij ook hunne wegen naar de openbaring dier wijsheid inrigten. De geestelijke christen zal gewillig zijne eigene gedachten laten varen om zich geheel aan de gedachten Gods te onderwerpen; hij zal nooit redeneren over de nuttigheid en voortreffelijkheid van deze of gene zaak, maar zich bepalen bij de vraag: is zij

eene opvolging der wijsheid Gods. - Tevens is deze verklaring van groot belang voor de ingeving der brieven. Paulus verklaart op stelligen toon, dat het "de geboden des Heeren" zijn, die hij mededeelt. Alles wat dus in verband staat met de orde in de Gemeente is door den Heiligen Geest gegeven naar den wil van God en niemand heeft het regt zich er van af te maken door te zeggen: dat was voor dien tijd. Indien men ons eene nadere openbaring des Geestes kan aantoonen, waarin deze wordt terug getrokken, zoo zullen wij ons daarnaar rigten, tot zoolang echter blijven wij bij het hier geopenbaarde en houden ons aan het woord: "Laat alle dingen eerlijk en met orde geschieden!" niet met de menschelijke maar met de goddelijke orde.

HOOFDSTUK XV.

Behalve de verschillende verkeerdheden, die er te Korinthe waren, was het den Satan ook gelukt eene groote dwaling in hun midden ingang te doen vinden, namelijk de loochening van de opstanding der dooden. Oogenschijnlijk was dit slechts een gering verschil, daar het de vraag betrof of het ligchaam, dat tot stof wederkeerde, zou opgewekt worden. Doch door deze dwaling werd de grondslag des christendoms aangetast, want indien er geene opstanding der dooden bestaat, dan is ook Christus niet opgewekt, en indien Christus niet opgewekt is, dan zijn onze zonden niet weggenomen en dan is het evangelie eene fabel. En nu de apostel dit onderwerp gaat behandelen, doet hij vooraf opmerken, dat hetgeen hij zou uitleggen den Korinthiërs reeds bekend was, dat het hetzelfde evangelie was hetwelk hij hun te voren verkondigd had, hetwelk zij hadden aangenomen, in hetwelk zij stonden en door hetwelk zij zalig waren gemaakt, tenzij hun geloof ijdel en te vergeefs ware (vs. 1, 2). Hij noemt de leer van de opstanding der dooden *het evangelie*, omdat die leer het allervoornaamste bestanddeel van het evangelie uitmaakte en ten allen tijde door de apostelen op den voorgrond was gesteld. Indien toch Christus niet is opgewekt, wat voor zekerheid hebben wij dan dat Hij onze zonden heeft weggenomen, want Hij is voor onze zonden gestorven naar de Schriften en is begraven (vs. 3). Is Hij in het graf gebleven, dan heeft de dood Hem in zijne heerschappij gehouden, en daar de dood de bezoldiging der zonde is, zou dit alleen bewijzen dat Hij wel voor zichzelf, maar niet voor ons betaald heeft, en dus zouden wij nog beladen zijn met onze zonden. En indien dit waar was dan hadden zij te vergeefs geloofd. Door het herinneren aan deze waarheden had hij een vast fundament gekozen voor zijne bewijsvoering; het behoud der Korinthiërs en van ons hangt af van het feit der opstanding, want indien de dooden niet opstaan, zoo is ook Christus niet opgestaan, daar Hij wel degelijk gestorven is.

Het eerste wat Paulus daarom doet is het feit der opstanding van Christus buiten allen twijfel te stellen door de onwraakbaarste getuigen, zoowel als door zijne eigene getuigenis, want ook hij had den Heer gezien. Deze was van Cefas, daarna van de twaalven gezien, daarna van meer dan vijfhonderd broeders op eenmaal, (vs. 5, 6) hoogstwaarschijnlijk in Galilea waar de Heer hen bescheiden had, - van welke het meerendeel nog leefde om getuigenis van dit feit te kunnen afleggen. Voorwaar een gewichtig bewijs voor Jezus' opstanding! Nog zoo langen tijd daarna waren zoovele levende getuigen van dit heerlijke feit aanwezig, en men moet dus bij de loochening van Jezus' opstanding, deze allen of voor bedriegers of voor dweepers verklaren. Daarna is Hij gezien van Jakobus, daarna van al de apostelen - de eerste maal was Thomas afwezig, de tweede maal niet (vs. 7). "En ten laatste van allen is hij ook van mij, als van een ontijdig geborene, gezien" (vs.8). Paulus had in een gezigt op den weg naar Damascus Jezus in den hemel gezien. Eerst later, wanneer de Israëlieten zich bekeerd zullen hebben, zullen zij Hem zien, dien zij doorstoken hebben. Aan Paulus viel dus een voorregt te beurt, hetwelk eerst later door de anderen zal genoten worden, en daarom noemt hij zich een ontijdig geborene - een die vóór zijnen tijd komt. "Want ik ben de minste van de apostelen, die niet waardig ben een apostel genaamd te worden, daarom dat ik de Gemeente Gods

vervolgd heb" (vs. 9). Welk een ootmoed! Neen, Paulus had niet vergeten wie hij geweest was en wat hij gedaan had; hij durfde dit vrijmoedig en openlijk te belijden, maar hij deed het met een diep gevoel van smart en niet zoo als men zoo dikwijls hoort op eenen lossen en onverschilligen toon. Doch één ding vergat hij bij deze belijdenis niet - de genade Gods te prijzen die hem, den onwaardigsten, had aangenomen: "Doch door de genade Gods ben ik, dat ik ben; en zijne genade aan mij is niet ijdel geweest, maar ik heb overvloediger gearbeid dan zij allen; doch niet ik, maar de genade Gods, die met mij is" (vs. 10). Ziedaar de ware ootmoed! zij erkent niet alleen eigene schuld en ellende, maar tevens met vrijmoedigheid de door God geschonkene genade. Alleen het eerste zonder het tweede te belijden is een bewijs van hoogmoed, daar men alsdan nog niet gekomen is tot het 'loslaten van zichzelf en het zich op genade overgeven in de handen Gods. Het kan nooit een bewijs van hoogmoed maar wel van nederigheid zijn, indien men roemt in de genade Gods.

De opstanding van Christus was dus een feit door eene lange rei van geloofwaardige getuigen gestaafd en wie ook het evangelie predikte, allen kwamen zij hierin overeen dat Christus opgestaan was (vs. 11). "Indien het nu echter waar is dat Christus is opgestaan, hoe zeggen dan sommigen onder u, dat er geene opstanding der dooden is?" is de natuurlijke vraag van Paulus; want indien er geene opstanding der dooden is, dan is ook Christus niet opgestaan. Indien gij het eene gelooft, dan moet gij ook het andere gelooven, want het een is het gevolg van het andere, of sluit het andere buiten. Indien echter Christus niet is opgestaan, dan is onze prediking ijdel en ijdel is uw geloof, en dan zijn wij valsche getuigen Gods, want wij hebben van God - naar den wil van God - getuigd, dat Hij Christus uit de dooden heeft opgewekt, en dit is eene leugen zoo de dooden niet opgewekt worden. Ja wat nog meer is, indien Christus niet opgewekt is dan zijt gij nog in uwe zonden, daar God Hem dan niet heeft aangenomen en geregtvaardigd van de zonden, en dan zijn ook degenen die in Jezus ontslapen zijn verloren. En wat de levenden betreft, die op Christus hopen, die zijn dan de ellendigste van alle menschen, daar zij door hun geloof niet alleen zich van de wereld afscheiden, maar ook door haar vervolgd worden - en dat voor niets! Neen! dan is het beter te eten en te drinken en vrolijk te zijn, want morgen sterven wij. (vs. 12-19) Doch Gode zij dank! de opstanding van Christus en dus de opstanding der dooden is geene fabel, maar een feit - een feit van de heerlijkste gevolgen, hetwelk ons doet deelen in al de zegeningen des hemels, der eeuwige zaligheid bij God en bij Christus.

Doch de Heilige Geest verkondigt ons hier niet alleen eene leer over de opstanding der dooden, maar Hij past deze waarheid op ons toe. Christus is door de magt Gods *uit* de dooden opgewekt, nadat Hij in onze plaats den dood had ondergaan. Door deze opstanding heeft God in Christus voor den mensch de verlossing van de magt des satans en des doods aangebragt. Met de zonden beladen is Hij gestorven en heeft dus de bezoldiging der zonde ontvangen, met de zonden daalde Hij in het graf ter neer doch zonder zonde stond Hij ten derden dage op als overwinnaar over zonde en duivel. De dood kon Hem niet houden en nu is Hij de eersteling geworden dergenen, die ontslapen zijn. Zij wachten op de uitoefening der goddelijke magt, die hen uit hunne graven zal te voorschijn roepen, Christus neemt eene bijzondere plaats in; Hij is de eersteling en heeft het leven in zichzelf. Dit leven is het onze en daarom hebben wij deel aan zijne opstanding, en zullen even als Hij uit de dooden opstaan. Indien Hij de overwinning niet behaald had, dan zouden wij altijd in de gevangenis gebleven zijn, doch nu wij zijn leven en zijnen Geest ontvangen hebben, en Hij de eersteling is dergenen die ontslapen zijn, zijn wij verzekerd, dat wij deel zullen hebben aan alles wat Hij bezit, en eenmaal ook naar het ligchaam aan Hem zullen gelijk zijn.

Deze opstanding nu is niet alleen eene opstanding der dooden, maar de door den Geest levend gemaakten zullen als de voorwerpen der goddelijke gunst uit hunne graven opstaan; de eersteling Christus, daarna die van Christus zijn, in zijne toekomst (vs. 23). Wij zullen met Christus vereenigd zijn in de opstanding; wij zullen niet alleen den dood verlaten, maar gelijk

Hij de dooden. Zonder twijfel zal God alle menschen uit het graf doen opstaan en dat door de magt zijns Zoons, maar de opstanding der goddeloozen zal geene overwinning over den dood zijn; zij zal integendeel een tweede dood zijn, waaruit men onmogelijk meer zal kunnen verlost worden. De eene is de opstanding des levens of de eerste opstanding, de andere de opstanding des doods (Openb. 20). Over het algemeen wil men de opstanding der regtvaardigen en der onregtvaardigen te gelijk laten plaats vinden, hetgeen èn door deze plaats èn door vele anderen bestreden wordt. Een iegelijk zal in zijne orde opstaan. Ten eerste Christus, ten tweede die van Christus zijn in zijne toekomst - dit zijn dus de regtvaardigen - ten derde de overigen der dooden, die na de duizend jaren voor den grooten witten troon zullen staan, om geoordeeld te worden. De eerste opstanding heeft dus vóór en de tweede na de duizend jaren plaats.

Deze opstanding nu moet door eenen mensch zijn. "Want dewijl de dood door een mensch is, zoo is ook de opstanding der dooden door een mensch" (vs. 21). De mensch had gezondigd en God onteerd, en God kon alleen voldaan worden, wanneer Hij door den mensch weder verheerlijkt werd. Niemand van Adams nakomelingen was hiertoe in staat, en daarom gaf Hij zijnen eenigen Zoon opdat Hij mensch zou worden, niet een nakomeling van Adam, maar een rein en heilig mensch. Deze kon, nadat Hij God volkomen verheerlijkt had, zichzelf Gode opofferen tot een zondoffer voor den mensch. Aan het kruis bragt Hij, de mensch Jezus Christus, het offer voor den mensch, hetwelk God naar zijne gerechtigheid eischte, opdat de mensch met Hem zou kunnen verzoend worden. Hij stierf als mensch voor den mensch en Hij stond als mensch op voor den mensch. Door deze opstanding nu ontvlugten wij den toestand, in welken de zonde en hare gevolgen ons konden bereiken; en de zonde kan in den toestand waarin wij nu zijn haren noodlottigen invloed niet meer uitoefenen; wij zijn voor altijd buiten de grenzen harer heerschappij. De zonde, de magt des duivels blijven voor altijd buiten deze nieuwe schepping in welke wij gebragt zijn, en die de vrucht van de maat Gods is. Christus is de tweede mensch en met Hem zijn wij ééne plant zoowel in zijnen dood als in zijne opstanding. Hierdoor komen wij tot eene diepere kennis van vs. 22: "want gelijk zij allen in Adam sterven, alzoo zullen zij ook in Christus allen levend gemaakt worden." Er worden ons hier twee hoofden van een geslacht voorgesteld - Adam en Christus. Het geslacht uit het hoofd voortgekomen is afhankelijk van dat hoofd. Adam bragt den dood te midden zijner afstammelingen, en daarom is de dood het beginsel hetwelk den eersten Adam kenmerkt. Christus, in wien het leven is, brengt het leven te midden der zijnen, deelt hun het leven mede; het leven is dus het beginsel hetwelk den tweeden Adam kenmerkt. En dit leven is de magt der opstanding zonder welke Christus het leven niet aan de zijnen had kunnen mededeelen - het tarwegraan was volmaakt in zichzelf, maar zonder in de aarde te vallen, zou het alleen gebleven zijn; - maar Hij is gestorven voor hunne zonden, en nu deelt Hij hun het leven mede, hun al hunne zonden vergeven hebbende.

Allen, die van Christus zijn, zullen dus opstaan en deel hebben aan de opstanding *uit* de dooden. Paulus treedt hier in geene bijzonderheden, maar geeft slechts eene algemeene schets van hetgeen er gebeuren zal. Hij is aan het bewijzen van de opstanding, en daarom spreekt hij slechts zeer kort over deze dingen, en in zooverre het met zijn onderwerp in verband staat. Wanneer dus, die van Christus zijn, in zijne toekomst zijn opgewekt, dan zal het einde zijn, doch niet voor dat Hij als Koning duizend jaren zal geheerscht hebben. Er is dus tusschen de opstanding der regtvaardigen en het einde, wanneer de goddeloozen ten oordeel zullen opgewekt worden, een tijdsverloop van minstens duizend jaren. Gedurende dat tijdvak zal Christus als Koning op aarde heerschen, tot dat Hij al de vijanden onder zijne voeten zal gelegd hebben (vs. 25). Allen zullen Hem onderworpen worden, hetzij door vrijwillige aanneming zijner heerschappij; hetzij door zijn oordeel. "De laatste vijand die te niet gedaan wordt, is de dood" (vs 26). Daar Hij den dood overwonnen heeft, zoo zal Hij door zijn magtwoord alle dooden doen opstaan en hen aan de heerschappij des doods ontrukken; om

hen daarna het oordeel hunner ongehoorzaamheid aan Hem en hunner verwerping van Hem te doen ondergaan, hetwelk bestaan zal in het werpen in den poel des vuurs. Nadat dus alle ontslapene heiligen deel ontvangen hebben aan de opstanding uit de dooden, zal Jezus duizend jaren als Koning op aarde heerschen om zijne vijanden te onderwerpen, aan het einde van welke heerschappij Hij ook den laatsten vijand, den dood, zal te niet doen, en daarna zal het einde zijn, wanneer hij het koninkrijk aan God en den Vader zal overgegeven hebben. God heeft hem alle dingen onderworpen; "doch wanneer Hij zegt, dat alle dingen onderworpen zijn, zoo is het duidelijk, dat Hij uitgenomen wordt, die hem alle dingen onderworpen heeft. En wanneer hem alle dingen zullen onderworpen zijn, dan zal ook de Zoon zelf onderworpen worden dien, die hem alle dingen onderworpen heeft, opdat God zij alles in allen" (vs. 27, 28).

Bij de beschouwing van deze plaats merke men op dat, wanneer hier gezegd wordt, dat ook de Zoon zelf zal onderworpen worden aan God, zulks niet van zijne natuur gezegd wordt, maar met betrekking tot de heerschappij over alle dingen. Deze zal Hij, nadat Hij alle dingen aan zijne voeten heeft onderworpen en alle heerschappij, en alle magt en kracht zal te niet gedaan hebben, aan God overgeven, daar God het hoofd van alles moet zijn. Dan zal Jezus, als Zoon, als mensch onderworpen zijn, en dat dit geene willekeurige verklaring is, bewijst ons Ps. 8 waaruit Paulus in vs. 27 eenige woorden aanhaalt. De hoofdinhoud van dien Psalm is de onderwerping van alle dingen aan den mensch. God heeft daarvan niets uitgezonderd, (Hebr. 2) dan alleen zijne eigene onderwerping. Wanneer die onderwerping zal volbragt zijn geeft Christus de geheele heerschappij aan God over, en wordt Hij zelf als Zoon onderworpen. Hij houdt nooit op één met den Vader te zijn, evenmin als zulks het geval was toen Hij in vernedering op deze aarde wandelde; maar zijne heerschappij zal alsdan ophouden, en Hij zal zijne plaats eeuwiglijk als mensch innemen, als hoofd van het geheele huisgezin der verlostten, hoewel Hij tevens blijft - God te prijzen in der eeuwigheid, één met den Vader.

Nadat Paulus nu van vers 20-28 in eenen tusschenzin de gedachten Gods met betrekking tot de opstanding had medegedeeld - gedachten, die de opstanding der geloovigen aan die van Christus verbinden en hen hetzelfde deel met Hem verkondigen, die ons de regering van Christus doen aanschouwen, eindigende in de onderwerping van alle dingen eerst aan Hem en daarna door zijne eigene onderwerping aan den Vader, die ons Christus voorstellen als de tweede mensch, de laatste Adam, tot in eeuwigheid het hoofd van zijn geslacht - vat de apostel den draad zijner bewijsvoering in vs. 29 weder op, die hij vervolgt tot vers 34, waar hij de wijze der opstanding gaat behandelen. En wanneer men vers 20-28 als eenen tusschenzin beschouwt dan is de verklaring van vers 29-34 volstrekt niet moeilijk. De apostel had in vs. 18 gezegd, dat indien de dooden niet opstonden, zij die in Christus ontslapen waren, verloren zouden zijn, en dat de levenden de ellendigste van alle menschen waren; in vers 29 nu komt hij op deze punten terug, en spreekt over degenen, die voor de dooden gedoopt worden in verband met de ontkenning van de opstanding der dooden. Wat - zegt hij met nog meerderen nadruk dan in vers 16 - wat zullen zij doen die voor de dooden gedoopt worden, zoo de dooden niet opgewekt worden? En vervolgens toont hij aan hoe hij de ellendigste van alle menschen is, zoo de dooden niet opgewekt worden, want ieder oogenblik was hij, menschelijk gesproken, in gevaar van te sterven. Voor de dooden gedoopt worden wil dus zeggen: christen worden met het oog op hen, die in Christus ontslapen, en bijzonder met het oog op hen, die voor zijnen naam ter dood gebracht waren; of met andere woorden even als in de gelederen van een leger voor de gesneuvelde soldaten telkens weder nieuwe in de plaats komen, zoo kwamen ook de nieuw bekeerden als het ware in de plaats der gestorvenen of gedooden en lieten zich met het oog op hen doopen; dit zou eene dwaasheid geweest zijn indien de dooden niet opstaan ¹⁸.

---

¹⁸ Het woord door "voor" vertaald in den zin "voor de dooden" wordt in dezen en in andere brieven van Paulus gewoonlijk gebruikt voor: "met het oog op", of "in betrekking tot."

Even zoo dwaas zou het geweest zijn, dat hij zich iederen dag in levensgevaar bevond en als het ware stierf, indien de dooden niet opgewekt worden. En bij den roem dien hij had in Christus Jezus den Heer, was hij voor zijnen naam elken dag in gevaar van zijn leven en dit was voornamelijk te Efeze geweest, waar de woede der menschen zulk eene hoogte had bereikt, dat zij als wilde dieren met hem gevochten hadden. (zie 2 Kor. 1: 8-9; 4: 8-12). Dat het vechten tegen de beesten hier niet letterlijk maar figuurlijk moet opgevat worden is, dunkt ons, duidelijk, vooral daar deze spreekwijze meer gebruikelijk is (zie 2 Tim. 4 : 17).

Bij deze gansche redenering over de opstanding spreekt Paulus niet over de onsterfelijkheid der ziel, hoewel deze in de opstanding begrepen is, maar over de opstanding van den mensch. De mensch bestaat uit ziel en ligchaam, hij moet rekenschap afleggen van de dingen, die hij in het ligchaam gedaan heeft, en dit zal hij doen wanneer bij opstaat. Bij zijnen dood wordt de ziel van het ligchaam gescheiden, hetzij hij gelukkig of ongelukkig is; het oordeel Gods wordt dan nog niet uitgeoefend en de geloovige nog niet met heerlijkheid bekleed. Zoodra men dus de opstanding loochent, dan ontkent men de ware betrekkingen van God tot den mensch, en men maakt van den dood het einde des menschen. Wel zou dit in overeenstemming zijn met den wil des menschen, doch wee hem! die het denkt, hij zal op eene ontzettende wijze bedrogen uitkomen. Daarom zegt Paulus: "Dwaalt niet. Kwade zamensprekingen bederven goede zeden. Wordt nuchteren in gerechtigheid en zondigt niet; want sommigen kennen God niet; ik zeg het u tot schaamte." (vs 33, 34) Paulus houdt de zedeloosheid als de bron van de loochening der opstanding, en dit is zeer duidelijk, want zoo er geene opstanding is: laat ons eten en drinken en vrolijk zijn, want morgen sterven wij.

Doch de nieuwsgierige geest des menschen vraagde: "Hoe worden de dooden opgewekt? en met hoedanig een ligchaam komen zij?" (vs. 35). De apostel beantwoordt deze nieuwsgierige vragen niet; hij verwijt in tegendeel den mensch die dit vraagt zijne dwaasheid, daar hij dagelijks in de natuur deze dingen kan aanschouwen. De zaadkorrel toch, die in de aarde geworpen wordt, moet eerst sterven en alsdan komt de halm te voorschijn naar den wil des Scheppers, een iegelijk graan heeft zijn eigen ligchaam (vs. 36-38). En dit is niet alleen een zinnebeeld der opstanding, maar verklaart ook tevens hare natuur en mogelijkheid, daar bij den dood des ligchaams niets meer dan de kiem behoeft over te blijven om er het nieuwe ligchaam uit te voorschijn te doen komen. Het opstandingsligchaam nu, eene vrucht van de magt Gods, zal naar den vrijen wil zijn van Hem, die het tot eene heerlijke woning voor de ziel geeft; evenwel zal het altijd een waarachtig menschelijk ligchaam blijven. Het zal een ligchaam zijn geheel geschikt voor deszelfs bewoner. Er zijn verschillende soorten van lichamen, er zijn hemelsche en aardsche lichamen, de heerlijkheid der zon en der maan is verschillend, en de eene ster verschilt in heerlijkheid met de andere ster (vs. 39-41). Dat hier geene spraak is van trappen of graden in de hemelsche heerlijkheid is duidelijk uit 1 Joh. 3 : 2. Wij zullen Hem gelijk wezen, want wij zullen Hem zien gelijk Hij is. Indien wij allen ook naar het ligchaam Hem gelijk zijn, dan zijn wij ook onderling gelijk en kan er dus geen spraak zijn van graden in *onze* heerlijkheid. Wij zeggen *onze* heerlijkheid, want het is de Gemeente, de vervulling van Hem, die alles in allen vervult, die aan Hem volkomen zal gelijk zijn. Wij behooren tot den hemel en zullen eene hemelsche heerlijkheid deelachtig zijn. Doch er is ook eene aardsche heerlijkheid, daar zullen aardsche lichamen zijn. Degenen, die deze lichamen ontvangen, zullen evenwel volkomen gelukkig zijn, omdat hun ligchaam overeenkomt met den bewoner. Zij, die vóór het duizend-jarig rijk zullen opstaan om aan de heerlijke regering van Christus op deze aarde deel te nemen, zullen in tegenoverstelling van de Gemeente, die den hemel bewoont, en daarom een hemelsch ligchaam heeft, met aardsche lichamen opgewekt worden - een hemelsch ligchaam zou voor hen niet passend zijn.

Doch, hetgeen ons hier medegedeeld wordt is niet alleen het feit der opstanding zelf, maar het karakter dier opstanding. "Het wordt gezaaid in verderfelijkheid, het wordt opgewekt in onverderfelijkheid; het wordt gezaaid in oneer, het wordt opgewekt in heerlijkheid; het wordt

gezaaid in zwakheid, het wordt opgewekt in kracht." (vs. 42, 43). Alles wat aan de zonde, aan het stoffelijke en aardse herinnert zal bij onze opstanding volkomen verdwenen zijn. Het verderfelijke ligchaam mag vrij ontzield en in de aarde begraven worden om geheel tot stof te verteren, bij de opstanding uit de dooden 'zal het in heerlijkheid en eere te voorschijn komen, zonder eenig blijk van zijnen vroegeren nederigen toestand; want een natuurlijk ligchaam wordt er gezaaid, een geestelijk ligchaam wordt er opgewekt.

En vraagt men nu naar de oorzaak van de mogelijkheid dier plotselinge en heerlijke verandering, dan antwoordt Paulus: "Alzoo is er ook geschreven: De eerste mensch, Adam, is geworden tot eene levende ziel; de laatste Adam tot eenen levendmakenden geest." (vs. 45). Zie hier het groote verschil tusschen Adam en Christus, en tusschen hen die met Christus ééne plant geworden zijn en hen, die nog steeds in den toestand des eersten Adams verkeeren. Het ligchaam van den eersten Adam was een natuurlijk ligchaam van dezelfde stof gemaakt als dat van alle dieren, zijn leven was eene levende ziel. God had, nadat Hij Adam uit het stof der aarde had geformeerd, hem den adem des levens in zijne neusgaten geblazen, en daardoor was hij in verbinding met God gekomen, of zooals dezelfde apostel dit op den Areopagus te Athene uitdrukte, wij zijn van Gods geslacht. Zijn gedrag had hieraan moeten beantwoorden, en God had zich zelven aan hem geopenbaard om hem zedelijk in denzelfden toestand te houden als waarin hij door dien adem des levens gekomen was. Doch niettegenstaande hij vrij van den dood was, omdat God hem den adem des levens had ingeblazen, zoo bleef hij evenwel eene levende ziel en kon nimmer een levendmakende geest worden zijn, omdat hij het leven niet bezat als zijn eigendom, als uit hemzelven ontspringende, maar als van God gekomen zijnde, die het door zijne magt moest onderhouden. De voorwaarde nu van een voortdurend leven in dezen toestand was onbepaalde gehoorzaamheid aan de geboden Gods, en zoodra deze ophield dan was te gelijkertijd de gemeenschap met God verstoord en de dood stond met al zijne verschrikking voor de deur. "Ten dage als gij daarvan eet zult gij den dood sterven." Adam heeft gegeten, is buiten de gemeenschap Gods geraakt en is den dood gestorven, want daar hij slechts eene levende ziel en geen levendmakende geest was, zoo kon hij zelf het leven niet onderhouden of zich een nieuw leven geven. Wij allen nu zijn na zijnen val uit hem geboren en hebben dus den toestand, waarin hij gekomen is, met zijne gevolgen van hem geërfd. En daarom, wilde God ons met zich in verbinding brengen, dan moest Hij ons eenen van den hemel zenden, die eenen levendmakenden geest bezat, opdat hij ons het leven zou kunnen mededeelen. De laatste Adam nu, lezen wij hier, is geworden tot eenen levendmakenden geest; en dit verklaart ons op het uitdrukkelijkst, dat Christus niet alleen het leven eener levende ziel, maar het leven in zichzelf bezat en dat Hij daarom kon levend maken, wien Hij wilde; en dit is van zooveel te grooter gewigt daar Hij waarachtig als mensch op aarde was. Het is hier niet alleen dat God levend maakt, wien Hij wil, maar de laatste Adam, Christus, het Hoofd van het nieuwe geslacht, heeft deze magt in zichzelf; en daarom is er geschreven: "Hij heeft den Zoon gegeven het leven te hebben in zichzelf." En van ons wordt er gezegd: "God heeft ons het eeuwige leven gegeven, en dit leven is *in zijnen Zoon*; die den Zoon heeft, die heeft het leven, en die den Zoon van God niet heeft, die heeft het leven niet" (1 Joh. 5: 11, 12).

Doch dit is niet alles wat ons hier wordt voorgesteld. Paulus zegt verder: "De eerste mensch is uit de aarde aardsch"; hij heeft zijn oorsprong uit de aarde, en dat niet ná maar voor zijnen val. God maakte hem uit het stof der aarde en omdat hij gevallen is, moet hij ook weder tot stof wederkeeren. De tweede Adam echter, hoewel Hij even zoo waarachtig mensch is als Adam, is de Heer uit den hemel. En wij, als behoorende tot den eersten Adam, zijn uit de aarde aardsch, doch zoodra wij het leven des tweeden deelachtig zijn, dan hebben wij deel aan de heerlijkheid, die Hij als mensch bezit, wij zijn dan aan Hem gelijk; want, zegt Paulus: "Hoedanig de aardse is, zoo zijn ook de aardschen; en hoedanig de hemelsche is, zoo zijn ook de hemelschen" (vs. 48). Voor dat dit echter kon plaats hebben, moest Christus eerst alle

gerechtigheid vervuld, eene verzoening voor de zonden aangebragt, den dood overwonnen en de magt des satans verbroken hebben. Hij moest een einde maken aan den toestand des eersten Adams, opdat hij daarna als de tweede en laatste Adam, als de levendmakende Geest, het Hoofd van een nieuw geestelijk geslacht kon worden, hetwelk, met Hem volkomen vereenigd, in al de voorregten deelt, die tot den toestand voor God behooren, waarin Hij gekomen is naar de kracht des levens waardoor Hij hen heeft levend gemaakt. Aldus vereenigd met den tweeden Adam, en door zijnen Geest levend gemaakt, zijn wij in eenen toestand gebragt, die ons niet alleen gescheiden heeft van den treurigen en ellendigen toestand des zondaars, maar die tevens hemelsbreed verschilt van den toestand waarin Adam vóór den val was, daar wij het leven, dat van eeuwigheid bestond en tot alle eeuwigheid bestaan zal, deelachtig zijn en met den Heer uit den Hemel volkomen één zijn geworden. Het gevolg nu van deze heerlijke verlossing is: "dat gelijk wij het beeld des aardschen gedragen hebben wij alzoo ook het beeld des hemelschen zullen dragen" (vs. 49). Nu reeds naar den geest aan den Heer uit den hemel gelijkvormig zijnde, zal eenmaal het oogenblik komen, dat dit aardsche omhulsel zal weggenomen worden en wij een ligchaam zullen ontvangen gelijk aan het heerlijke opstandingslichaam van Hem, die als onze Verlosser en Bruidegom reeds zijne plaats ter rechterhand Gods heeft ingenomen om ons daar in het huis zijns Vaders plaats te bereiden, opdat wij niet alleen aan zijn leven, maar ook aan zijne heerlijkheid deel zouden hebben. Vleesch en bloed toch kunnen het koninkrijk Gods niet beërven, en de verderfelijke beërft de onverderfelijke niet (vs. 50). Het is onmogelijk, dat wij met dit stoffelijk, verderfelijk, aardsch ligchaam de heerlijkheid des hemels kunnen aanschouwen en verdragen, en daarom is het noodig dat ons ligchaam veranderd en gelijkvormig gemaakt worde aan dat van onzen Bruidegom, alvorens wij de poorten des hemels binnengaan. En het is de Geest van God en van Christus, die in ons wonende ons de zekerheid dezer heerlijke verandering waarborgt.

Al de heerlijke waarheden, die ons in dit onschatbare hoofdstuk zijn medegedeeld, worden nu bekroond door eene nieuwe openbaring omtrent de wijze waarop *al* de heiligen, zoowel de nog levenden als de reeds gestorvenen, aan deze gelijkvormigheid aan den verheerlijkten Christus zullen deel verkrijgen - eene openbaring, die tot op dat oogenblik voor de Korinthiërs nog eene verborgenheid was geweest, en die, hoewel nu volkomen klaar geopenbaard, echter voor het geloof van vele christenen nog verborgen is. De verborgenheid nu is deze: "Wij zullen niet allen ontslapen, maar wij zullen allen veranderd worden, in een punt des tijds, in een oogenblik, met de laatste bazuin; want de bazuin zal slaan, en de dooden zullen onverderfelijk opgewekt worden, en wij zullen veranderd worden." (vs. 51-52). Welk een heerlijk en majestueus tooneel wordt ons hier voor de oogen geschilderd! In een punt des tijds, in een oogenblik zal de bazuin geblazen worden en zullen de heiligen uit hunne graven verrijzen, niet meer bekleed met een sterfelijk en verderfelijk ligchaam, maar niet een ligchaam blinkende door de heerlijkheid des hemels, gelijkvormig aan dat van den Overwinnaar over dood en graf; - en op denzelfden oogenblik zullen de nog levende heiligen, waar zij zich ook bevinden mogen, als in een oogwenk veranderd worden, het sterfelijke ligchaam doet de onsterfelijke aan, het verderfelijke de onverderfelijke, het omhulsel der aarde uit stof geformeerd wordt op eens veranderd in een bekleedset des hemels, volkomen geschikt om daarmede God en Christus te aanschouwen en in zijne tegenwoordigheid te wandelen. En wanneer dan die opgewekte en veranderde heiligen, die volmaakt aan elkaar gelijken, zullen te zamen gebragt zijn, dan zullen zij in denzelfden oogenblik van de aarde verrijzen om in de lucht hunnen Bruidegom en Vriend te ontmoeten, die, om hen met zich te vereenigen, de plaats aan de rechterhand zijns Vaders verliet en hen dan onder het gejuich en gejubel der engelen inleidt in zijne hemelsche woning, om daar met hen tot in eeuwigheid in het ongestoorde genot eener zalige vrijheid, eener volmaakte liefde en eener volkomene vreugde te deelen. (1 Thess. 4)

Ziedaar de heerlijke verborgenheid, die Paulus den Korinthiërs mededeelt, en waardoor hij hunne harten voorzeker met eene zalige vreugde zal vervuld hebben. Hij zelf leefde in het voortdurend verlangen naar de komst van dien oogenblik. "Wij zullen veranderd worden," zegt hij, en daarmede drukt hij zijne verwachting uit, dat ook hij en de gemeente te Korinthe zou behooren tot hen, die op dat tijdstip nog op deze aarde aanwezig zijnde niet zouden sterven, maar eenvoudig de sterfelijkheid zouden afleggen en de onsterfelijkheid zouden aandoen. En hoewel deze verwachting niet in vervulling is getreden, maar Paulus en de korinthische gemeente zullen behooren tot degenen, die door het bazuingeschal uit hunne graven zullen opgewekt worden, zoo blijkt er ons evenwel uit, dat hij geene enkele gebeurtenis, ja zelfs geen tijdruimte plaatste tusschen den oogenblik waarop hij sprak en dien waarop Jezus kon komen. Het was mogelijk, dat de Heer nog dien dag verscheen, het was ook mogelijk, dat Hij nog eeuwen vertoefde. En indien het toen reeds waar was, dat Jezus dagelijks kon komen, dan is het nu nog meer waar, daar wij voorzeker reeds veel nader gekomen zijn aan het door God bepaalde tijdstip onzer verandering, en daarom, willen wij Hem welbehagelijk zijn, dan is het noodzakelijk, dat wij, Hem verwachtende, ieder oogenblik gereed staan Hem te ontmoeten en tot Hem te gaan.

"Wanneer nu," zoo gaat Paulus verder voort, "dit verderfelijke zal onverderfelijkheid aangedaan hebben, en dit sterfelijke zal onsterfelijkheid aangedaan hebben, alsdan zal het woord geschieden, wat geschreven is: De dood is verslonden tot overwinning." (vs. 54). Voor den christen is de dood geheel en al overwonnen, hij is in zijn zedelijk karakter vernietigd. De geloovige bezit in den opgestanen Christus een leven, hetwelk hem boven den dood verheft, misschien niet physisch, wat zijn ligchaam aangaat, maar zeker moreel. De dood als de vrucht der zonde en des oordeels heeft al zijne magt over de ziel verloren; hij is zoo volkomen overwonnen dat er zelfs velen zullen zijn, die niet sterven. Alle christenen bezitten Christus als hun leven. Indien Hij afwezig is en indien Hij niet terugkomt - en dit zal het geval zijn zoo lang Hij zit ter rechterhand zijns Vaders, en zoo lang ons leven met Hem in God verborgen is - dan sterven wij ligchamelijk; dat wil zeggen, dan wordt de ziel van het ligchaam gescheiden. Doch wanneer Hij terugkomt en den troon zijns Vaders verlaten heeft om de zijnen tot zich te nemen, voordat Hij de oordeelen over de wereld laat komen, dan zal Hij zijne magt over hen uitoefenen, en de dood is buiten staat eenigen wederstand te bieden; al degenen die leven, zullen zonder te sterven den hemel binnengaan. Voorzeker de schepping van den mensch uit het stof der aarde was een heerlijk bewijs der almacht Gods, maar heerlijker proef van die almachtige kracht is de opstanding van den tot stof weêrgekeerden mensch. Doch boven dit alles staat de verandering der levende heiligen bij de komst van Jezus, daar zij ons op eene schitterende wijze toont hoe volkomen Christus over den dood heeft gezegevierd en hoe volkomen Hij zelfs de laatste sporen der zonde heeft uitgewischt. Ja, Hij bragt door zijne genade den ellendigen, schuldigen, vijandigen mensch tot de hoogste trap der eer, daar Hij aan hem de gansche kracht zijner goddelijke almacht uitoefent. En deze volkomene verlossing, hoewel wij ze nog altijd verwachten, kunnen wij reeds nu aanschouwen in de heerlijkheid van Christus, want Hij heeft zichzelf ter rechterhand Gods geplaatst, nadat Hij tot den toestand des menschen in den dood voor de zonde was afgedaald. Welk eene heerlijke verlossing is er niet te weeg gebragt door de opstanding van Christus, welke ons, - de zonde geheel uitgewischt, de goddelijke gerechtigheid vervuld en de magt des satans vernietigd zijnde - uit kracht van eene eeuwige verzoening, en uit kracht van een leven hetwelk den dood heeft vernietigd, in eene geheel nieuwe sfeer verplaatst, waar de zonde noch een harer gevolgen komen kan en waar de gunst Gods ons in heerlijkheid volmaakt en voor eeuwig zal beschijnen!

De aanhaling uit Jesaja: "De dood is verslonden tot overwinning," is zeer merkwaardig. Hier wordt ons door Paulus alleen het feit voorgesteld, dat de dood tot overwinning is verslonden; doch de vergelijking met Jesaja toont ons, dat dit niet aan het einde der wereld zal plaats

hebben, maar aan het einde van die periode, wanneer door de oprigting van het koninkrijk Gods in Sion het deksel onder hetwelk de heidenen in onwetendheid en duisternis verkeerd hebben zal weggenomen zijn. De geheele aarde zal in die periode verlicht zijn. De zekerheid nu dat de dood verslonden zal worden geeft ons een volkomen vertrouwen, hoewel de dood nog bestaat. De dood heeft zijn prikkel verloren, het graf zijne overwinning! Alles is door de triomferende genade veranderd! Evenwel heeft de dood ook nu, terwijl hij nog heerscht, voor hen die in Christus zijn, zijn eigenlijk karakter verloren; aangezien de dood voor den geloovige alleen bestaat in het verlaten van het sterfelijke. Niet langer is hij met schrik voor het oordeel Gods, of voor de magt des satans vervuld, daar Christus voor ons dat oordeel ondergaan en den satan overwonnen heeft. Doch niet alleen dat - Hij heeft ook de bron, de prikkel des doods - de zonde - weggenomen. Het was de wet die aan de zonde kracht gaf, omdat zij de gerechtigheid Gods aan het geweten voorstelde en daarom den dood nog zooveel te verschrikkelijker maakte. Doch Christus werd tot zonde gemaakt en droeg den vloek der wet, een vloek gemaakt zijnde voor hen, die onder de wet waren; en daarom heeft Hij ons volkomen van beiden verlost, omdat Hij God verheerlijkt heeft met betrekking tot de zonde en tot de wet in hare grootste uitgestrektheid, en ons tevens van de magt des doods bevrijd heeft, uit welken Hij zegevierend opstond. Het eenige wat de dood met ons doen kan, is ons uit het tooneel wegnemen, waar hij zijne magt uitoefent, om ons te brengen in de plaats waar hij geene magt meer bezit. En daarom in plaats van voor den dood te vreezen danken wij Hem, die ons in Jezus de overwinning heeft gegeven. Het groote, en heerlijke resultaat van alles is, dat wij met Jezus zijn, Hem gelijk zijn en Hem zien gelijk Hij is. En al wandelen wij dan ook nu nog te midden van het tooneel, waar de dood zijne magt kan uitoefenen en waar de Satan hem gebruiken kan om ons op onzen weg te doen stilstaan - al zijn de moeilijkheden onzer reis ook vele, al is ons pad ook bezaaid met doornen en distelen, al treffen wij overal de vijandelijkheden der booze geesten aan - ons hart is gelukkig en tevreden, wetende dat het einde zeker heerlijk en zalig zal zijn, en ons de vrucht zal doen plukken van al de raadslagen en van de gansche almacht Gods, die wij voor ons in Christus Jezus hebben aanschouwd, die het Hoofd en de openbaring is van de heerlijkheid, die wij met Hem voor eeuwig zullen genieten.

HOOFDSTUK XVI.

De praktische toestand der korinthische gemeente was derhalve geenszins prijzenswaard, daar er zoowel partijschappen als wereldschgezindheid en vleeschelijke lusten, zoowel ongeregeldheden bij het avondmaal als valsche leerstellingen in hun midden gevonden werden, en geen wonder dus dat het hart des apostels bezwaard over hen was, vooral daar hij hen met eene vaderlijke teederheid beminde. En hoewel zij altijd op den bodem der waarheid bleven staan en eene gemeente Gods uitmaakten, zoo had hij hen juist daarom met zooveel te meer ernst geschreven. En niettegenstaande zijn hart eenigszins door dit zijn schrijven verligt was geworden, daar hij vertrouwdde dat de Heer daarin met hem was geweest, zoo kon hij er evenwel nog niet toe komen hen te bezoeken; hoewel het zijn voornemen was geweest door Korinthe naar Macedonië, te reizen en hen dan ten tweeden maal te zien. Hij zegt hun niet, waarom hij op zijne reis naar Macedonië niet door Korinthe kwam, en hij spreekt met onzekerheid over zijn verblijf bij hen; zoo de Heer het hem zou toelaten wilde hij eenigen tijd bij hen blijven. De tweede brief zal ons al deze redenen verklaren; in hunnen tegenwoordigen toestand kon hij hen niet bezoeken. Doch niettegenstaande dit alles spreekt hij op eene zeer liefderijke wijze tot hen en geeft hun aanwijzingen in eenige dingen, die zij op den oogenblik doen moesten. Zij zouden eene kollekte houden voor de heiligen te Jeruzalem, gelijk zulks tusschen de apostelen was afgesproken, toen Paulus als erkend apostel der heidenen Jeruzalem verliet. Hij verzocht hen nu, dat zij dit niet in der haast zouden doen wanneer hij tot

hen kwam, maar dat zij elken eersten dag der week een ieder naar zijn vermogen iets daartoe zouden afzonderen; en alsdan zou hij eenige personen door de Korinthiërs zelven gekozen naar Jeruzalem zenden of indien het der moeite waardig was zelf met hen gaan (vs. 1-7). Niettegenstaande hunnen treurigen toestand wil de apostel toch van hunnen dienst gebruik maken en dit is waarlijk zeer vertroostend voor onze harten, daar het ons doet zien hoe hij hen altijd als christenen blijft beschouwen en behandelen.

Paulus nu dacht tot Pinksteren te Efeze te blijven, daar hem aldaar eene groote en krachtige deur geopend was en er vele tegenstanders waren (vs. 8, 9). Indien deze twee dingen met elkander vereenigd zijn, dan is het een reden om te blijven, want de geopende deur is een bewijs van de goedkeuring Gods, en de werkzaamheid der tegenstanders roept tot blijven om den wille des vijands. Eene geslotene deur is geheel iets anders als tegenstand; want indien de deur gesloten is dan luisteren de menschen niet, en God werkt niet om de aandacht te trekken. Indien God echter werkt dan is de tegenstand van den vijand slechts een reden om het werk niet op te geven. Het schijnt dat Paulus reeds veel te Efeze geleden had (hoofdst. 15: 32) en toch bleef hij zijn werk voortzetten. Het oproer door Demetrius begonnen, sloot de deur en deed hem die stad verlaten. (Hand. 19) en vs. 21 en 22 van dat hoofdstuk der Hand. geven ons het tijdstip aan, waarop hij dezen brief schreef.

In Hand. 19: 22 lezen wij dat Paulus Timotheüs naar Macedonië had gezonden; en in onzen brief veronderstelt hij dat hij tot Korinthe zou doorreizen. Indien hij kwam zoo vermaant hij den Korinthiërs hem te ontvangen gelijk zij Paulus ontvingen; bovenal zouden zij hem niet verachten, hetgeen voorzeker op zijne jongheid ziet (vs. 10, 11). Wat nu Apollos aanging, zoo had de apostel hem zeer gebeden, dat hij met de broeders tot hen zou komen; hij was aldaar reeds gezegend voor hen geweest en Paulus dacht dat hij dat nog zou zijn. Het was echter ganschelijk zijn wil niet om tot hen te komen; daar hij niet door zijne tegenwoordigheid een blijf wilde geven alsof hij Paulus wegblijven afkeurde en vooral omdat er te Korinthe sommigen waren, die zich ook naar zijnen naam noemden.

Nadat hij nu over Apollos heeft gesproken is zijn hart wederom heengetrokken tot zijne kinderen in het geloof, die hem, hoe groot hunne gebreken ook waren, toch steeds dierbaar waren. "Waakt, staat in het geloof, houdt u mannelijk, zijt sterk. Dat al uwe dingen in de liefde geschieden" (vs. 13, 14). Het was de vurige wensch des apostels dat zij in alles getrouw bevonden werden, en in elk dezer vermaningen drukt zich dit verlangen op eene even liefelijke als besliste wijze uit.

Drie leden der korinthische gemeente hadden den apostel verblijd en verkwikt door hunne persoonlijke deelneming en dienst. Het blijkt niet uit deze verzen dat zij zijn hart over de gemeente verblijd hadden of hem eenige getuigenis harer liefde voor hem hadden gegeven. Paulus hart was echter door hen verkwikt, en hij wil nu, dat de Korinthiërs hieraan zouden deelnemen, aangezien hij wel geloofde dat zij genoeg liefde voor hem hadden om vertroost te zijn, wijl hij het was. Hoewel hunne liefde voor dien tijd daaraan niet had gedacht, zoo spreekt hij evenwel zijn vertrouwen uit dat zij genoeg zouden hebben in de gedachte, dat hij verkwikt was geworden. Het is zeer treffend te zien hoe de liefde des apostels er op uit is om het christelijk gevoel in de Korinthiërs op te wekken door hen mede te deelen hoe die drie broeders der gemeente hem gediend hadden; en hoe hij zijne vreugde met de hunne wil verbinden, opdat daardoor weder eene vernieuwde gemeenschap zou ontstaan.

Wij vinden in dit hoofdstuk om zoo te zeggen, vier soorten van bediening. 1. De apostel, regtstreeks van den Heer en door den Heiligen Geest gezonden. 2. die met den apostel in zijn werk vereenigd waren, en volgens zijne begeerte handelden. 3. Een geheel onafhankelijk arbeider (Apollos) die gedeeltelijk door anderen onderwezen was, maar geheel handelde zooals hem dacht de wil des Heeren te zijn en naar de gaven, die hij ontvangen had. 4. Een die zich zelven ten dienste der heiligen stelde, zoowel als anderen die den apostel hielpen. Paulus vermaant de geloovigen zich aan de zoodanigen te onderwerpen en aan al degenen die in het

werk des Heeren bezig waren. Hij wilde ook dat zij degenen zouden erkennen, die zijn hart door hunnen dienst en door hunne overgave hadden vertroost. Zoodat het ons hier duidelijk wordt dat de Heer allen erkent, die op eenigerlei wijze Hem in anderen dienen naar de mate der hun verleende gave des Heiligen Geestes; en dit is voorzeker ten allen tijde, maar vooral in onze dagen van groot belang, omdat de dienst der christenen zoo weinig erkend wordt, indien er niet het stempel van eenig kerkelijk ambt op gedrukt is.

Het is zeer opmerkelijk dat deze brief, hoewel hij al de bijzonderheden van de inwendige inrigting en van het gedrag der leden eener gemeente in zich bevat, met geen enkel woord spreekt van ouderlingen en van andere aangestelde personen. Het is zeker waar dat deze over het algemeen bestonden; doch God heeft in zijn Woord gezorgd voor den wandel van eene gemeente in alle tijden, en heeft gelijk wij zagen, daarin de vermaning gegeven om allen te erkennen, die op eenigerlei wijze in zijn werk bezig zijn zonder daarom aangesteld te zijn. Het algemeene verval der kerk, noch de afwezigheid van zulke aangestelde personen, zal ooit diegenen, die het Woord willen gehoorzamen, kunnen verhinderen om het in alle dingen die noodig voor den christen zijn te volgen. De Heer zal ons ten allen tijde, ook te midden van allen strijd, van twist en scheiding, blijven geven, wat wij tot onze opbouwning noodig hebben, zoo wij ons slechts in eenvoudigheid aan zijn Woord houden en dat met eenen kinderlijken zin volgen.

Hoe groot de wanorde ook in de gemeente mogt zijn, toch erkent de apostel de leden der gemeente als ware christenen; en hij wil dat zij ook elkander door den kus der liefde zouden erkennen, de algemeene uitdrukking der broederlijke toegenegenheid. Dit was zelfs zoo waar, dat bij een plegtig anathema uitspreekt over al degenen, die den Heer Jezus niet liefhadden. Indien er de zoodanigen mogten zijn, dan wilde hij ze niet erkennen. Doch wel verre van dit te vermoeden zegt hij in tegendeel in het laatste vers: "Mijne liefde zij met u allen in Christus". En indien de apostel hen reeds op zulk eene plegtige wijze van zijne liefde verzekert, hoeveel te meer konden zij en kunnen ook wij dan niet overtuigd zijn van de liefde van Hem, die om ons te redden van het verderf zijn dierbaar leven overgaf in den smadelijken kruisdood, en die hoewel met veel ernst ons vermanende en bestraffende ons tevens met zoo veel geduld, liefde en zachtmoedigheid draagt en leidt, en die ons ook in dezen brief door het licht zijns Heiligen Geestes heerlijke en ernstige waarheden aan verstand en hart heeft voorgesteld, opdat wij immermeer toenemende in de genade en in de kennis zijns naams, Hem in alles zouden verheerlijken en onzen wandel, zoowel voor ons zelve als met betrekking tot de Gemeente van Christus, eenig en alleen naar zijn Woord zouden inrigten. Daartoe doe Hij den Heiligen Geest, die onze lichamen tot zijnen tempel heeft verkoren, krachtig in ons werken!